

The Project Gutenberg eBook of Lukemisia lapsille 7, by Zacharias Topelius

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Lukemisia lapsille 7

Author: Zacharias Topelius

Release date: July 5, 2016 [EBook #52508]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK LUKEMISIA LAPSILLE 7 ***

E-text prepared by Tapio Riikonen

LUKEMISIA LAPSILLE 7

Kirj.

Z. Topelius

Suomentaneet Aatto Suppanen, Em. Tamminen ja Olof Berg

Werner Söderström, Porvoo, 1895.

SISÄLLYS:

Korennoisen syyslaulu.

Miten Jumala loi Suomen.

Tahvo Tappurainen.

Miten Skandinaavian niemimaasta ja Suomesta tuli niemimaita.

Maaliskuu 1888.

Viisivuotiaan sankarilaulu.

Pyhän yön lapset.

Uusi Joululaulu.

Kaatunut Joulupuu.

Ammattilauluja:

Pikakirjuri.

Kelloseppä.

Kukkaisten myyjä.

Kadunlakaisija.

Paimenen laulu.

Korkean herran jahtikoira.
Kaksi kertaa kaksi on neljä.
Miten rautatie sai seitsenpeninkulmaiset saappaat.
Kukkais-prinssin kanava.
Koulu isoisän aikana.
Leikkejä:
Salametsästäjät.
Jennyn kehoitukset.
Sylvesterin pysäkki.
Kyökkipiika.
Kirjakauppias.
Kirjansitoja.
Leipuripoika.
Pikku prinssi.
Peppeli.
Tyttyökoulu mummun aikana.
Kukkaisprinssin ja Vellamon neidon satuja:
7. Kukkaisprinssi kertoo koivusta.
8. Vellamon neito kertoilee orjakauppiaasta.
9. Vellamon neito kertoo helmestä.
Tuhkimo.
Prinsessa Ruusukki näytelmän Alkunäytös.
Lucian numerot.

KORENNOISEN SYYSLAULU.

Katso vuorta, laaksojamme,
Syksy onpi jo saloissamme,
Tullos mun pieni ystävän,
Tullos mun sini-merestän,
Tahi taivahan mailta
Noilta armahailta.

Pohjatuuli tallailevi
Ruohon kentiltä poistelevi,
Pois, pois hän aallon ilon vie,
Lumeen jo peittyi metsätie,
Siivet lintusen armaan
Jäätty kourissa harmaan.

Päivä lyhyt, synkänlainen,
Yö sä pitkä ja musta vainen
Minne, minne, sä kätkit ystävän?
Mistä, mistä mä löydän etsimän?
Saanko keväällä varmaan
Kukkain seurassa armaan?

Katso vuorta, laaksojani,
Saatte tuhannen markoistani,
Jos, jos vaan yöstä maailman
Nyt, nyt saan kiinni armahan!
Mun ystävän oma
Säde päivän on soma.

MITEN JUMALA LOI SUOMEN.

Kun Jumala loi maailman, sanoi hän kolmantena luomispäivänä: "Kokoontukoon vesi taivaan alla erityisiin paikkoihin niin että kuiva näkyy." Ja tapahtui niin.

"Ja Jumala kutsui kuivan maaksi, ja vetten kokoukset hän kutsui mereksi. Ja Jumala näki kaiken hyväksi."

Silloin korkeni vedestä isoja, laajoja maakappaleita, joitten välillä oli aina vettä niin että näyttivät eri osilta maanpinnalla, ja senvuoksi ne nimitettiin maanosiksi. Mutta ei maanpinta kuitenkaan heti tullut tällaiseksi kuin se nyt on, sillä hirveät maanjäristykset, vedenpaisumiset ja jääkaudet muuttelivat kauan maan pintaa. Suuret maat vajosivat mereen ja toiset nousivat meren pohjasta.

Siinä maanosassa, jossa me asumme ja jolla on nimenä Eurooppa, oli suuri, aava meri, joka ulottui pohjoisnavasta etelään, aina siihen maahan asti, jolla nyt on nimenä Saksanmaa. — Jumala näki tämän synkän, kylmän meren ja huomasi että sen pohjois-osassa oli syvä laakso, mutta etelä-osassa oli siinä matalampaa. Tällä matalalla alueella merenpohjassa oli vuoria ja siellä täällä kohottivat ne selänteitään aavojen vesien yli.

Tälle osalle merta Jumala sanoi: kohota pohjasi hitaasti ja tasaisesti tuhansien vuosien kuluessa, niin että vesi vierii pois. Silloin on merenpohjasta tuleva maa, jossa kasvit ja eläimet menestyvät. Ja ihmisten pitää siellä asumaan rukoillakseen luojaansa.

Meri totteli Jumalan käskyä ja kohotti pohjansa hitaasti ja tasaisesti tuhansien vuosien kuluessa. Niin se tekee vielä tänäkin päivänä. Joka vuosi kohoaa meren pohja puoli tuumaa tai neljäsosa tuumaa, sen mukaan kuin Jumala luomisessa on kohoamisen määräksi pannut. Eikä kukaan niistä ihmisistä, jotka asuvat tässä osassa maailmaa, tietäisi siitä, jolleivät he näkisi veden alituisesti vähenevän merestä. — Soutaessaan merenrantaa verkkoineen, sanoo vanha kalastaja pojalleen: tässä purjehtivat minun nuorna ollessani suuret laivat ja nyt pääsee tuskin tämä meidän venheemme salmen läpi. Tuolla, tuolla missä nyt lehmät käyvät laitumella, vedettiin minun pikku poikana ollessani nuottaa. Tämä niemi oli ennen saari; nyt on se kasvanut mannermaan kanssa yhteen.

Ja kaikki ihmettelevät suuren meren pienenemistä, sillä näyttää aivan siltä, kuin vesi juoksisi pois ja se vihdoin kokonaan kuivuisi.

Mutta meri ei kuivu, vaan sen pohja kohoaa, ja kun pohja kohoaa juoksee merenvesi kauemmaksi rannoilta. Eikä se ole ainoastaan merenvesi joka juoksee pois, vaan jokienkin juoksu muuttuu jyrkemmäksi ja joet imevät veden pois sisäjärvistä. Ja jokiin tulee koskia ja entiset syvät järvet madaltuvat, niin että monikin niistä, sekä purot ja joet kuivettuvat.

Luonnonvoimat, jotka ovat Jumalan työaseita, jatkoivat toimintaansa siinä järjestyksessä kuin luoja oli määrännyt. Pohjoisnavan ympärillä olevaan suureen, synkkään ja autioon mereen alkoi ilmestyä saaria ja matalikkoja. Siellä, missä Suomi nyt on, oli kaksi tuhatta vuotta takaperin suuri saaristo. Saaret suurenivat ja kasvoivat yhteen, ja niiden mantere muuttui kuivaksi maaksi, mutta syvennyksiin jäi vesiojia ja -lätäköitä. Vähitellen muodostui siihen suuri maa, jossa oli paljon vesiä, — niin että siinä vielä nytkin on monessa paikassa saaristoja, jotka ulottuvat syvälle maan sisään. Kasvit rupesivat Jumalan käskyn mukaan vihannoimaan harjujen auringonpuolisilla kupeilla. Karhu, hirvi, peura ja muut eläimet rupesivat liikkumaan saarien metsissä. — Nykyinen Laatokka oli silloin leveä salmi, joka yhdisti Pohjoisjäämeren nykyiseen Suomen lahteen. Ja ne järvet, joilla nyt on nimenä Saimaa, Päijänne, Näsijärvi, olivat silloin leveitä meren lahtia sisäsaariston ja etelässä olevan meren välillä. Maata olisi jokapuolelta ympäröinyt vesi, jollei vuorijono Maanselkä olisi yhdistänyt sitä nykyiseen Skandinaavian niemimaahan.

Jumala näki tämän uuden, ennen tuntemattoman maan, joka hänen tahdostaan oli noussut merestä, ja huomasi sen hyväksi maaksi. Minä tahdon antaa sille kansan ja nimen, sanoi Jumala, että se voisi täyttää minun tahtoni maailmassa.

Luonnonvoimat jatkoivat työtänsä Jumalan käskyn mukaan ja rakensivat kaksi maaperäistä siltaa sen salmen yli, joka siihen asti oli eroittanut tämän maan kansojen suuresta kulkutiestä idässä. Leveämpi näistä silloista on nyt vesirikas maa Vienan meren ja Laatokan välillä; kapeampi on Laatokan ja Suomenlahden välillä. Näiden siltojen yli vaelsi maahan useita kansoja laajoilta itämailta, — ja sen kansan mukaan, jolle Jumala ikuisiksi ajoiksi on antanut tämän kauniin, merestä kohottamansa maan, annettiin tälle maalle nimeksi *Suomi, Finland*. Mutta kansan runoniekat ovat viisauudessaan muistoksi muinaisuudesta antaneet maalle nimeksi *Suomensaari, Suomenniemi*.

Ei mitään maata maanpallolla ole luotu niin ihmeellisellä tavalla kuin Suomi. Tosin on monikin maa ennen ollut merenpohjana ja toisia on vaipunut merenpohjaan, mutta ei mikään muu maa, paitsi Ruotsin pohjois-osa, kasva ja kohoaa vielä tänäkin päivänä meren pohjasta. Ja monet tuhannet sisäjärvet ja laajat, rämeiset suot, salmet, joet ja purot kohottavat alituisesti pohjaansa ja jättävät kuivaa maata

peltomiehen auralle. Varmaa on että Suomi joka kymmenentenä tai kahdentenkymmenentenä vuotena on saanut ja yhä edelleen saa suuria aloja maata sekä sisämaassa että merien rannoilla. Muiden maiden kansat käyvät verisiä sotia saadakseen haltuunsa suurempia aloja, mutta Suomen kansa tarttuu auraansa ja sanoo: kyntäkäämme! Jumala antaa meille kyllä maata, kun vaan osaamme sitä hänen tahtonsa mukaan viljellä.

Mutta mitä tarkoittaa Jumala sellaisella ihmetyöllä, jonka me jokapäivä näemme silmiemme edessä? Tietysti täytyy hänellä olla erityinen rakkaus tätä maata kohtaan ja erityinen tarkoitus silläkin, koska Jumala ei milloinkaan tee mitään ilman tarkoitusta. Emmehän me tiedä Jumalan teitä emmekä tarkoituksia, mutta hänen töistensä tiedämme: "Jumala näki ja se oli hyvä."

Siis meidän täytyy uskoa että Jumala tämän maan ja sen ihmeellisen luomisen kautta tahtoo saada toimeen jotain hyvää maailmassa. Ja koska hän on antanut tämän maan meille, niin täytyy meidän uskoa, että hän tahtoo käyttää meitäkin työaseinaan jotain hyvää varten maailmassa. Mitä se hyvä on, voimme osaksi ymmärtää, kun luemme Jumalan sanasta, joka on kaikille kansoille kirjoitettu, Esaian 11:9, että maan tulee olla täynnänsä tietoa Jumalasta, niinkuin vesi peittää meren. Me voimme ymmärtää, että niinkuin Jumala on valinnut tämän maan ihmeeksi maan päällä, niin on hän myöskin valinnut sen kansan levittämään hänen valtakuntaansa ja olemaan hänen palvelijansa kaikkina aikoina. Mutta kaikki enempi tieto on meiltä salattu. Herra Jumala on usein valinnut maan mahtavat hänen rangaistustuomioitaan täyttämään. Mutta kun hän on kutsunut palvelijansa siunausta tuottavaan työhön, silloin on hän valinnut siihen heikkoja ja vähäpätöisiä, että nähtäisiin voiman olevan Jumalan eikä ihmisten.

Niin, ylistäkäämme Jumalaa, että olemme saaneet niin ihmeen ihanan maan! Ja luonnollisesti tulee meidän rakastaa tätä maata enemmän kuin mitään muuta maata maanpallolla. Mutta ymmärrätkös myöskin, Suomen lapsi, miksi Jumala on antanut sinulle sellaisen maan, *joka kasvaa*. Sen on Jumala antanut sinulle sentähden, että sinun tulee kasvaa maasi tavoin, sielun ja ruumiin puolesta, viisaudessa ja armossa. Jumala on antanut sinulle tämän kasvavan maan sitävarten, että jättäisit sen kerran jälkeesi parempana kuin olet sen saanut. Kun kerran saat perintöä isältäsi tai äidiltäsi, tulee sinun muistaa Jumalan tahto, joka on että sinun pitää tehdä kaikki paremmasti kuin isäsi ja äitisi sinua ennen tekivät. Olipa perintösi pala maata, jota sinun tulee hoitaa, tai jotain muuta työtä, jota sinun tulee toimittaa, ajattele aina: Jumala tahtoo että teen sen hyvin! Sillä joka kerta kuin joku tekee jonkun työn entistä paremmin, on se lisänä koko maan kasvuun. Niinkuin jokainen uusi oja on lisänä maan viljelyyn, niin on jokainen muukin uusi taito, huoli ja tieto lisänä maan rikkauteen, onneen ja menestykseen.

Jumala tahtoo, että kaikkialla missä erämaata on, tulee sinun tehdä kaikki mitä ikinä voit, muodostaaksesi erämaan ihanaksi puutarhaksi. Missä näet jotain kurjaa, rappeutunutta ja laiminlyötyä, korjaa se ja tee kunnolliseksi. Missä näet sellaista, joka voisi olla jollain tavalla hyödyksi, mutta ei nyt sitä ole, ota se huostaasi ja käytä se joksikin hyväksi ja hyödylliseksi. Missä näet jonkun tekevän pahaa, tee sinä siellä hyvää. Jos näet jonkun köyhänä ja avutoinna, auta häntä. Jos näet jonkun tietämätöinnä, neuvo ja opeta häntä!

Ymmärrätkös nyt, että tällä tavoin maasi kasvaa? Sinä voit sitä kasvattaa, kuinka pieni ja voimaton lienetkin, sillä se kasvaa sinun rakkautesi avulla. Jos laskemme yhteen kaiken sen mitä heikot kädet saavat toimeen, jos heillä on hyvä tahto, niin tulee siitä suuri lisä. Juuri sinun kauttasi tulee tämän maan kasvaa kaikessa mikä hyvää on. Sinun kauttasi tulee sen muodostua paratiisiksi, Jumalalle kunniaksi ja ihmisille menestykseksi.

Oi, kuinka monta ihmistä löytyy, jotka eivät tätä ajattele vaan raastavat maan saadaksensa siitä hyötyä vähäksi aikaa ja jättävät sitte jälkeensä erämaan. On niin monta laiskaa ja tietämätöntä, jotka ajattelevat: mitä minua liikuttaa millaista sitten on, kunhan vaan on hyvä minun aikanani! Jumala näkee nämä Suomen uskottomat lapset ja on sanova niille kerran aivan kuin Ödgrimille: minä olen antanut sinulle ihanan, kasvavan maan; miten olet lahjani hoitanut?

Rakkaat lapset, täyttäkäämme ennemmin Jumalan tahto maan päällä! "Ottakaamme vaari propheetallisesta sanasta, kunnes kointähti koittaa meidän sydämissämme." (2 Piet. 1:19.) Ja propheetta sanoo meille: Kasva, maani, kasva Jumalan voimassa, kasva kaikkien lastesi yksimielisessä rakkaudessa!

TAHVO TAPPURAINEN.

Ol' kerran poika siivo, pienokainen,
Nimensä oli Tahvo Tappurainen;
Hän oli laiska, laiska laadultaan,
Soi kärpästenkin syödä ruumistaan,
Ei kättään vaivannut niit' poistaaksensa
Vaan lepäeli hiljaa, huviksensa.
Kun heitäksen hän joskus sammaleen
Ja jano häntä vaivaa kuollakseen,
Ei viitsi mennä poika lähteen luo
Vaikk' kolmen kyynärän on päässä tuo.
Kotona aina makaa sängyssään
Ja kattoon tuijottavi yhtenäin,
Vois luulla ett' on sairas poika raukka,
Vaan terve on hän, reipas niinkuin haukka.
Tuo makaaminen häntä huvittaa,
Kun lasten lailla elää, syödä saa.

Nyt sanoi isä: — Tokkos häpeät,
Kun isän, äidin työhön lähetät
Ja tuossa makaat! Ylös heti miire!
Nyt perunoita kaivamaan on kiire.

— Ei, — sanoi äiti, — anna pojan maata,
Hän työhön varmaankaan ei käydä saata,
Kun hammastauti häll' ol' keväällä,
Nyt voi hän ehkä pahoin kylmetä!
Oi, miksi poikaistamme häiritsemme,
Hän levätköhön hetken, lapsosemme.

Piippunsa isä uunin luona siisti
Ja sanoi: — Siitä tulee laiska tiisti,
Kun ei tee työtä, eikä luekaan,
Ei aapiseenkaan katso milloinkaan.
Jo katkismusta taitaa Matin Kalle,
Nyt Tahvo-poika pannaan ahtahalle.

Siis lukkaria heti hakemaan,
Ja kun hän tuli, silloin lukemaan.
Vaan Tahvo kellui yhä seljällänsä
Ja kattoon tuijotteli sängyssänsä.
Siell' oli suuri joukko kärpäsiä
Ja itikoita pitkäsäärisiä.
Hänestä A ol' pitkäsäärinen
Ja B ol' leveä kuin kärpänen,
vaikeata oli päähän saada,
Helpompi oli haukotella, maata.
Kun ilta tuli, ties hän tarkalleen
Miss' Aan ei ollut paikka, oli Been.

— Nyt oppinut sä olet, poikaseni,
Kun kirjoittamaan vielä ilokseni
Sä harjoittelet tuota touhinaa,
Niin prohvessori Tahvostani saa!
Mut' saunaan sinut tahdon heti viedä,
Sun vaikka kannan, jollet käydä siedä,
Oot likainen kuin porsas pienokainen,
Sua vuosikauteen ei oo pesty vainen.

Ja muori saunaan kantoi porsahansa,
Tää Tahvosta ol' "aivan paikallansa".
Mut' nytpä tuli temppu vaikea:
— Kas niin, nyt täytyy vaatteet riisua!
— Häh? Vaattehetko täytyy poijes panna
Kun menee kylpyyn? — Niin, se tehdä anna!

Mut' laiska Tahvo tästä kyllästyypi

Ja pelkuriksi vallan heittäyypi,
Hän kömpii lautehille saappaissaan
Ja nuttu, housut, paita päällä vaan.
Kas, siellä hikoilee nyt laiska jönnkö,
Väsyypi, vaipuu ett' on aivan tönkkö,
Ja sinne sitte vihdoin nukahtaa
Ja nukkua hän vielä tänään saa.

Kas, tämän sadun kuulin pienoisenä,
Vaan joskus neuvoks', joskus kiitoksena.
Jos illoin nukuin vaattehissani,
Sain kuulla: — jokos sinun mielesi
On tulla laiseks' Tahvo Tappuraisen?
Mä heti nousin. Tietäähän senlaisen:
Ken tahtois lailla Tahvon laiskana
Maailman mieleen jäädä kuoltua?

Voi Tahvo-parkaa! Tästä näkee siis
Ett' voiman säästäminen auttaa viis —
Jos vaikka kuinka antaa laiskuudelle
Elonsa, sekä mietteet karpäselle,
Niin peloks' lasten pääsee ainaisin,
Ja herättää voi toiset kumminkin. —

MITEN SKANDINAAVIAN NIEMIMAASTA JA SUOMESTA TULI NIEMIMAITA.

Oletkos ollut kertaakaan onnellisessa saarella? Oletko nähnyt kaukana meressä kukoistavan rannikon? Siellä ei käy myrsky, eivät kohoa aallot, eikä vaahto lyö vasten rantaa; ihanin sinitaivas, vihannoitsevin maa! Siellä tahtoisin asua, sinne tahtoisin rakentaa punaiseksi maalatun tupani, ja lahdelmalle tahtoisin laskea valkoiseksi maalatun, vaaleansinipurjeisen venheeni ankkuriin. Siellä olisi suloista elää ja kuolla oman ystävänsä kanssa. Mutta minä en sinne tule; matka on pitkä purjehtia. Soudan ja soudan, mutta aina on vaan yhtä pitkä matka onnelliselle saarelle. —

Tästä saaresta kerrotaan satu. Sen sadun oli minun isoisäni isoäiti ja äidinisäni äidinäiti kuullut pienenä ollessaan, ja silloin jo oli satu hyvin vanha. Muutamat sanovat sen muistuttavan satua Floriosta ja Unda Marinasta, vaikka nimet ovatkin toiset. Minä en tiedä; jätän sen sanomatta. Mutta satu kuuluu:

Onnellisen saaren nimi oli Skandia ja se sijaitsi pohjanmeressä Atlantin valtameren ja suuren Aasian maan osan välillä. Suomalaiset nimittivät saarta *Suomensaareksi*. Saaren ja Aasian välillä oli leveä salmi. Aasian kuninkaalla oli poika, jonka nimi oli Delling, aamurusko, ja valtameren kuninkaalla oli tytär, jonka nimi oli Atalanta, iltarusko. Näille kahdelle lapselle lahjoittivat kuninkaat onnellisen saaren, että he saisivat siellä kohdata toisiansa ja rauhassa leikitellä näkinkenkien ja perhosien kanssa. Delling ja Atalanta, aamurusko ja iltarusko, kohtasivat toisiansa onnellisella saarella kaikkina vuodenaikoina. Sen tähden oli saari niin onnellinen.

Pohjoisnavan luona olevilla jäävuorilla asui kaksi tietäjääkkaa, musta Valan ja valkea Valan. Musta Valan näki lasten leikittelevän onnellisella saarella ja tunki kateutta mustassa sydämissään. Miksi ovat nuo lapset niin onnellisia? Miksi saavat he leikkiä perhosien kanssa, kun meitä palelee jäävuorilla? Ja kateellinen Valan puhalsi pimeyttä ja pakkasta onnelliselle saarelle, että siitäkin tulisi jäävuori. Mutta hän ei saanut niin paljon ilmaa mustiin keuhkoihinsa, että hän olisi voinut puhaltaa pois koko kesän; puolet hän puhalsi pois. Hän puhalsi kuusi kuukautta talveksi, mutta toiset kuusi kuukautta täytyi hänen jättää kevääksi, kesäksi ja syksyksi.

— Mitä sinä olet tehnyt? — sanoi valkoinen Valan surullisena ja ikävissään. — Nyt saavat nuo lapsukaiset alituisesti etsiä toisiansa. Kolmeen kuukauteen eivät he löydä toisiansa pimeässä. Kuutena kuukautena näkevät he toistensa hameiden liepeet pilvissä, tavoittamatta toisiaan. Ainoastaan kolme kuukautta saavat he olla yhdessä, ja leikkiä niinkuin ennenkin onnellisella saarella.

— Niin, — sanoi musta Valan hymyten jääkylmästi — miksi olinkaan niin ahdashenkinen? Aikomukseni oli puhaltaa pimeyttä ikuisesti. Silloin olisivat he saaneet olla piilosilla vuodet umpeensa.

Tämä oli valkean Valan mielestä liian ankaraa, ja lohduttaakseen lapsia, lauloi hän uuden laulun, joka vieri kaikkien kohisevien aaltojen, ja lensi kaikkien tohisevien tuulien mukana onnelliselle saarelle:

"Meidän saaremme on ihanin saari koko Jumalan suuressa maailmassa, ja sen kaipausta on pitkä, sen onni on lyhyt, mutta sen rakkaus on puhdas kuin valkoinen lumi, ja meidän saaremme on onnellisten lasten saari."

Musta Valan kuuli laulun tanssivan kaikkien rantojen aalloilla, ja kun hän oli kuullut sen tuhannen vuotta, oli se hänen mielestään vanhanaikuinen. Silloin päätti hän käydä isänsä, vanhan jättiläisen Virokannaksen luona maan sisustassa. Hänelle valittiin Valan että tuuli ja aallot laulavat sopimattomasti laulua, ettei hän saa öisin unta jäävuorensa. Sellaista vanhaa laulua onnellisista lapsista!

— Mitä, onnellisista lapsista? — mutisi jättiläinen sammaliseen partaansa. Hän ei ollut koskaan maailman luonnon jälkeen kuullut puhuttavan lapsista.

— Lapsiksi, — sanoi Valan, — sanotaan tavallisesti eräänlaisia pieniä sammakoita, jotka alituisesti pyöriivät aikaihmissen jaloissa. Ja kaksi sellaista nyt hyppii tuolla, onnellisella saarella.

— Aja ne pois! — arveli jättiläinen.

— En voi, isä. Saari on heidän.

— *Surt!* — huusi jättiläinen.

Surt tuli. Hän oli jättiläisen vanhin poika, tulen ruhtinas, seppä, jonka ahjo oli tulivuoren aukossa.

— Mene, räjähdystä onnellinen saari palasiksi! Sisaresi Valan ei saa yöllä lepoa tyhmien laulujen tähden.

Surt meni ja valmisti tulivuoren onnellisen saaren alle. Kun hän oli täyttänyt sen aukkoon asti, sytytti hän, ja trrr lensi pieni kulma saaresta kauas mereen. Se sai nimen Islanti. Mutta suurin osa saarta seisoi vakavana paikoillaan lujalla harmaakivi-perustuksellaan.

Surt tuli takaisin kertoen, että onnellinen saari oli hänelle liian kova.

— Mitäs nyt? — sanoi jättiläinen; — ja sinun sisaresi Valan ei tule saamaan yörauhaa sammakoitten lauluilta? Mene, muuraa valleja ja torneja onnellisen saaren ympärille, ettei sinne pääsisi elukoita merestä! Luulenpa että silloin tulee kaikkien laulujen loppu.

Taaskin meni Surt ja takoi muurin kaltaisia korkeita tuntureja onnellisen saaren ympärille. Se työ oli pitkäkallinen ja vaivaloinen. Hiilet ahjossa loppuivat ennenkuin hän sai muurit valmiiksi. Hän oli alkanut länsi puolelta, mutta kun hän joutui kaakkoiseen, tuli muuri niin matalata että hirvet ja karhut juoksivat kilvalla sen yli. Delling, aamurusko, ui saarelle salmen kautta, ja Atalanta, iltarusko lensi läntisten tunturien yli leikkimään entiseen tapaansa onnellisella saarella.

Musta Valan jäävuorensa kuuli yhä samaa laulua ja meni synkkä yö sydämessään isänsä luo maan alle. — Isä, Surt on pettänyt sinut. Hän on jättänyt muuriin yhden reijän. Lapset uivat saareen salmen kautta ja laululta en saa rauhaa.

— Surt, — sanoi jättiläinen, — mitä auttaa muuri, jossa on aukko kaakossa? Sinä olet saanut äänesi sorroksiin kunnottomien tulivuortesi kanssa. Mene Islannin saarelle, ryömi Geysirin alle ja ryvi siellä liejua sata vuotta!

Surt riensi pois, ja jättiläinen kutsui toisen poikansa *Karen*, tuultenruhtinaan, joka oli yhtä viisas ja viekas heikkoudessansa, kuin Surt oli tyhmä tavattomassa voimassaan. — Kare, — sanoi jättiläinen, — sammakot uivat salmen kautta onnelliselle saarelle ja sisaresi Valan ei saa yörauhaa. Mene, täytä salmi, ja muuraa siihen hiekkasilta! Jollet onnistu paremmin kuin Surt, poimin minä olkapäiltäsi myrskysiipien jokaisen höyhenen.

Kare kiiruhti nuolennopeudella ja tuli leveälle salmelle, joka silloin yhdisti Jäämeren siihen mereen, jolla nyt on nimenä Suomenlahti. Siellä rannikolla kiskasi hän korkeimman hongan juuriltansa ja mittasi sillä salmen syvyyttä. Hui, se oli hirveä syvyys, ja sellaista on vieläkin Laatokassa. Siellä ei ylettynyt pohjaan minkäänlainen honka. — Kuinka voin rakentaa hiekkasilan tämän leveän ja syvän salmen yli? — ajatteli Kare suruissaan. — En ole tarpeeksi voimakas heittääkseni sinne vuoren toisensa päälle. Oi, sinä tyhmä Surt! Oi, kauniit siipeni! Ettenkö enää koskaan saa vihistä meren keinuvalla pinnalla?

Istuessaan kumarassa vuorenlouhulla, väsyneenä ja neuvotoinna, huomasi hän kaksi jättiläispoikaa, *Kasen* ja *Wasen*, jotka seisovivat toinen toisella rannikolla ja heittelivät litteillä kalliopaasilla voileipiä salmen pinnalla. Heti paikalla keksi Kare keinon.

— Kase, — sanoi hän pojalle, joka seisoj onnellisella saarella, — koko maailma sanoo, että Wase voipi heittää kiven Lofotensaarille asti, mutta sinä et voi heittää edes salmenkaan keskelle.

— Sepäs olisi jotakin! — huudahti Kase harmissaan, sivalsi kalliopalasen ja heitti sen keskelle salmea.

— Se ei ollut huonosti heitetty, — ilveili Kare; — mutta se kävi sattumalta.

— Sattumalta? — huusi Kase, vielä enempi suuttuneena ja heitti kallion toisensa jälkeen salmeen. Kase oli jo toisella puolen Wasen luona, ja sanoi hänelle: — Wase, koko maailma sanoo, että Kase voi heittää aina Jenisseille asti, ja sinä et voi heittää edes salmenkaan keskelle.

— Mitä ihmettä! — huudahti Wase, hänkin puolestaan suuttuneena. — Enkö minä voi? — Ja sitte hän heitti kallion keskelle salmea.

— Sehän kävi aivan sattumalta, — ilveili Kare.

— Sattumalta? — huusi Wase. Ja niin alkoi hän, samoin kuin Kasekin toisella rannalla, heittää kallion toisensa jälkeen salmen keskelle. Ja se, joka tuntee poikien tavan, kun ne kilpailevat toistensa kanssa, voipi ymmärtää, että Kase ja Wase eivät ennen lopettaneet kuin olivat heittäneet kaikki rantojen kalliot niin kauas salmeen kuin ikinä jaksoivat. Vihdoinkin kun he olivat niin väsyneitä etteivät enää voineet nostaa pientäkään kiveä, uivat he toisiansa tukistamaan salmelle ja sen jälkeen ei kukaan tiedä kertoa mitään Kasesta ja Wasesta.

Kun pojat olivat heitelleet kallion toisensa perästä melkein samalle kohdalle salmeen, huomasi Kare suureksi ilokseen että keskelle salmea oli muodostunut suuri matalikko. Tätähän Kare oli odottanutkin. Nyt aloitan *minä* työni, sanoi hän itsekseen.

Silloin hyppäsi hän kauas Pohjoiseen jäämereen ja puhalsi keuhkoistansa pahimman pohjolanmyrskyn, mitä hän ikinä oli nähnyt. Aallot vierivät eteenpäin kuin korkeat vuoret, repivät merenpohjasta hiekkaa ja vierittivät sen salmeen. Ja kaikki mura ja lieju keräytyi matalikon ympärille, leveni sen molemmille puolille, ja niin muodostui leveä, luja silta itäisen mantereen ja onnellisen saaren välille. Nyt ei salmea ollutkaan enää; pohjoisessa oli vaan merenlahti, jolla oli nimenä Vienan meri, ja etelässä oli myöskin merenlahti, joka sittemmin muodostui sisäjärveksi ja sai nimen Laatokka. Mutta nyt oli myöskin onnellinen saari tullut itäisen mannermaan yhteyteen ja muodostunut saaresta niemimaaksi.

Tätä ei voi nyt enää kukaan muuttaa. Onnellista saarta ei enää ole olemassa: siitä on tullut satu, unelma aikojen huomenesta. Kaukana meren hämärässä ovat ihmiset näkevinään sen kukkivan rannikon, ja he soutavat sinne, he soutavat, purjehtivat, etsivät, mutta saari on yhä yhtä kaukana. Poika soutaa merelle viisitoista vuotisena ja palajaa sieltä harmaapäisenä vanhuksena, mutta luuletko hänen löytäneen onnellisen saaren? Ei, sitä hän ei ole koskaan löytänyt, ei edes senvertaa että olisi voinut sitoa venheensä koivuun sen rannikolla ja sanoa: nyt olen täällä!... Niin, täällä hän tosin on, mutta ei enää onnellisella saarella, vaan niemimaalla, jonka rantoja meri huuhtoo kolmelta puolen, jossa kansojen tiet kulkevat, jossa vallat taistelevat, jossa koirat metsästävät, huolet valvovat ja surut heittävät varjoansa auringon valon sekaan. Missä, missä on onnellinen saari?

Elä kysy niin, sillä se on kuitenkin olemassa, mutta merellä se ei ole, vaan se on muuttanut ihmisten sydämiin. Missä hyvä lapsi nukkuu, missä enkeli valvoo, missä joku hyvä ihminen asuu Jumalan ja omantunnon rauhassa, siellä, niin, siellä on onnellinen saari. Souda sinne ja silloin et souda turhaan!

Musta Valan ja vanha jättiläinen vuoren sisässä luulivat ikipäiviksi eroittaneensa aamuruskon ja iltaruskon toisistaan. He pettyivät. Valon ja rakkauden voimat voivat ainoastaan joksikin aikaa pimentyä, mutta erota ja kuolla eivät ne koskaan voi. Kolmeen kuukauteen eivät kuninkaitten lapset näe toisiansa, mutta he etsivät toisiansa, ja silloin he saavat kuuden kuukauden ajan nähdä toistensa vaatteitten punaiset liepeet kaukana vuorien yli. Siitä saavat he uutta rohkeutta etsiä toisiansa pilvissä ja vihdoin löytävät he toisensa juhannuksen aikaan niillä paikoilla, joilla he ennenkin yhtyivät onnellisella saarella. Silloin tulevat pilvet ruusu- ja kultahohteisiksi, ja silloin laulavat lapset jälleen vanhaa lauluansa, jota he niin rakastivat:

"Meidän saaremme on ihanin saari koko Jumalan suuressa maailmassa, ja sen kaipaus on pitkä, sen onni on lyhyt, mutta sen rakkaus on puhdas kuin valkoisin lumi, ja meidän saaremme on onnellisten lasten saari."

(Talvisatu Norrköpingin koululapsille.)

Kylmä talvi pohjolan
Lumen heittää valkean,
Tähdet taivon kimaltaa,
Meret jäähän jäykkään saa.
Näinpä vaan
Suomen maan
Ruotsiin saapi kasvamaan.
Poika, ota luistimet!
Pian tänne kiitelet.

Jospa Ukko Pakkanen
Mi nyt paukkaa halliten
Tietäis aikans lyhyiden
Sulais varmaan kruunu sen.
Kevähän
Lämpimän
Haltijatar elpyvän
Istuu poskin punaisin
Ruskopilven helmoihin.

Pian silmäns aukaisee,
Lumet poies puistelee,
Siistiks itsens siivoaa,
Vihannaksi puettaa.
Pehmoisin
Askelin
Rientää sitte metsihin,
Järvet, lammet irroittaa,
Niityt, nurmet kukkiin saa.

Mutta Ukko Pakkanen
Pakenevi peljäten.
Vapaa meri kahlehet
Uljaast' rikkoo rautaiset.
Väkivalta
Maailmalta
Poistukohon valoisalta!
Hyvät maata hallitkoot.
Ootkos hyvä?... Varmaan oot!

VIISIVUOTIAAN SANKARILAULU.

Nyt laulan lauluani
Niin ylen ihanaa,
Sä katso äidin lasta
Ja isän nallikkaa!
Mä suuri olen, usko se,
Kun asetun mä pöydälle
Niin olen, hei sen, hei, hei sen,
Noin peninkulmainen.

Ei ollut Simson ennen
Niin julma voimaltaan,
Sen sisko saat sä tietää
Jos sormeen tartut vaan.
Ja jos saan sarvet mullikan
Niin kirkontornin korkeimman
Mä nostan ilmaan, hei, sei, saan,
Jos raskas ei oo vaan!

Äl' pelkää sisko pieni

En sulle pahaa tee,
Jollet käy suden turkkiin!
Kas, mua vainoilee
Nuo sudet julmat; siksipä
Mä ammun ne tän'päivänä!
Joll'en, niin hei sun, hei, hei sun,
Ne syövät vihdoin mun.

Ja mietis mitä teen mä
Ja mitä taidankin:
Mä kiekun kuperkeikkaa
Syön paljo leipääkin.
Mä hypin helpost' harakkaa
Ja osaan oivast' ratsastaa
Laukalla, hei sän, hei sän, sä
Isäni seljässä.

Ja kuules kuinka kilkkaa
Nyt rahat taskussan,
Ne hilisee ja hilkkaa
Vaan sulaa rikkauttan!
Mä ostan puodin leipurin
Ja jollei mulla miljoonin
Niin on, niin hei sen, hei sen, sen
Niin on viiskymment' pen'.

Ja keisari, kas hällä
Ei hyvä ole niin.
On mulla mäet uljaat
Jos linnat hälläkin.
Mut hevosta ei parempaa
Oo hällä, eikä somempaa
Kuin Polle, hei sen, hei sen, son
Vaikk' jalaton se on.

Kas kun mä kerran saanen
Vaan viikset huulellen,
Niin sotilaaksi pääsen,
Kenraaliks' toisillen!
Senjälkeen ylioppilas
Ja sitte ajur' urhokas
Minusta tulee, hei sin, sin,
Niin ajan kotihin.

Mut nyt oon äidin poika
Ja isän nallikka!
Ja apelsiinin tästä
Voin laulust' ansaita.
On nälkä mulla äitini,
Voileipää etkös antaisi
Niin suurta, hei sen, hei sen, sen
Kuin olen nälkäinen!

PYHÄN YÖN LAPSET.

Joulusatu.

Muistatko vielä sadun "pyhästä yöstä?" Pitkän vuoden kuluessa on vaan yksi pyhä yö ja se on jouluyö, mutta siitä yöstä tiedämme monta satua. Kaikkina öinä nukkuvat hyvät lapset enkelien suojassa, mutta kaikkina öinä ei ole rauha maassa; ainoastaan yksi rauhallinen yö on olemassa; silloin lepää koko

luomakunta Jumalan pyhittämisessä, eikä kukaan saa tehdä pahaa toiselleen.

Kerran oli koko maailmassa kummallinen odotus. Kaikki tiesivät että jotain uutta ja suurta piti tapahtuman, mutta mitä se oli, sitä ei kukaan tiennyt. Taivaan tähdet katselivat kysyen toisiinsa. Mikä se on? kysyi itäinen Capella tähti toiselta hiljaiselta Aldebaran tähdeltä lännessä. Valonsäde lensi edes ja takaisin heidän välillään, mutta Aldebaran ei voinut vastata ja välkytti valoan salaperäisesti: siskoni, en tiedä!... Luoteisella taivaalla oleva Vega kysyi loistavalta veljeltään Siriukselta etelästä: milloin se ihmeellinen tulee? Mutta Sirius ei tiennyt *milloin*, enemmän kuin Aldebaran oli tiennyt *mikä*. Otava kiersi pohjantähteä ja ajatteli joka kierroksella: ensi kerralla tulee uusi maailma. Tuhat vuotta kului, eikä uusi tullut. Juutalaisten profeetat olivat kertoneet heille, että Jumala tulisi maailmaan Messiaan nimellä, ja armahtaisi kaikkia, jotka maailmassa kärsivät ja kuolevat. Tämä oli paljo enempi kuin tähtien tieto, mutta tämäkään ei ollut vielä kaikki, sillä juutalaiset ymmärsivät profeetain sanat väärin ja sanoivat toisillensa: tänne saapuu suuri sotasankari, joka vapauttaa meidät roomalaisten ikeestä ja tekee meidät maailman hallitsijoiksi.

Siihen aikaan asui Juudaan maalla eräs aasinajaja nimeltä Amrah. Hän oli viisas, mutta kovasydäminen ja saita mies, jolla oli tointansa alkaessa ollut vaan yksi aasi, mutta jolla nyt jo oli viisikymmentä ja joka toivoi aikaa voittaen saavansa satakin aasia. Hän oli majatalon isäntä ja vuokrasi aasiansa matkustajoiille. — Hän oli kuullut että juudan maassa piti toimeenpantaman suuri kansojenlasku, jolloin kaikkien kohdastansa piti ruveta veroa maksamaan. Ja koska Betlehem oli kuningas Davidin kaupunki, ajatteli Amrah: tänne tulee moni rikas ja korkeasukuinen henkilö Davidin suvusta; minun täytyy laajentaa majataloni ja ansaita paljo rahaa.

Sitte rakensi Amrah suuren talon. Sinne tehtiin paljo huoneita matkustavaisia varten, ja paljo sijoja heidän aasejansa varten. Davidin jälkeläisiä oli hyvin paljo, ja kaupunkiin alkoi tulvata matkustavaisia, sekä köyhiä että rikkaita, mutta Amrah otti vastaan ainoastaan rikkaat. Kuitenkin oli niitäkin niin runsaasti että majatalo tuli aivan täyteen. Siellä ei ollut enää järellä muuta kuin yksi ainoa huone, kuningas-sali, mutta se oli kaikista suurin ja komein huone: sen huoneen tahtoi Amrah säästää jollekin kuninkaalle tahi ruhtinaalle.

Amrahilla oli kaksi hyvää ja hurskasta lasta: poika nimeltä Eli ja tyttö nimeltä Tirza. Lapset katselivat ihmetellen paljoja vieraita ja heidän mielestään oli hyvin väärin että köyhiä ei otettu majataloon, vaikka huoneita oli vielä vapaana. Mutta viimeisenä päivänä, jolloin jo kaikki muut huoneet paitsi kuningas-sali olivat täynnä, tuli eräs kirvesmies taluttaen aasia, jonka seljässä istui hänen nuori vaimonsa väsymyksestä vavisten.

— Täällä ei ole enää huoneita, — sanoi Amrah tylästi, sillä hän näki että tulijat olivat köyhiä.

— Olkaa kuitenkin niin armelias ja antakaa meille edes joku pieni komero, jossa voimme levähtää, — pyysi mies. — Me olemme matkustaneet pitkän matkan ja vaimoni on hyvin väsynyt. —

Amrah nauroi. — Onko teillä varaa maksaa kaksi kymmentä sikeliä kultaa yhdestä tai kahdesta yöstä?

— Ei, sitä ei meillä ole, — sanoi mies. — Mutta olkaa armollinen meille! Jumala on sen teille moninkerroin maksava!

— Isä! Isä! — rukoilivat Eli ja Tirza kyynel-silmin. — Katso miten väsynyt ja kalpea tuo vaimo-raukka on! Hän ei jaksakaan enää oikein istua satulassa. Ja katso miten ihmeen kauniisti ja rehellisesti hän pyytää saada levätä luonamme! Onhan meillä vielä kuningas-sali vapaana. Salli hänen nukkua siellä tämä yö!

— Mitä vielä! — huudahti Amrah ilkeästi. — Sehän on juuri kuningas-sali joka maksaa kaksikymmentä sikeliä kullassa.

Niin, mitä piti nyt väsyneitten matkustajain tehdä? Heidän täytyi suruissaan poistua majatalosta, eikä heillä ollut muuta neuvona kuin maata paljaan taivaan alla kovalla kalliolla.

Mutta kun he olivat ratsastaneet vähän matkaa, huomasivat he kaksi lasta, jotka juoksivat heidän jäljestään. Ne olivat Eli ja Tirza. — Seuratkaa meitä! - huusivat lapset. — Meidän isällämme on täällä vuoren louhikossa talli, jossa hän pitää aasejansa. Siellä on nyt hyvä tila, sillä aasit on isä vuokrannut matkustajille. Ja parempi on sielläkin maata kuin taivaan alla paljaalla kalliolla.

Mies oli iloinen kun sai katon päänsä yli ja seurasi kiitollisena ystävällisiä lapsia. — Niin, — sanoi hän, — miksi emme voisi nukkua tallissa? Meidän esi-isämme David on maannut monet yöt vuoren koloissa paetessaan kuningas Saulia.

Kun he tulivat vuoren louhikkoon, oli siellä monta seimeä tyhjänä ja he valitsivat itselleen sen, mikä oli puhtain. Tirza löysi luudan ja lakaisi seimen niin puhtaaksi ja siistiksi kuin kamarin laattian. Eli levitti seimen pohjalle puhtaita, nuorteita olkia ja haki sitte vettä lähteestä väsyneille virvoitukseksi.

Vielä antoi hän heiniä ja vettä heidän aasillensa.

— Mutta, — sanoi Tirza, — nyt tulee pimeä, eikä meillä ole lamppua mukanaamme.

— Ja teillä on nälkäkin, — arveli Eli. — Tahdotteko että juoksen kotia ja tuon teille hunajakakkuni, jonka sain eräältä matkustajalta kun riisin hänen aasinsa eilen.

— Kiitos, kiitos, — sanoi mies, — me emme tarvitse lamppuja, me olemme hyviä ystäviä taivaan tähtien kanssa, ja ruokaa on meillä vielä vähän eväs-säkissämme.

— Hyvää yötä, nukkukaa hyvin! — sanoivat lapset.

Nuori, kalvaka nainen, joka oli jo laskeutunut vuoteelle, ojenti heille kätensä hyvästiksi ja sanoi: — Jumala on kuuleva rukoukseni. Koska te olette virvoittaneet väsyneitä ja valmistaneet kodittomille suojaa, ei Jumala ole koskaan teitä koditta jättävä. Ja jos joku teistä näkee nälkää ja janoa, olen minä näkevä nälkää ja janoa saadakseni teille autuuden Jumalalta.

Mietiskellen näitten sanojen merkitystä, astuivat lapset ulos kallion louhikosta. Silloin huusi Tirza: — Oi, katsopas Eli, katso!

Ylhäällä taivaalla, juuri heidän kohdallansa, loisti suuri, kirkas tähti, joka ei ollut siellä ennen loistanut. Yö oli tullut. Taivaanranta oli pimeä niin etäälle kuin silmä kantoi, mutta täällä kallion louhun luona oli valoisa kuin päivällä.

Tuhannet ja tuhansittain tuhannet tähdet, jotka tuikkivat tummansinisellä yötaivaalla, eivät olleet vähemmin ihmeissään kuin Eli ja Tirza. — Mitä tuo vieras valo merkitsee? — sanoi Regulus naapureilleen, kolmelle kuninkaalliselle tähdelle Kalevan miekassa. Ja ne vastasivat: — nyt tulee se suuri *uus*i maailmaan, mutta mitä se on, sitä ei kukaan tiedä.

Algol sanoi Alamakille: — minä näen kolme kuningasta vaeltavan itäiseltä maalta.

Arcturus sanoi Gemmalle: — minä näen kuningas Herodeksen vapisevan valtaistuimellansa.

Pohjantähti, jonka ympäri maanpallo kiertää, huusi ääneensä, niin että kaiku kuului ympäri koko maailman aina pienimpiinkin tähdistöihin asti äärettömimmässä etäisyydessä: — minä näen pienen lapsen Betlehemissä seimessä!

Samassa hetkessä kajahti ilmoille enkelien laulu ja miljoonittain miljoonia valoisia olentoja liiteli avaruudessa ylistäin Jumalaa. — Se oli pyhä yö. Kauan odotettu suuri oli tullut, ja nyt tiesivät kaikki sen nimen: — maailman vapahtaja, Jesus Kristus.

Pari päivää sen jälkeen tiedettiin Betlehemissä ja koko Juudan maalla, että nyt oli suuri, ennustettu kuningas tullut maailmaan. Paimenet olivat kertoneet enkelien laulusta; kolme itämaista kuningasta oli tuonut kalliita lahjoja, kultaa ja mirhamia lapselle, joka makasi seimessä.

Itara Amrah hämmästy. — Tällä kerralla olin tuhma, — ajatteli hän. — Mutta kuinka olisin voinut ajatella että nuo ihmis-retaleet olisivat olleet niin yleviä? Tahdonpa viedä heidät nyt kuningas-saliin asumaan, niin saan minäkin osani kullasta ja mirhamista.

Sitte meni hän seimeen ja kumarsi nöyrästi korkeille vieraille.

— Suokaa anteeksi, teidän ylhäisyytenne! Vakuutan, että kohteluni toissa päivänä oli sulaa erhetystä. Jos teidän korkeutenne tahtovat nyt asua kuningas-salissa, niin olisi se minulle suuri kunnia.

Puuseppä Josef vastasi: — emme ole mitään ylhäisyyksiä, olemme vaan Jumalan köyhiä palvelijoita, mutta me suomme sinulle anteeksi kovuutesi lastesi hyvyyden tähden. Me asumme edelleenkin täällä tallissa, ja totta puhuit kun sanoit toissa päivänä erehtyneesi. Älä koskaan karkoita köyhiä oveltasi, sillä sinun kuningas-salisi on joutuva aasien tallattavaksi, mutta tämän seimen päälle on kohoava kultainen kirkko, jonne koko maailma on vaeltava rukoilemaan.

— Voi sentään! — huokasi Amrah itsekseen. — Kuinka voinkaan olla niin perin typerä! Kuulkaas, Eli ja Tirza, oletteko saaneet juomarahaa siitä, että laitoitte nuorelle kuninkaalle yömajan?

— Olemme, — sanoi Eli. — Meillä ei ole oleva koskaan nälkä, ei jano, eikä kodin puute täällä maailmassa.

— Ja jos meillä on nälkä tai jano, on se vaan armo ja laupeus jota Jumalalta halajamme.

— Vai niin, — sanoi Amrah mieltien. — Ne olivat kuninkaallisia juomarahoja. Luulenpa että kannattaa

olla hyvä köyhille.

UUSI JOULULAULU.

Ilta pimeäksi käy,
Takan tuli loistaa.
Joulua ei vielä näy,
Joka surut poistaa.
Yö jo peittää kaupungin...
Joudu joulu riemuisin
Tuoden suloisia
Rauhan antimia.

Oi, kuin sua odotin,
Luin päivät, hetket!
Auringonkin unohdin,
Kaikki kuunkin retket.
Mutta sinä jouduitkin
Joulu armas varahin,
Tulit illan teitä,
Muistit taaskin meitä.

Kun ol' isä lapsena,
Äiti pienoisena,
Tulit yhtä iloisna,
Monilahjaisena.
Isä on jo harmennut,
Äitikin on vanhennut,
Sinä vaan et muutu,
Sult' ei ilo puutu.

Sin' et koskaan vanhene.
Muutu harmajaksi,
Aina oot' sä luonamme
Illoinen kuin lapsi;
Aina laulat, leikitset,
Huonehemme valaiset,
Joulu rakkahamme,
Kallis vierahamme.

Rakas joulu, matkasi
Kyllä tuntenemme,
Jesus ompi seurasi,
Jesus ainoisemme.
Hän on yhä lapsille,
Suurille ja pienille
Uskollinen, hyvä,
Armonlähde syvä.

Rakas Jesus, luoksemme
Saavu iltasilla!
Ilahduta mielemme
Rauhas antimilla!
Linnahan ja mökkihin
Saapuu rauha suloisin,
Saapuu juhla parhain
Sinun kanssas varhain.

KAATUNUT JOULUPUU.

Siellä se makasi!

Kuinka se oli mahdollista? Kuinka se oli voinut kaatua? Matti Pitkänen mietti, eikä voinut käsittää miten hänen pulskea joulupuunsa oli pöydältä pudonnut.

Matti Pitkänen oli luotsivanhin Hankoniemellä, ja hänellä oli hyvä tupa etäällä kallioilla. Hänellä oli hyvä elämä kuin prinssillä! Meri oli hänen kuningaskuntansa, kaikki laivat hänen veronalaisia alamaisiaan. Turska tuli hänen koukkuunsa ja sanoi kampelalle: pois tieltä, minä sitä purasen! Silakat tulivat hänen pyydyksiinsä ja olivat harmissaan siitä, että jokainen silmukka jo oli kaloja täynnä. Kyllä oli Matilla varaa syödä vatsansa täyteen. Mutta vielä parempi oli, että hänellä oli uskollinen eukko, kunnollinen, hyvä ja kodikas elämänystävä, joka soveltui mainiosti luotsivanhuksen muoriksi ja hoiti ukkooan vanhoilla päivillä aivan kuin kultamurua. Mene sinne, niin saat nähdä miten ehyt ja puhdas ja siisti hänen Mattinsa on. Mutta paras kaikista oli, että he molemmat olivat Jumalaa pelkääväisiä, oikeutta rakastavia ja rehellisiä ihmisiä, jotka kunniallisesti ansaitsivat jokapäiväisen leipänsä ja vielä vähän enempikin lätyiksi lapsille. Ei kukaan voinut sitä heiltä kadehtia.

Niin, Matti Pitkäsellähän oli hyvä elämä kuin prinssillä! Hän oli koko elämänsä ollut kovassa työssä merellä, milloin myrskyssä, milloin syyspimeässä. Mutta nyt oli hän vanha, ja kädet olivat jäykistyneet; nyt tekivät lahden toisella puolella asuvat nuoremmat luotsit kaikki vaikeammat työt. Matti oli ainoastaan luotsina keisarillisessa laivassa Tsarevnassa, kun keisari ja keisarinna kerran vuodessa tulivat nauttimaan onnellista vapautta Suomen saaristossa ihanana kesä-aikana. Silloin tarvittiin luotsi, johon voi luottaa, ja kehen voi keisari luottaa niin kuin Matti Pitkäseen? Matti oli saanut kultakellon ja rintarahan siitä kunniaista. Kello sai maata kauniissa laatikossaan vuodet umpeensa, ainoastaan jouluna vedettiin se, että lapset saisivat kuulla kultalinnun naputusta. Rintaraha säästettiin tarkasti ja oli päätetty että se otettaisiin vaan esille silloin kuin keisari tahi luotsipäällikkö ensi kerran Hankoniemeen tulisivat.

Nyt oli joulunaatto, vilkkumajakka välkkyi kuin tähti purjehtijain iloksi, jotka viettivät jouluansa synkällä merellä, mutta lähempänä rantoja oli jäätä ja kohovettä. — Vanhusten tuvassa ei puuttunut jouluvierasta, sillä Herra Jesus oli siellä pyhässä sanassaan; mutta lapsia siellä puuttui. Ainoa tytär oli naimisissa Tenholassa, joka oli kolme peninkulmaa mantereelle päin täältä. Hän ja miehensä olivat luvanneet lapsineen tulla vanhusten luo jouluaattona, ja heitä odotettiin joka hetki pakkasesta, pimeästä ja kohvaiselta jäältä.

Matti oli ollut Jussinsaarella ja kaatanut sieltä kauniin joulukuusen. Muori oli ollut Hankoniemen kaupungissa ja tuli sieltä tuoden omenoita, paperikukkasia, lipeäkalaa, riisiryyniä ja muuta hyvää. Koristaa joulukuusi lapsille, se oli jotain uutta, se!

— Mutta kuuleppas, — oli vaimo sanonut — eikös tuo kuusi ole liian korkea? Jos sinä panet sen pöydälle, ei se mahdu katon alle.

— Sen täytyy mahtua, — oli Matti sanonut. — Eikös laivanmasto mahdu taivaankannen alle?

— Mutta se seisoo niin huonosti, kuin se on niin korkea, — väitti vaimo. — Pelkään että se joutuu haaksirikoon. —

— Sen *täytyy* seista — sanoi Matti, eikä ollut hyvä häntä vastustella. Ukko oli itsepäinen, ja oli mielestään köysittänyt kyllin monta laivaa eläessään ennenkin.

Kuusi oli valmiiksi koristettu. Siinä oli kukkia, omenoita ja piparikakkuja. Eukko meni katsomaan patojaan ja pannujaan, jotka seisoivat tulella, sillä riisiryynipuuronhan piti kiehua kolme tuntia, ja sinne piti panna yksi papu sille, joka ensin tulisi naimisiin. Matti nosti raskaan kuusen sitä varten tehtyyn jalkaan pöydällä, kallisti latvan, joka raappi kattoa ja sanoi niinkuin luotsilla on tapana sanoa myrskyssä: käännä ruori hankavastaiseen! Tokkos seisot, siinä! Etkös tiedä että Matti Pitkänen kääntää seiso!

Sitte meni hän katsomaan, miten uljaasti pöytä purjehti pois mastoineen ja latvapurjeineen, koska kaikki, mitä ikinä hän maailmassa näki, piti olla olevinaan laiva. Samassa aukeni tuvan ovi, sieltä tunki sisään heikko tuulen henki ja rits, rats, kaatui komea kuusi kuperkeikkaa laattialle! Kaatuessaan löi se Mattia käsivarteen, niin että siihen tuli aika mustelma. Siellä se kuusi nyt makasi, oksat taittuneina; omenat vierivät pois, paperikukat irtausivat, piparikakut menivät rikki! Tuolit kaatuivat, pöytäliina valui laattialle; itse kirjava puuhevonkin, jonka muori oli ostanut kalliilla rahoilla kaupungista antaakseen sen pikku Pekalle, peräytyi pyörillään kyynärän verran takaperin, kun tapahtui tällainen mullistus rauhallisessa tuvassa. Tämähän oli haaksirikko!

Eukko kuuli jyrinän ja riensi säikähtyneenä sisään, jättäen pannukakun uuniin. Täällä näki hän Mattinsa istuvan laattialla ja pitelevän käsivarttaan, johon hän oli saanut aika läimäyksen. — Tuolla se makaa, — sanoi Matti.

— Niin, sen näen, — sanoi muori eikä voinut muuta tehdä kuin nauraa.

— Miksi ei se seisonut? Minähän sanoin, että sen *piti* seisoa!

— Ja minä sanoin, ettei se seisoi, — arveli eukko.

— Mahtoi olla maanjäristys, — arveli Matti. Hän oli kuullut tähän aikaan niin usein puhuttavan maanjäristyksistä.

— Tahi ilmanjäristys — nauroi muori. — Kuules, ukkoseni, muistelenpa että olet keinunut merillä aikoinasi?

— Älähän! — murisi Matti. Noin tyhmään kysymykseen ei hän halunnut vastata.

— No, koska olet purjehtinut kerran, niin tiedät myöskin, että korkeamastoinen laiva tarvitsee suuren varalastin ettei kaatuisi.

— Senhän tietää kajuutan vahtikin, — arveli Matti.

— Niin, sen kyllä uskon. Siis jos taklaus on liian korkea ja varalasti liian pieni, kaatuu laiva. Jos joku ihminen on täällä maailmassa korkea kuin joulukuusi, se on, jos hän on rikkaampi, arvokkaampi, mahtavampi, kauniimpi, oppineempi, viisaampi kuin kaikki muut ihmiset, ja jos ei hänellä ole jumalanpelvon ja siveellisen vakavuuden varalastia, niin täytyy hänenkin kaatua. Eikös niin?

— Senhän lapsikin ymmärtää.

— Ei, sitä eivät kaikki ymmärrä. Ja jos joku itsepäinen ukko, esimerkiksi sellainen kuin sinä, sattuu pitämään itseään viisaampana kuin eukkoansa, ja jos ei ukolla satu olemaan tarpeeksi käytännöllisen älyn varalastia, tehdäkseen vakavan jalan korkean joulukuusen alle, miten hänen kuusensa silloin käy?

— Se kaatuu ensi tuulussa — sanoi Matti ukko ja nauroi sydämensä pohjasta.

— No, tule siis, nostakaamme masto taas pystyyn! Mutta meidän täytyy taittaa latva siltä, koska et enää ehdi tehdä uutta jalkaa. Katso, niin tekee Luoja meidänkin kanssamme, meidän, jotka olemme heikkoja purjehtijoita elämän merellä. Kun me kiipeemme liian ylös, minne jalkamme eivät kannu, niin taittaa hän latvamme. Silloin me nurisemme ja moitimme, että Jumala tekee joulukuusellemme paha, mutta katsos, näin tekee hän vaan senvuoksi ettemme kaatuisi.

— Hyvänen aika! — huusi luotsivanhuksen muori, kun he uudelleen koristivat kuusta. — Nyt saamme kiiruhtaa! Kuulen jo kulkusien kilisevän tuolla jäällä. Nyt tulevat lapset!

AMMATTILAULUJA

PIKAKIRJURI.

On kirjoitus mulla
Kuin harakan kulku,
Jost' hangelle tulla
Voi koukero polku.

Tai niinkuin kärpänen musteessa maannut
Mut sitte innolla
Paperin pinnalla
Ristihin, rastihin marssia saanut.

Se kynästä juoksee

Kuin valtava vuoksi,
Ja kirjaimen liittää
Nyt kirjaimen luoksi.
Kuin sävelet neitosen sormen alta,
Niin sanatkin tässä
On hyppelemässä
Ja rientävät painoon puhelijalta.

Se tiedäpä tarkoin
Nyt maisteri suuri,
Ett' pieninkin viiva
On tärkeä juuri!
Ei pilkkua mulla, mi joutava on!
Vaan kaikissa näissä
Jaloissa ja päissä
Sun sanasi nokkelast' tallella on.

Jos kirjuri koettaa
Nyt kiirettä panna,
Ei puhuja sanaansa
Hitaasti anna,
Niin jääpi hän jäljelle! Naurankos mie?
Mut kun hän nyt vahtaa
Ja sanoja ahtaa
Niin "pikainen-kirjuri" voiton se vie!

Mut kun ovat läsnä
Nuo valtiopäivät,
Kun puheita tulvivi
Yöt sekä päivät,
Niin silloinpa mullakin kiirettä on.
Jos eksyn? Ei vuota!
Voi, kuule en tuota!
Jos mull' olis korvat kuin kissalla on!

Jo yks' tuossa pauhaa
Kuin rakeiden myrsky,
Ja sanat ne vyöryy
Kuin valtava hyrsky,
Mun kättäni kynä se kutkuttavi!
Mä kauhistun, tenään,
En hengitä enään...
Jos siunausta sanat tois Suomelleni!

KELLOSEPPÄ.

Tikitak, tikitak
Minun kelloni käy,
Ilolintuseni,
Surun päivää ei näy.
Sulla kiire on ain,
Sull' on puuhat ja työs',
Sinä aika oot vain,
Elo rientävä myös.

Kaikki päivät ja yöt
Aina työssä sä oot,
Kaikki leikit ja työt
Sua seurakohot.
Huone siistinä on,
Kello kahdeksan lyö;

Kello kakstoista alkavi
Keisarin työ.

Antti läksyjen luo
Kello kuus herättää,
Sohvi naapuriin suo
Kello viis lähettää!
Joudu, riennä nyt vaan
Pekan kanss' tätilään,
Täti matkustamaan
Johda määrällään.

Sade, pakkanen ois,
Sota, rauhakin viel',
Tai jos posti on pois,
Sinä esillä siell'. —
Sanat katkerimmat
Katumus mitkä tuo:
Liian myöhään, saat
Kuulla surkeat nuo.

Mutta mestaris on
Ukko harmaja pää,
Luja, muuttumaton,
Tarkka veitikka tää.
Pienet sekunnit hän,
Joill' on väärähän tie
Heti meisselillään
Oikopoluille vie.

Ja hän hymyssä suin
Sua asettelee,
Ja ihmisten riennot
Näin määräelee.
On toimensa hällä
Vaan Ijäisen työtä,
Mi hallitsee maata
Ja päivää ja yötä.

Tikitak, tikitak,
Seppä napsuta vaan!
Kuva liikkehes on
Elon riennosta maan.
Miltä näyttävi maa
Kun et sä enää käy? —
Aika lopun kun saa
Kelloseppää ei näy.

KUKKAISTEN MYYJÄ.

Muistatko armaan
Kielojen ajan,
Mättähät varmaan
Ruohaisat muistat?
Ja muistat kun morsian toukokuu
Jo helmihin, kukkihin kietoutuu.

Silloin piti jokaisella pojalla olla vuokko napinlävessä ja jokaisella tytöllä kielokimppu hatussa. Silloin oli kukkaisten markkinat, kaikki ostivat, kaikki olivat iloiset kun näkivät minun tulevan kori käsivarrella. Mutta onni on epätasainen, mieli muuttuu. Nyt, kun kesä on edistynyt, eivät kukkaseni ole enää uutuus. Nyt sanotaan minulle: Oletkos taas täällä? Rakas ystävä, tule jälleen ensi toukokuulla!

Ei ystävämme
Sua tarvis aina!
On mättähämme
Nyt kukkaismaina!
Me kuljemme kukkias tallaten vaan
Läpi laaksot, vuoret ja koko maan.

Ah niin, tallaa vaan minun kukkais-raukkojani! Tulee päivä, jolloin kaikki lakastuu. Silloin poimit mielelläsi viheriän heinänkorren kellastuneitten lehtien seasta jäiseltä maalta. Silloin tahdot maksaa enempi sinikellosta, kuin nyt ihanimmasta ruususta. Mutta silloin ei minulla mitään ole! Puutarhuri, niin, mitäs ei hänellä olisi, joka luulee voivansa tehdä talven kevääksi? Usko häntä ja hänen paperireunaisia rautalankakimppujansa! Se on ainoastaan vapaan, terveen luonnon haamu, — sairaita, puolikuolleita, tukehtuneen ilman ja kummittelevan auringon lapsia. Osta mieluummin kedonkukkanen, kun se vielä tuoksuu, eli odota, odota, odota...

Taas kukkaisia
On toukokuussa,
Vaan talven lumet
On ensin puussa.
Jo kesä pian taas rientää mailta
Kuin tuoksu kukilta armahailta.

KADUNLAKAISIIJA.

Onpas tämä häpeää,
Tomu päälle lentää!
Eikös muori mua nää
Sametissa sentään?
Parempien ihmisten
Lakaisette silmillen?
Pois jo pankaa luuta
En mä sano muuta!

Rakas rouva kulkekaa,
Tulee tuhat toista.
Parempia? — Kulkevaa
Onhan kaikenmoista
Jos mä käynen vuottamaan
Siistiks' en saa milloinkaan
Tietä polisille,
Enkä paremmille.

Mihin katu kelvannee
Jos ei saane la'asta?
Lätäköt vaan lätisee,
Rikat, roskat, saasta.
Mietin juuri mimmoiset
Kengät, silkkihamehet
Teidän ovat nähdä,
Jollei tätä tehdä.

Niin on, rouva, katsokaa,
Meidän muurahaisten!
Meidän täytyy ahertaa
Onnen tähden toisten.
Kadut, torit lakaistaan,
Teille siistiks' siivotaan,
Käydäkseenne siellä
Mukavalla tiellä.

Vaunuissanne ajakaa!

Ken on vaunut tehnyt?
Nikkaria taitavaa
Lienettekö nähnyt?
Aina meitä tarvitaan! —
Työnsä kukin tehkoon vaan,
Herra palkan tuopi,
Arvon myöskin suopi.

Siisti, siisti luutani
Puhtahaksi maata!
Synti, lika tieltäsi
Poi'es kaikki saata!
Siisti, siisti minutkin...
Tuossa näen ajurin —
Sill' ei ole mieltä
Mennä poi'es tieltä.

PAIMENEN LAULU.

Hyv' iltaa ja yötä nyt meri, maa,
Lailaa, larilaa, lal-luolen!
Kas ranta ruohoja kasvattaa,
Mä niistä piippuja vuolen.

Uus' kuukin taivaalta pilkistää,
Lailaa, larilaa, lal-lahtoi.
Miss' ukko parkakin myllertää
Mi kuuta tervata tahtoi.

Ja maa se suurelta haamoittaa
Lailaa, larilaa, lal-laitsee,
Ja soitto paimenta huvittaa,
Kun karjaa täällä hän kaitsee.

Mut kun mä suureksi kasvaa saan
Lailaa, larilaa, lal-luistan,
Niin vankka oon kuin keisari vaan
Ja karhua kaulast' puistan.

Mä Kalle Pekka oon nimeltän
Lailaa, larilaa, lal-luksen,
Se kunnian on, eikä häpeän
Ja on kanness' katkismuksen.

Mä Uustalon istun hilalla
Lailaa, larilaa, lal-laikuu,
Ja soittelen Martin-Wappua
Mi iltatuulessa kaikuu.

Jos tanssit sä, minä soittelen
Lailaa, larilaa, lal-leinuu,
Vaikk' aamuhun asti lystiksen
Ett' lehdet ja oksat keinuu.

Pata kiehuu! Pois mua kiirehtää
Nyt soitosta lusikkani.
Jos leiviskä voita kellertävää
Ois silmänä puurossani!

KORKEAN HERRAN JAHTIKOIRA.

Oi, tuota suurta metsää, noita korkeita puita, tuota raivoisaa myrskyä ja niitä pieniä lapsia, jotka eivät osaa mennä kotiinsa iltasilla!

Tuulien asunto oli Lapinmaassa, Ounastunturin juurella. Siellä istui tuulien äiti Myrsky ja keitti puuroa pojilleen iltaiseksi. — Mitähän minun poikani nyt taas puuhaavat, kuin viipyvät näin kauan? — murisi eukko.

Ensimmäinen, joka tuli, oli jäidenkuningas Pohjola: — hän tulee aina kiltisti illalliselle. No, mitäs olet tehnyt tänään, rakas poikani?

— Enpä juuri mitään. Olen sokeroinut Lapinmaan valkoiseksi lumella, ja maalannut punaiseksi muutamia nenänpäitä etelä-Suomessa.

Hänen jälkeensä tuli pilvienkuningas Itä. — Mitä sinä olet tehnyt?

— Enpä juuri mitään; vähän likaa sinne ja tänne, kun kastelin teitä. Ojan Paavo Saarijärvellä kadotti saappaansa suohon, ja Mylly-Matti sai vettä, enempi kuin olisi tahtonutkaan, myllynränniin.

Sitte tuli auringon kuningas Etelä.

— Mitä sinä olet tehnyt?

— Enpä juuri mitään. Vein satamaan laivan, jossa oli kahvia Rio Janeiroon ja puhalsin Maamme-laulun pikku Ollin tuulihyrrään Luutamäellä.

Viimein tuli merenkuningas Länsi. — Mitä sinä olet tehnyt?

— Minä olen antanut vitsaa pojalleni Lounaalle, sillä hän on ollut tyhmä.

— Voi Lounas-raukkaani, joko sinä nyt taas olet ollut tyhmä. Tule ja kerro mummolle, niin saat voita puuron silmäksi.

— Asia oli niin, — sanoi Lounas itku kurkussa, — että kun minä aivan siivosti poimin puolukoita metsässä, sattuivat siipeni tarttumaan käyrään mäntyyn. Silloin minä suutuin ja riistin sen oksat, että runko törrötti jälellä kuin rosainen laivanmasto. Tahdonpa opettaa metsää olemaan nyrkkisillä!

— No, no, poikaseni, — sanoi isoäiti lohdutellen, — ja sentähden sinä sait vitsaa? Tule tänne niin saat sekä voisilmän että sokeria puuroosi.

— Isoäiti hyvittelee poikia liiaksi, — sanoi Länsi mieltävästi. — Hyvä selkäsauna tekee niille hyvää, kun ovat olleet turhanpäiväisissä tappeluissa. Nyt saa mummo nähdä, että tuo vallaton veitikka tekee kummia huomenna. Huomispäivä tuli ja tuulet läksivät jälleen maailmata kiertämään. Lounas lensi etäälle merelle, että ei joutuisi riitaan metsän kanssa. Hän muisti vielä selkäsaunansa ja päätti olla siivolla.

Kun hän iloisena hyppeli aaltoja pitkin, kohtasi hän höyrylaivan, joka pyrki eteenpäin vastatuuleen höyryn voimalla.

— Elähän, katsopas tuota! — ajatteli Lounas. — Hän koettaa olla puskusilla minun kanssani! Kyllä minä hänet opetan!

Hui, miten tuuli vinkui piipuissa ja mastoissa! Uljas alus kallistui sivulle, mutta kohosi jälleen vastoin Lounaan tahtoa. Vaahto pärskyi korkealle mastotouviin ja raakapuuhun, vesi kohisi kokan edessä niinkuin kiehuva pata, mutta eteenpäin kulki höyryalus, eteenpäin, eteenpäin, vasten tuulta. Nyt tuli Lounas raivoihinsa, kiihkeä luonteensa sai ylivallan, selkäsauna unohtui, hän tahtoi opettaa laivaa olemaan puskusilla! Hän tunsu siipiensä kasvavan, niin että ne läiskyttivät meren selkiä, ja koko meri muuttui vaahtoiseksi. Ja vaikka höyryalus taistelikin urhoollisesti, täytyi sen kuitenkin kukistua tuon uljaan merikotkan voiman edessä. Se ei voinut enää päästä eteenpäin, tuuli kallisti sitä, se koetti kääntyä, peräsin katkesi — ja voimatoiminta kellui se kallioita kohti. Siellä se nyt makasi. Konehuone tuli täyteen vettä; ja mitä uljaasta laivasta sen jälkeen tuli, sitä eivät tiedä muut kuin meren kirkuvat lokit.

— Olla puskusilla minun kanssani! — huusi Lounas, ja riensi voitonriemusta hurmautuneena aukealle rannikolle. Ja nyt ei mikään enää voinut estää hänen kiihkeätä vauhtiansa. Huomaamattansa heitti hän pienen purjevenheen, jolla oli nimenä "Tuuli vei", niinkuin herneenpalon katajapensaikkoon kalliosaarelle.

Se oli torstaina, 28 p. Elokuuta. Kymmenvuotias Liisa Maria oli ottanut mukaansa kahdeksavuotiaan veljensä Kallen, ja yhdessä he menivät ostamaan maakauppiaalta kivitaulua kansakoulua varten, jonka piti alkaa ensi maanantaina. He olivat juuri matkalla kotia metsän läpi kulkevaa oikotietä pitkin, kun Lounas hyökkäsi eteenpäin maita pitkin.

— Kuuleppas, miten kummallista laulua kuuluu puista, — sanoi Kalle, kun he kulkivat kapeaa polkua koivujen ja mäntyjen välitse.

— Niin, puutkin laulavat tavallaan, ylistäen Jumalaa, — sanoi Liisa Maria.

— Mutta näetkös tuota koivua, joka kumartuu maahan asti, kun myrsky tukistaa sitä? — kysyi Kalle.

— Miksi ei hän nöyryyisi Jumalan voiman edessä! — arveli Liisa Maria.

— Niin, mutta tuolla kaatui korkea mänty! Hui, eikös se mennyt aivan keskeltä poikki? Minä pelkään puita, Liisa! Juoskaamme, että joutuisimme pian kotiin!

— Älä nyt toki, mitä sinä pelkää, jos vähän tuulee? Jos myrsky on voimakas, on Jumala vielä voimakkaampi. Ja tiedäthän sinä, että Hän varjelee meitä, missä ikinä olemmekin. —

— Niin, niin, mutta tuolla kaatui taaskin mänty! Ja tuolla yksi... ja tuolla koivu! Kas, kas! Nythän kaatuu koko metsä!

Aivan lähellä lapsia, tuskin kahden kyynärän päässä heistä kaatui suuri mänty ja sulki tuuheilla oksillaan polun umpeen. Huu, tuolla yksi, — rats, tuolla toinen, ja sitte kaksikymmentä yhtä rintaa, kaikki kuperkeikkaa latvat alas ja juuret ylös! Metsässä kävi sellainen myrskyn kohina ja kaatuvien puitten räiske, ettei toinen voinut toistaan kuulla. Musta pilvi pimensi ilman, vettä satoi virtanaan pieksäen puitten kaatuvia latvoja. Tuuliaispää kulki kuin jyrä yli metsän kaataen maahan komeat puut, aivan kuin olisivat ne olleet hentoja ongenvapoja. Yksi puu kaatui lasten takana, juuri siinä kohden missä he olivat seisonet silmänräpäys takaperin. Korkea mänty kaatui niin lähellä heitä, että sen oksat ottivat myssyn Kallen päästä ja raapasivat Liisa Mariaa otsalle. Kolmas, eräs suuri haapa, heitti hiekkaa heidän päällensä, kun sen monihaaraiset juuret käänsivät maasta suuren turpeen, niin suuren kuin pieni huone. Lapsilla ei ollut mitään muuta neuvoa, kuin kömpiä erään kaatuneen männyn alle, jossa he lepäsivät suuren rungon suojassa.

Kalle itki peljästyksestä, Liisa Maria ei peljännyt. — Katso, — sanoi hän, — miten suuri on Jumalan voima! Häntä ei voi kukaan vastustaa. Etkös huomaa, miten Hän suojelee meitä jokaisella askeleellamme? Miksi kaatui suuri puu, juuri kun olimme tulleet sen ohitse, ja miksi kaatui toinen juuri ennenkun olimme tulleet sinne? Etkös häpeä peljätä, kun näet, että meillä on niin voimakas vartija! Myssysi löydämme kyllä, ja katsos, kivitaulu on aivan ehyt!

Siinä nyt makasi metsä niinkuin taistelutanner, täynnä kuolleita ja haavoitettuja. Mutta siellä ei ollutkaan helppo liikkua. Minne ikinä katsoi, oli suuria kokoja runkoja ja oksia. Ilta tuli, ennenkun lapset vielä uskalsivat kontata esille piilostaan, ja sitte tuli pimeä. Kalle ei voinut itkuansa pidättää. Näin märkinä, nälkäisinä ja viluisinako heidän piti jäädä tänne metsään koko yöksi?

Liisa Maria ei rohkeuttaan kadottanut. — No, mitäs siitä, jos meidän täytyy yksi yö maata metsässä, emme me siitä kuole. Meillähän on katto päämme päällä täällä männyn alla ja pehmeitä oksia, joiden päällä voimme nukkua. Jos Jumala tahtoo, että jäämme tänne yöksi, niin menemme kotiin huomenna. Mutta jos Hän tahtoo viedä meidät kotiin tänä iltana, niin tietää Hän silloinkin keinon. Katsos, Kalle, Jumala tietää kaikki paremmin kuin me...

Oletko nähnyt hätäytyneen hevosen ryntäävän ruispellolle, tallaavan kaikki rikki ja rientävän hurjasti eteenpäin? Sellainen oli Lounaskin; pois tieltä, pois tieltä, tahii muutoin olet kadotettu! Kun se oli mellonut meren ja murtanut metsät, repi se ohikulkiessaan riihien olkikatot, puhalsi uunin piiput kumoon, särki ikkunat ja kaatoi tuulimyllyt, aivan kuin olisivat ne olleet korttihuoneita. Sellaisesta pikku roskasta kuin lapsista; ei se mitään välittänyt. Jos ne menivät tuulen mukana, tahii kaatuivat kuolleina maahan, oli sille aivan yhdentekevä. Vihdoin alkoi se väsyä ja vähitellen tyyntyä. Kello seitsemän jälkeen iltasilla voivat ihmiset vaaratta liikkua ulkona. Silloin oli Kalle jo nukkunut. Liisa Maria oli valveilla, mutta ei uskaltanut lähteä pimeässä liikkumaan. Silloin, kello kahdeksan ja yhdeksän välillä, kuuli hän ääniä metsässä, ja heti sen jälkeen näkyi valoa.

— Liisa ja Kalle! Liisa ja Kalle! — huusivat äänet. Huutajat olivat isä ja renki, jotka olivat tulleet metsään kirveiden ja lyhtyjen kanssa lapsia etsimään. He olivat tulleet siihen päätökseen, että lapset olivat kulkeneet oikotietä metsän läpi.

— Nouse ylös, Kalle, isä on täällä! — huusi Liisa iloissaan. —
Näetkös nyt, mokoma, että Jumalalla on keinot.

No niin, olihan siinä suuri työ päästä hävitetyin metsän läpi, mutta mitä ei isä tekisi rakkaiden lastensa tähden? Milloin hän hakkasi, milloin hän ryömi, milloin hän kiipesi, mutta kotia piti lasten päästä ja kotia ne pääsivätkin. Kalle oli löytänyt hattunsakin.

Lounas, joka oli riehunut merellä ja hävittänyt metsät, oli nyt tyyntynyt ja alkoi muistella selkäsaunaa tuulien louhussa Ounastunturin kupeessa. Myöhään illalla hiipi hän häpeissään louhikkoon ja kömpi heti isoäidin seljän taakse. Suureksi hämmästykseseen sai hän kuulla seuraavan rangaistuspuheen, jonka hänelle piti ankara isänsä, ymmärtäväinen Länsi:

— Sinä vallaton nulikka, ymmärtämätön, ylvästelevä poika-vekara, tiedät kai, että voisin pistää sinut säkkiin, panna sinut tankorautavasaran alle ja pehmittää sinua aika tavalla kaikista tämän päiväisistä tyhmistä teoistasi? Mutta tällä kerralla saat olla! Sen minkä olet tehnyt, olet tehnyt tietämättäsi, korkeamman käskystä. Sinä olet mielestäsi mahtava ja voimakas, ylpeillen luulet sinä voittaneesi meren aallot, metsän puut ja ihmisten taidon, etkä tiedä, että olet vaan korkean herran koira, jonka hän lähettää maillensa jahdille. Hänen työnsä sinä olet tehnyt, etkä omaasi. Mene, häpeä! Minä leikkaan kyntesi kahdeksaksitoista päiväksi, joina sinun tulee olla louhikkoon kytkettynä. Ylpeytesi on sinun häpeäsi, mutta sinun työstäsi, joka nyt on hävitys, on tulevaisuudessa muodostuva jotain uutta ja parempaa. Mars, jahtikoira! Ylistä herraasi, joka kääntää kaiken väkivallan ja kaiken hulluuden maan päällä viisaan ja armeliaan rakkautensa aseeksi!

KAKSI KERTAA KAKSI ON NELJÄ.

Jänis ja orava olivat niin hyviä ystäviä, että he nimittivät toisiaan Pupuksi ja Kurreksi.

— Hyvää päivää, Pupu, — sanoi orava, kun kohtasi jänön.

— Hyvää päivää, Kurre, — sanoi jänis. — Oletko kuullut jonkun koiran haukkuvan tänään.

— En muun kuin lukkarin Priskan. Ja siitä minä en mitään välitä.

— Ei, kukas pelkäisi lukkarin Priskaa? arveli Pupu suuremmoisesti.

— Vaikka oliskin hevoisen kokoinen!

— Lähtekäämme nyt ansiolle, sanoi Kurre. Ja jakakaamme kaikki mitä ansaitsemme. Minun tulee saada yhtä paljo kuin sinun, ja sinun yhtä paljo kuin minun.

— Siihen suostun, — vastasi Pupu.

Sanottu ja tehty. He menivät ansiolle ja jakoivat kaikki veljellisesti. Kun he tulivat pihlajan luo, kiipesi Kurre puuhun ja heitti punaisia marjoja Pupulle. Kun he tulivat kaalimaahan, puri Pupu pulleita kaalinkupuja ja kuljetti niitä Kurrelle.

Eräänä päivänä löysivät he maantieltä neljä omenaa. Uudenpihan Kalle oli mennyt aikaisin aamulla kouluun säkki selässä. Säkissä oli hänellä puoli leipää, pala juustoa, pieni maitopullo ja neljä omenaa, jotka äiti oli antanut hänelle hyvän todistuksen palkkioksi. Säkin yhdessä nurkassa sattui olemaan jommoinkin reikä ja siitäpä olivat omenat ulos osanneet.

Nytpä Pupu ja Kurre tahtoivat jakaa omenat. Kurre koetti laskutaitoansa ja jakoi siten, että Pupu sai yhden ja hän kolme omenaa.

— Ei, odotas vähän, sanoi Pupu. Liekös se aivan oikein? — Nyt koetti Pupu jakaa omalla tavallansa, antoi yhden omenan Kurrelle ja piti itse kolme omenaa.

— Ei mutta kuules nyt, sanoi Kurre, minä luulen että tämä on yhtä hullusti. Ja he miettivät miettimistään miten ihmeellä voisivat jakaa niin, ettei toinen saisi enempää kuin toinenkaan.

Uudenpihan Kalle oli saanut tiellä halun maistaa omenaa, etsinyt säkistänsä, mutta turhaan. — Ne ovat varmaan pudonneet, — sanoi hän itseksensä ja kääntyi takaisin etsiäksensä kadonnutta aarrettaan. Silloin näki hän Pupun ja Kurren istuvan tiepuolessa, mutta omenat olivat vierineet ojaan.

— Ei, mutta katsos, Pupu ja Kurre! — huusi Kalle. Olettekos te nähneet omeniani?

— Me tahtoimme juuri jakaa neljä omenaa, — vastasi Kurre, — mutta emme voineet millään tavoin ymmärtää, kuinka saisimme neljä omenaa jaetuksi välillämme niin, että kullenkin tulisi yhtä monta.

— Eihän se mikään vaikea temppu ole, — arveli Kalle. — Kumpikin teistä saapi kaksi omenaa.

— Oih! huudahtivat Kurre ja Pupu suuresti ihmeissään. Kuinkas sinä sen tiedät?

— Miten en tietäisi että kaksi kertaa kaksi on neljä? Minähän käyn kansakoulua.

— Sepä oli kummallista. Saapikos kansakoulussa oppia, että kaksi kertaa kaksi on neljä?

— Koulussa saa oppia kaikkea, — vastasi Kalle ylpeästi.

— Se olis jotakin! Tiedätkös sinä sitte kaikki?

— No, melkein kaikki. Minä voin laskea aina seitsemän kertaa seitsemään asti, mutta muita numeroita en oikein muista.

Pupu ja Kurre eivät voineet kyllin ihmetellä niin hämmästyttävää oppia. Kuitenkin tahtoivat he seurata hyvää neuvoa, ottivat omenat ojasta ja alkoivat jakaa niitä neuvon mukaan: kaksi kertaa kaksi on neljä.

— Mutta nehän ovat minun omenoitani! huusi Kalle.

— Kas, senkin hän tiesi! huudahtivat Pupu ja Kurre. Se poika se tietää kaikki. Olisi hauskaa päästä kouluun ja tulla niin oppineeksi.

— Tulkaa mukaan! sanoi Kalle. Seuratkaa minua, minä menen juuri sinne. Te voitte hiipiä penkin alle ja pysyä siellä hiiskumatta, sillä koulussa ei saa kukaan jyrytä.

— Ei suinkaan siellä liene yhtään koiraa? kysyi Pupu.

— Koiraa? Kuinkas koulussa olisi koiria? Joskus tulee Priska lukkarin Villen mukana salaa sisälle, mutta hänet ajetaan ulos.

— Mutta jos hän puree meitä?

— Priskako purisi! Hän on niin siivo, että kun minä vedän häntä hännästä, niin hän vaan nauraa.

— Nauraako hän? — Pupu ja Kurre katsoivat toisiinsa. Eivät he olleet koskaan kuulleet koiran nauravan, mutta mitäpä sitä ei koulussa oppisi! Kenties hekin oppisivat nauramaan. Ja niin päättivät ystävykset seurata Kallea kouluun.

— Ei tässä pelkureja olla, sanoi Pupu.

Tie ei tuntunut pitkältä kahdelle sellaiselle kulkijalle. Kohta olivat Pupu ja Kurre koulussa ja hiipivät niin hiljaa penkin alle, ettei kukaan heitä nähnyt. Lapset istuivat paikoillaan, koulumestari tuli huoneeseen ja alkoi kysyä: paljonko tekee kahdeksan kertaa kahdeksan?

Se oli jotain terävämpää kuin kaksi kertaa kaksi! miettivät Pupu ja Kurre hörpistäen korviaan. Mutta juuri kyselyn alkaessa luikahti lukkarin Priska koulusaliin. Sen näki heti, että hän oli tottunut pois ajettavaksi, sillä hän lymisti häntäänsä ja aikoi luikahtaa penkin alle. Ptri, alkoi hän aivastaa ja nuuskaa... mrr... prr... alkoi hän murista.

— Huut Priska! huusi koulumestari; osaatko ulos!

Mutta Priska oli jo penkin luona, josta hän löysi jotakin sangen epäilyttävää, ja alkoi haukkua. Onneksi oli yksi ikkuna auki. Hui! pöytien ja penkkien yli siinä harpattiin... Hämmästyneet koululapset näkivät Pupun ja Kurren kiitävän ulos ikkunasta ja Priskan niiden jälestä. Kaikki hyppäsivät ylös, huusivat ja nauroivat ja riensivät ikkunaan! Sillä kertaa ei kukaan saanut tietää mitä kahdeksan kertaa kahdeksan on tässä kiperässä maailmassa.

Pupu ja Kurre juoksivat minkä kypälät kantoivat metsää kohti, siivo Priska kintereillä. Mutta Priska oli nyt kaikkea muuta kuin siivo; häntä oli pystyssä, kieli riipuksissa, hänellä ei ollut edes aikaa haukkua, hän vaan vikisi hienolla, inisevällä äänellä, niinkuin hänen kaltaistensa on tapa, kun ovat löytäneet tuoreet jänön jäljet. Noin jatkettiin jahtia aina metsän reunaan asti. Siellä tiesi Kurre keinon: suihkaten kiipesi hän korkeaan mäntyyn ja katosi sen tuuheitten oksien väliin.

Priska seisahtui pettyneenä männyn juurelle ja haukkui vimmatusti. Mutta mitä se auttaisi? Kurre ei

ollut niin tuhma, että olisi tullut esiin piilostansa, — ja kun Priska oli haukkunut itsensä väsyksiin, hiipi hän nolona takaisin kouluun.

Pupun oli ollut hyvä sillä aikaa hankkia pelastuskeinoa metsässä. Kun kaikki oli rauhallista eikä mitään vihollista näkynyt, yhtyivät ystävykset taas karhunsammalella erään katajapensaajuurella. Jos he olisivat oppineet nauramaan, olisi varmaan koko metsä kaikunut heidän ilostansa. Mutta vaikka he eivät osanneet ihmisten taitoja, saattoivat he kuitenkin iloita omalla tavallaan, he iloitsivat retkeistään niinkuin jänöt ja oravat tavallisesti iloitsivat vihannoissa metsissä.

— Ei täällä kukaan pelkää, — sanoi Kurre ja jäljitteli Pupun pitkää harppausta.

— Niin, mutta kuulitko Priskan viheltävän? kysyi jänö, entisestä ylpeilystään vähän hämillä. — En ole koskaan uskonut Priskan voivan niin hienosti laulaa.

— Priska on niin siivo. Priska nauraa vaan, kun häntä vetää hännästä, — jäljitteli Kurre.

— Ja me, kun luulimme Kallen tietävän kaikki! Niin, kyllähän koulussa voipi paljo oppia, vaikkei siltä kaikkea tiedä jos *kaksi kertaa kaksi on neljä*.

MITEN RAUTATIE SAI SEITSENPENINKULMAISET SAAPPAAT.

Oli kerran kaksi peikkoa, jotka asuivat maailman äärellä. Kukaan ei voi tarkoin tietää, missä maailman ääri on, mutta jos se jossain on, täytynee sen olla Behringin salmen luona, missä vanha ja uusi maailma katselevat toisiaan. Minä en ole ollut siellä, mutta Nordenskiöld sanoo, että sinne on aika matka.

Siellä asui kaksi peikkoa, jotka olivat kansan puheen mukaan veljeksiä, vaikk'ei sitä voinut heistä nähdä. Sorro oli sen nimi, joka asui Itäniemen luona Aasian kärjessä, ja Surro sen nimi, joka asui Prinssi Walesin niemellä Amerikan alussa. Heidän välillään oleva salmi ei ollut leveämpi, kuin että kaksi peikkoa, joilla oli viheriät kissansilmät, voivat hyvin nähdä toisensa ja huutaa "prosit" kun naapuri aivasteli.

Peikot olivat olevinaan ystävyksiä ja ratsastivat toistensa luo vieraisille valaskalan seljässä salmen yli, huimaavaa vauhtia, että vesi kohisi ympärillä. Tilaa oli heillä kyllä molemmilla maanosissaan, mutta kuitenkin olivat he kateellisia toisilleen ja mietiskelivät aina, miten voisivat tehdä toisilleen harmia. He koristivat maanosiaan toinen toistaan korkeammilla vuorenhuipuilla, voidaksensa niiden päältä nähdä toistensa pesään. He panivat toimeen myrskyjä salmella, voidaksensa heittää hiekkaa ja pikku kiviä toistensa silmiin. Toinen yllytti jääkarhuja toisen lehmien päälle. Kuinka ei sellaisilla tilanhaltijoilla olisi ollut karjaa! Mammuteläimet olivat heidän sikojansa, valaskalat heidän lehmiänsä ja mursut heidän lampaitansa. Eräänä kauniina päivänä tekivät Sorro ja Surro pienten peikkojensa kanssa huviretken vihantaan Sant Lorentsin saareen, joka on yksin keskellä valtamerta vähän etelään Beringin salmesta.

Iso valtameri lepäsi heidän ympärillään kirkkaan tyynenä niin etäälle kuin silmä kantoi, ja valaskalat leikittelivät parvissa vedenpinnalla, aivan kuin salakat tyynellä lahdelmalla. Tämä oli peikkojen mielestä liian sävyisää: miten he huvittelisivat näin kauniilla ilmalla? Toinen aivasti sieramistaan kauhean myrskyn; toinen hengitti tiheää merisumua yli koko ulapan. Se lienee ollut huono ilma, koska valaskalat, jotka eivät juuri ilmoja säikähdä, pakenivat puolen peninkulman syvyyteen merenpinnan alle. Mutta tämä oli peikoista äärettömän hupaista! Sitte leikittelivät he huviksensa. He heittivät kallionlohkareita toistensa päälle, aivan kuin olisivat ne olleet pihlajanmarjoja, potkaisivat metsän kumoon, tekivät puista tulen ja polttivat toistensa partaa kekäleillä. Sitte tahtoivat he koetella toistensa voimia; koettivat kiskoa vuoret hartijoilleen ja särpivät merivettä tyhjentääkseen valtameren. Vesi meni heidän päähänsä: nyt alkoivat he juosta kilpaa, eivätkä huomanneet olevansa saarella, ennenkun he toinen toisensa perästä pulskahtivat suin päin mereen.

— Ei, — sanoi Surro, pyyhkien merenvaahtoa parrastaan, — täällä on liian ahdasta juosta kilpaa. Koettakaamme kuka meistä voipi saada auringon kiinni!

Tämä oli kaikista peikoista hyvä keksintö. He tahtoivat ottaa kiinni auringon, tarttua sen punaiseen kaulukseen ja pistää sen säkkiin. Miten suloinen pimeys siitä syntyisi, eikä heidän sitte enää koskaan tarvitsisi mulkoilla ilkeään päivänvaloon päin.

— Lyömmekö vetoa yhdestä maanosasta? — huusi Surro. — Minä juoksen ottamaan auringon kiinni

tuolla, missä se nousee vuoren takaa!

— Onpas se jotakin! — arveli Sorro. — Ei tarvitse muuta kuin rapeaa vuorelle maata ja nousee varhain aamusilla ylös, niin silloin voi ottaa auringon kauluksesta kiinni. Lupaam juosta ottamaan sen kiinni tuolla, jossa se laskeutuu. Luulenpa melkein että sinne on pitempi matka!

No, niin, veto lyötiin yhdestä maanosasta. Ja sitte kiiruhtivat molemmat kotiinsa ja vetivät jalkaansa seitsenpeninkulmaiset saappaat. Surro ajatteli: minä juoksen itään päin Pohjois-Amerikan kautta, ja jollen saa aurinkoa kiinni Alaskavuorilla, niin saan sen varmaankin Kalliovuorilla. Sorro ajatteli: minä juoksen länteen päin Aasian kautta, ja sittepä lieenee seitsemänkin kattia, joll'en saa aurinkoa kiinni suurella Siperian tasangolla, jossa minulla on niin hyvä tila juosta... Hei vaan, ja niin alkoivat he juosta, että seitsenpeninkulmaiset saappaat ratisivat.

Ja kummallisesti kävi sen kilpajuoksun! Minä kerron ensin Surrosta. Hän juoksi, niinkuin oli sanonut, Pohjois-Amerikkaan, ensin suuren Alaskan tasangon yli ja kohosi sitte saman nimisille vuorille, jonne hän aikoi asettua aurinkoa väijymään. Ei tuntunut missään vaikka Surro juoksikin sata peninkulmaa aukeata tasankoa, mutta vaikeampaa oli vuorelle kiipeäminen. — Puh, — sanoi Surro saapuessaan korkeimmalle huipulle; — olivatpa ne ilkeät portaat! Tässä tahdon levähtää hetkisen odotellen auringon nousua.

Hän asettui huipulle, keräili vähän sammalia alleen, koska vuori oli niin kova, ja nukahti. Ja kuin ei siellä ollut herättäjäkelloa eikä aamukahvia, heräsikin Surro vasta sitte kun aurinko oli jo korkealla taivaanlaella ja paistaa helotti suoraan hänen silmiinsä.

— Vai niin, sinä naurat minulla, — mutisi Surro partaansa. — Odotahan! Minä nappaan sinut kiinni huomisaamuna Kalliovuorilla!

Muuta neuvoa ei ollut, kuin juosta itäänpäin Kalliovuorille ja kiivetä niiden korkeimmalle huipulle. Nyt minun pitää varoa, etten nukkuisi, ajatteli Surro. Minun täytyy pistää ampiaispesä partaani ja muurahaispesä molempiin saappaisiini... Sanottu ja tehty. Voitte arvata, ettei Surro sinä yönä saanut yhtään unta. Kun aamurusko alkoi punertaa idässä, vahtasi hän kallionkärjen takana, ettei aurinko häntä näkisi. Säkki oli hänellä valmiina; sinne aikoi hän pistää auringon niinkuin lantun vaan, heti kun se näyttäisi punaista kylkeään rosoisen kallion takaa.

Yks, kaks, kolme... hän ei ehtinyt laskea kymmeneen, ennenkun aurinko jo oli näkyvässä. Nyt, nyt! Ja Surro tarttui aurinkoon, että se säkenöi ja rätisi, mutta säkeneet olivat melkein liian kuumia, tuntui aivan samanlaiselta kuin silloin, kun seppä liikuttelee käsillään tulikuumaa rautaa. Ai, jai! Surro poltti sormensa, partansa, nenänsä ja silmänsä, pyöri niinkuin pallo kuperkeikkaa vuorenrinnettä alas, juoksi ja juoksi, tietämättä minne, kunnes putosi suinpäin Isoon Karhujärveen, jonka voit etsiä kartalta. Eräs amerikkalainen lääkäri löysi hänet sieltä, korjasi peikkoraukan ja vei hänet johonkin sairashuoneeseen jossain maailman kolkassa. Varmaankin makaa Surro siellä vielä tänäkin päivänä, laastari-lappu nenän päällä. Hän odottaa palaneen partansa kasvavan, voidakseen jälleen näyttäytyä siistinä pikkupeikkojensa seassa Behringin salmen rannalla.

Mutta minne Sorro joutui? Saatpas kuulla! Siihen aikaan asui Kempelässä Oulun eteläpuolella eräs seppä nimeltä Paavo, vaimoineen ja lapsineen. Hänellä oli poika, jonka nimi oli Oiva. Siihen aikaan rakennettiin juuri rautatietä, ja Paavolla oli kyllin työtä pajassaan.

Eräänä iltana, juuri kun hän oli tullut kotia päiväntöistä väsyneenä ja istui lastensa kanssa puurovadin ääressä, sanoi Oiva: — isä, koira raappii oven takana!

— Katsopas, — sanoi Paavo.

Oiva avasi oven, ja sisälle kömpi säkki seljässä vanha, repaleinen peikko, joka ei juuri näyttänyt hauskalta iltavieraalta. Lapset rupesivat huutamaan. — No, no, — sanoi seppä, — mikäs sinä olet?

— Minä olen Sorro, — sanoi peikko. — Minä olen juossut kolme vuorokautta seitsenpeninkulmaisilla saappailla läpi koko pohjois-Aasian saadakseni auringon kiinni ja olen nyt nälkäinen kuin valaskala. Ei minulla ole ollut aikaa kammata tukkaani eikä pestä silmiäni! Ensimmäisenä iltana meni aurinko yöksi Lena-jokeen, toisena iltana kömpi se Ob-jokeen, ja nyt, kolmantena iltana, hiipi se juuri sinun tupasi taakse. Luulin sen löytäväni täältä sisältä, mutta se on varmaankin kömpinyt ikkunasta ullakolle, ja pannut sinne maata. Anna minulle lyhty. Tahdon mennä ullakolta katsomaan!

— Mitäs tyhmää puhetta tuo on? — arveli seppä. — Ottaa kiinni aurinko!

— Onko se sinun mielestäsi tyhmää? Sehän on kaikista viisain taikatempuni! Olen lyönyt Surron kanssa vetoa yhdestä maanosasta. Minä tahdon pistää auringon säkkiini täällä! Heti paikalla lyhty tänne, tahi... kuuletkos, minä olen peikko. — Ja Sorro potkasi, aivan kuin leikillään, yhden seinän

tuvasta.

— Kuulepas, — sanoi seppä, — jos sinä menettelet tuolla lailla, niin lähetän nimismiehen kysymään papintodistustasi. Miksi et ottanut aurinkoa kiinni silloin, kun se oli Lena- ja Ob-joessa?

— Siksi, että minusta ei ole juuri hauska kastua. Se on epäterveellistä parralleni!

— No, silloin et taida niin pian saada kiinni aurinkoa täällä meidän kylässämme. Ei se ole nytkään laskeutunut minun tupani taakse, vaan on mennyt Pohjan lahteen.

— No, sitte juoksen minä huomenna Pohjanlahden ympäri ja otan auringon kiinni Ruotsissa tahi Norjassa.

— Äläpäs, silloin tulet peikko-parka pahaan pulaan, sillä Ruotsissa ja Norjassa laskeutuu aurinko Atlantin mereen.

— Mutta mitä ihmettä minun sitte pitää tehdä? — huokasi peikko huolissaan. — Atlantin meri on melkein liiaksi kostea.

— Ei, mutta kuulepas, — sanoi seppä, — ole nyt niin hyvä ja pane seinä paikoilleen, niin saamme neuvoitella asiasta niinkuin ystävykset. Ehkenpä saan tarjota peikko-ukolle vähä puuroa.

Peikko raapi korvansa taustaa, pani seinän paikoilleen ja istui pöydän ääreen puuroa syömään. Tämän pyynnön olisi voinut jättää tekemättä, sillä kukapa voi tietää miten silloin käy, kun peikko istuu pöytään? Ensin söi Sorro puuron, vadin ja lusikan, sen jälkeen voirasian, silakkavadin ja leipäkorin, sitte koko pöydän. Seppä katseli tätä ihmetellen, mutta kun peikko ei vielääkään ollut kylliksensä ruokaa saanut, vaan alkoi katsella lapsia epäilyttävällä tavalla, näki Paavo hyväksi pyytää vieraansa pajaan. — Olkaa hyvä, — sanoi Paavo; — ehkä tässä on jotain, joka maistaa!

Tämäkin tarjous olisi voinut olla tekemättä. — Niin, — sanoi Sorro, — minulla on tosiaankin hyvä ruokahalu Aasian läpi käveltyäni. Kiitän tarjouksesta! — Sen jälkeen söi Sorro pihdit, vasaran, patjan, hevosenkengät, naulat, hiilet ja viimein palkeen jälkiruoaksi. — Mitenkähän lienee, — mietti seppä, — pystyyköhän tuon pedon hammas alasimeenkin. — Olkaa niin hyvä!

— Ei kiitoksia! — sanoi Sorro, — sokeri pohjassa!

Sitte poimi hän muutamia tulsia hiiliä ahjosta ja pisti ne varovasti suuhunsa ettei parta kärventyisi.

— Enpä ole pitkiin aikoihin syönyt noin hyvää illallista. Jos minulle tulee nälkä huomenna, niin voin syödä pajan ja lapset.

— Jokohan? — sanoi seppä suuttuneena.

— Älä kursaile, kyllä sekin saa kelvata paremman puutteessa. Mutta millä ihmeen tavalla minä saan auringon kiinni? — huokasi peikko.

— Mikä konsti se on, sellaiselle, jolla on seitsenpeninkulmaiset saappaat, — arveli seppä.

— Ei, mikäs konsti se onkaan, jollei vaan aurinko menisi veteen? Sillä katsos, minun saappaitteni kannat ovat taotut sellaisesta raudasta, joka juoksee itsestään.

— Todellakin, onko se mahdollista? Ja voiko sellaisen kantapään takoa mihin hyvänsä?

— Mihin hyvänsä. Se juoksee aivan itsestään. Mutta olipas se hyvä että muistin jotakin. Oikean jalkani kengänkanta irtautui eilen, kun juoksin Uralin vuorten poikki. Sinä voit sen naulata kiinni huomiseksi. Minä olen nyt vähän väsynyt ja paneudun nukkumaan ahjon viereen.

Sorro potkasi kengän oikeasta jalastaan, heittäysi suoraksi likaselle laattialle ja kuorsasi pian niin syvään, kuin vaan se voi tehdä, joka on juossut kolmessa päivässä seitsenpeninkulmaisilla saappailla Aasian läpi.

Seppä mietti. — Hänkö söisi suuruukseensa pajani ja lapseni? Ei, peikkoseni, sen jätät tekemättä. Sinä olet jo kylliksi tehnyt ilkeyttä tässä talossa. Löisinkö sinut kuoliaaksi, kuorsaava peto? Ei, sitä en tee; olethan sinä tavallasi vieraanani... Tahi vedänpökö jalastasi toisen seitsenpeninkulmaisen saappaan ja juoksen tieheni niiden kanssa? Se olisi kyllä aika somaa, mutta se olisi varkautta, ja varastaa ei Paavo voi. Tiedänpä mitä teen. Peikko saa pitää saappaansa, mutta minä tahdon vähän parantaa oikean kengän korkoa. Oiva, mene sanomaan äidille että minä taon tänä yönä rautatien pajassa. Äidin ei tarvitse peljätä peikkoa, hän nukkuu niinkuin kuollut siili.

Seppä otti peikon oikean jalan saappaan, taittoi koron siitä irti, meni rautatienpajaan ja takoi siellä uuden kantapään tavallisesta raudasta. Sen asetti hän saappaaseen, entisen koron paikalle.

— Nyt saapi peikko hypätä seitsemän peninkulmaa yhdellä jalalla, — sanoi hän itsekseen.

Vai niin, mietti hän, kun hän katseli seitsenpeninkulmaista korkoa, oletko sinä sellaista rautaa, joka juokset niin pitkiä matkoja? Sinähän soveltuisit mainiosti veturiin!

Tänä yönä juuri satuttiin rautatienpajassa korjaamaan erästä vanhaa veturinpyörää. Paavo takoi huvikseen kaikessa hiljaisuudessa seitsenpeninkulmaisen koron veturinpyörään. Kyllä sinä nyt saat juosta, korkoparka, ajatteli Paavo ja nauroi.

Toisena aamuna koetettiin veturia, ja se riensi itsestään eteenpäin niin nopeasti, ettei kukaan voinut sitä pysäyttää. — Mikä veturia vaivaa? — huusi rautatiemestari. — Ennen on se kulkenut hitaasti kuin heinäkuormaa vetävä härkä, ja nyt se lentää kuin suriseva paarma.

— Veturin mielestä kuljetetaan sitä liian hitaasti Oulun radalla, ja se tahtoo näyttää miten Englannissa kuljetaan, — vastasi Paavo.

— Seisauta, seisauta! — huusi rautatiemestari. Ja kas, seitsenpeninkulmaisella korolla oli sellainen saappaan äly, että se ymmärsi huudon, pysähtyi ja jäi odottamaan uusia käskyjä.

— Mutta tämänhän on maailman virkein veturi! — huusi ihastunut rautatiemestari.

— Kuinka ei se olisi virkeä, joka juoksee kolmessa päivässä Aasian läpi, — arveli Paavo.

Kun Sorro heräsi, sai hän saappaansa korjattuna takaisin, veti sen jalkaansa ja läksi juoksemaan aurinkoa kiinni saadakseen. Jo ensi askeleella lensi vasen jalka eteenpäin kuin kanuunan luoti, mutta oikea jäi jälkeen kuin ainakin tavallinen saapas. Oi, voi, se oli vaikeaa! Pari tai kolme hyppäystä tehtyään palasi Sorro pajaan takaisin. Mitenkä hän nyt voisi yhdellä jalalla juosta, niin että saisi auringon kiinni?

Paavo seppä, joka jo luuli julmurista päässeensä, rupesi nyt taas pelkäämään pajaansa ja lapsiansa.

— Peikko-vaari, etkös nähnyt miten nopeasti aurinko äsken katosi pilvien taakse?

— Kyllä sen näin. Mutta sen se tekee hyvin usein, — huokasi peikko.

— Tuskinpa enää tehnee! Olit unohtanut säkin tänne pajaan. Minä tahdoin auttaa sinua poissa ollessasi ja panin rautalankaisen satimen sen kuusenlatvaan, jossa näit auringon äsken keikailevan. Eipä kauvan viipynytkään ennenkuin hän tarttui ansaan, ja nyt olen pistänyt hänet sinun säkkiisi.

— Minun säkkiini? Oi, sinä olet verrattomin seppä, joka on olemassa Behringin salmen ja Oulun välillä! Ilosta tahdon sinut heti syödä suuhuni, sillä tunnempa taaskin tämän retkeni jälkeen aika hyvää ruokahalua!

— Kiitoksia paljo, — vastasi seppä, — mutta etkös tahdo ensin nähdä, onko sinulla todellakin aurinko säkissäsi?

— Tietysti sen tahdon, kunnan seppäni! Missä on säkki? —

— Täällä!

— Luulenpa että se potkii ja huutaa säkissä? (Seppä oli pistänyt säkkiin porsaansa.)

— Niin, niin, aurinko, huuda sinä vaan! Nyt kyllä pysyt kauniisti säkissä, ja minä olen voittanut kokonaisen maanosan. Nyt tulee sulaisen pimeä, ja peikot saavat hallita maailmaa!

— No, katsopas nyt vaan! — kehoitti seppä ja piti säkin suuta vähän raollaan.

— Äläpäs nyt! Mitäs aiotkaan tehdä? Sinähän voit päästää veitikan karkuun taas. Minä pistäydyn itse säkissä katsomassa, — sanoi peikko.

Yks, kaks, kömpi peikko säkkiin ja samassa sito i seppä säkin suun lujasti kiinni. — On se toki ikuinen onni, että peikot ovat niin tuiki typeriä, ajatteli seppä, sitoen vieläkin säkin siteen yhteen solmuun.

Nyt syntyi säkissä pyörimistä ja huutoa. — Ai, se puree minua! — huusi peikko.

— Pure sinä takaisin! — sanoi seppä, sulki pajan ja meni tupaan lepäämään yön puuhista. Mutta miksi ei peikko, joka oli voinut potkaista seinän kumoon, potkaissut säkkiä rikki? Niin, sanopas se seikka. En minä vaan sitä tiedä. Ehkä senvuoksi, että hän oli niukahduttanut jalkansa, tahi ehkä oli kenkä hieronut

jalkaa tuolla onnettomalla aamuretkellä.

Miten kauvan Sorro sai olla vankina säkissä, johon oli tahtonut auringon panna, en voi varmuudella kertoa, sillä siitä ei ole ollut sanomalehdissä. Kerrotaan vaan, että hyväsydäminen Paavo-seppä on lohduuttanut vankiansa sillä toivolla, että hän saa kerran vielä ajaa Behringin salmelle rautatietä, sillä matka sinne on liian pitkä yhdellä jalalla hypätä. Se päivä joutuneekin aikanaan. Ryssät ovat jo matkalla sinne päin höyryhevoilla. Rautatie on nyt saanut seitsenpeninkulmaiset saappaat. Kyllä se nyt Aasian yli juoksee. Mutta voiko se saada auringon kiinni, se on toinen asia! Juna, samoin kuin peikkokin, pelkää vettä, ja aurinko laskeutuu mielellään iltasilla viileään mereen.

Joka kerta kun näen lasten saavan auringon valon peilin avulla seinällä tanssimaan, ajattelen Surroa ja Sorroa. Ottakaa aurinko kiinni jos saatte!

KUKKAIS-PRINSSIN KANAVA.

— Menepäs vähän syrjään! — sanoi katajapensas kanervalle. — Etkös häpeä seista kanavan tiellä? —

— Onko se mahdollista? — kysyi kanerva, hämmästyen. — Tehdäänkö tänne kuivalle metsämäelle kanava!

— Tehdään! Etkös ole nähnyt metsän kaikkien pikku elukoitten kaivelevan sannassa? Tässä ne tulevat.

Katajapensaalla oli silmät marjoissaan. Siinä tuli pitkiä riviä muurahaisia, joilla oli kullakin oljenkorsi mukanaan, ja muutamia satojatuhansia hyönteismatoja, jotka söivät kaiken ruohon. Kastemadot tekivät reikiä sanaan, sittiäiset koettivat pakkautua koloihin, mutta kaatuivat seljälleen ja potkivat voimatoinna ilmaa. Heinäsirkat istuivat laiskana heidän vierellään ja vikisivät: — ahkeruus on ilomme. Tehkää työtä, pojat; kyllä me soitamme!

— Mutta mitä ne tekevät? — kysyi kanerva. — En minä näe merkkiäkään kanavasta.

— Etkös näe, että ne ovat tehneet muurahais-tien hiekkaan? Sellainen on korkeiden herrojen työtä. Herrat istuvat itse kotona ja lähettävät toisia työtä tekemään. Ja sinne, missä muurahainen ryömiä eteenpäin, sanovat he rakentaneensa rautatien, ja missä sade kaivelee tiensä pikku kivien väliin, ovat he kaivaneet kanavan.

— Mitkä korkeat herrat?

— Sepä oli kysymys! Kukkais-prinssi, metsänkuninkaan nuorin poika, hänen kultakäpynsä, hän joka on kihloissa merenkuninkaan nuorimman kultasilmän, prinsessa Unda Marinan kanssa. Sellaiset pitkälliset kihlaukset ovat aivan turhia! Lapsi raukat ovat olleet kihloissa maailman luomisesta asti. Sellaiset ihmiset, jotka ymmärtävät valtiotietoa, sanovat, että niin täytyy olla maailman rauhan vuoksi. Metsänkuningas ja merenkuningas ovat olleet hirveissä sodissa toistensa kanssa, ja heidän kuningattarensa ovat kihlanneet lapset toistensa kanssa saadakseen vihdoinkin sodista lopun. Mutta vieläkin kytee kuninkaissa vanha viha, ja he eivät tahdo kuulla puhuttavan häistä, ennenkun lapset ovat kasvaneet isoiksi.

— Minä luulin, että kun on ollut kihloissa maailman luomisesta asti, pitäisi jo olla tarpeeksi vanha, — huomautti kanerva viattomasti.

— No, joll'ei nyt aivan maailman luomisesta asti, niin kuitenkin niillä paikoin, — nirppasi katajapensas. — Kysy vuorelta, hän on vanhempi minua!

— Miksi eivät ne kasva suuriksi kuin muut kuninkaan lapset?

— Miksi? Kaikki pienet varvutkin metsässä tahtovat nyt tietää kuninkaanlasten salaisuuksia! Minä kyllä voin olla vaiti, minä! Mutta täällä mäellä on niin paljon uteliasta väkeä, — puolukanvarsia, harakanvarpaita, kissankäpäliä ja mustikanvarsia. No, näin meidän kesken voin sen kertoa, jos lupaat olla siitä puhumatta. Asia on sellainen, että Kukkais-prinssi on auringon kummipoika ja Unda Marina auringon kummityttö. He ovat saaneet senvuoksi kumminlahjaksi ikuisen nuoruuden, joka tulee kestämään niin kau'an kuin aurinko loistaa, ja luulenpa sen vielä loistavan muutamia tuhansia tahi miljoonia vuosia. Mutta kun syksyllä ja talvella tulee pimeä, kömpivät kuninkaanlapset niinkuin perhoistoukat, kultaiseen koteloonsa, josta jälleen keväällä lehahtavat esiin niinkuin perhoiset. Luulenpa, että ne juuri senvuoksi eivät kasva koskaan.

— Mutta mitävarten rakentaa Kukkais-prinssi tätä kanavaa? Eikös hänellä ole kylliksi jokia, puroja ja

noroja?

— Miks'ei hällä niitä olisi! Hän on tosin kaikista suloisin prinssi, mitä ikinä on nähty, mutta hän on aivan muitten poikien kaltainen, ja pojat eivät ole koskaan tyytyväisiä, jolleivät saa parantaa luontoa. Luuletko hänen viihtyvän isänsä kullatussa linnassa? Ei, siellä ei hän viihdy, hän on rakentanut itselleen majan havunoksista tänne lähelle, metsäjärven rannalle. Siellä iloitsee hän lintujensa, karhujensa ja sittiäistensä kanssa, ja sinne hän tahtoo pyytää Unda Marinan syömään hunajassa keitettyjä karpaloita. Mutta voithan käsittää, ettei sellainen suolaisenveden-prinsessa tahdo mielellään matkustaa maantietä.

— Kyllä käsitän. Sentähden tahtoo prinssi kaivaa kanavan aina ylös metsäjärveen asti.

— Hiljaa, hiljaa! Se on suuri salaisuus. Mutta tuollahan itse prinssi tulee.

Kanerva kuroitti hoikkaa vartaloansa, puolukanvarret, harakanvarpaat ja mustikanvarret puulasivat toisiaan kylkeen; kissankäpälät riitelivät männynkäpyjen ja kukonmarjojen kanssa. Kaikki tahtoivat nähdä prinssin. — Rakas ystävä, — sanoi mansikankukka rinteellä kasvavalle huhtasienelle, — salli minun kiivetä leveään ruskeaan selkäsi!

Alempana, niityn reunalla, syntyi aika sipinä uteliasten ja puheliasten kukkaisten seassa. Prinssi tulee, meidän kaunis prinssimme, meidän oma, rakas, nuori prinssimme! Miksi hän tulee? Ja miksi on hänellä niin paljo työväkeä mukanaan?

— Minä tiedän, — sanoi valkovuokko. — Hän rakentaa tänne linnan.

— Tahi leijonatarhan, — keskeytti leinikkö.

— Oi, silloin polkevat leijonat meidät kuoliaaksi, — huusi hanhenruoho.

— Niitä voi pistää jalkaan, — arveli nakiainen.

— Luulenpa, että hän rakentaa perhoismajan, — keskeytti ketoneilikka.

— Sitte saamme hienoja herroja hyttyistanssiin, — surisi puna-apilas.

— Jospa asia olisi niin hauska! — huokasi orjanruusu. — Mutta katajapensas on uskonut minulle asian kaikessa hiljaisuudessa. Prinssi aikoo rakentaa kanavan tänne metsämäelle.

Yleinen ihmettely. — Mitä on kanava, mitä se merkitsee?

— Sitä ei kukaan niin tarkasti tiedä, — vakuutti sanajalka. —
Mutta jotain katalaa se on, se on varma!

Muurahaiset ja hyönteismadot luulivat tehneensä suuren työn, kun olivat raivanneet kahden sormen levyisen tien metsäjärvestä mereen. Mutta Kukkais-prinssi ei ollut tähän tyytyväinen. — Sellaiset raukat! — huusi hän. — Enkö minä käsenyt teidän kaivaa kanavan, ja nyt te olette raivanneet muurahais-tien!

— No, mutta kuulkaa nyt, teidän kuninkaallinen korkeutenne! — inisi vanha, älykäs muurahainen, kiiveten prinssin saappaan-varrelle ja tunnustellen eteensä tuntosarvillan. — Raukkojahan me olemme, sillä se on meidän toimmemme, mutta mitäs on kanava muuta, kuin tavallinen muurahais-tie?

— Kanava on, — selitti prinssi, — leveä ja syvä vesikouru, missä voidaan purjehtia laivoilla ja soutaa venheillä.

— Vai niin, — sanoi muurahainen, — kutsukaa sitte tänne myyrä. Hän kyllä ymmärtää sellaiset asiat!

Prinssi kutsui myyrän. — Osaatko sinä kaivaa, mitä?

- No, niinpä luulisin, — sanoi myyrä.

— Kaiva sitte minulle kanava metsäjärvestä mereen! Jollet ehdi yksin, niin ota avuksesi kaikki rotat ja hiiret. Huomisiltana tulee kaikki olla valmiina!

— Luottakaa siihen! — sanoi myyrä.

Toisena iltana tuli prinssi takaisin ja näki nurmipenkereen alla pienen käytävän, parahiksi niin leveän, että yksi myyrä voi hyvin kömpiä sen läpi.

— Mitä ihmettä! Sanotko tuota kanavaksi?

— Niin *me* sanomme, — vakuutti myyrä.

— Kuinka voivat elukat olla noin tyhmiä! Ihme ja kumma! Kenenkä minä voin nyt saada kanavaa kaivamaan?

— Jollen minä kelpaa, niin kelpaa kai mäyrä, — kirkui myyrä kärsä rypyssä. Hän ei pitänyt siitä, että häntä sanottiin tyhmäksi kaikkien kuullen.

Prinssi kutsui mäyrän. — Osaatko sinä kaivaa minulle kanavan? Mutta oikean kanavan, ymmärrätkös? Ei tuollaista pientä myyränkoloa.

— Se on aivan vähäpätöinen työ minun tehdäkseni! Minähän kaivan kanavia joka päivä, — röhki mäyrä.

— No, hyvä; ota pienet poikasi mukaan ja tee kaikki valmiiksi huomeneksi. Mutta pane mieleesi: oikea kanava!

— Niin, vallan oikea kanava, — lupasi mäyrä.

Kolmantena päivänä tuli prinssi takaisin ja näki, miten mäyrät olivat kaivelleet koko metsämäen, niin ettei siellä ollut viheriäistä paikkaa. Sellaista hävittömyyttä ei löytynyt seitsemän peninkulman alalla.

— Mitä? Onko tuo nyt olevinaan vallan oikea kanava?

— Siksi *me* sitä sanomme, — mörisi mäyrä.

Nyt loppui lempeältä prinssiltä kärsivällisyys, ja hän löi ratsupiiskallaan mäyräpoikia selkään, niin että niiden harjakset nousivat säikähdyksestä pystyyn. — Voi minua, onneton prinssi, täytyykös minun nyt kuljettaa tänne elehvanttini Afrikan etäisiltä mailta?

Yksikään eläin ei uskaltanut vastata. Mutta vanha, rosainen mänty, joka seisoj metsänrinteellä, mutisi jotain itsekseen.

— Mitäs mäntyvaari mutisee? — kysyi prinssi levottomasti.

— Itse on paras palvelija, — murisi mänty.

— Mitä se merkitsee? Mikä itse?

— Se Itse, joka käskee toisten tehdä, mitä hän itse tehdä voi. Se Itse, jolla on kaksi nuorta, voimakasta käsivartta, mutta joka kuitenkin panee heikkoja olentoja tekemään työtä, jota he eivät käsitä.

— Tarkoitatko minua? — kysyi prinssi vähän hämillään.

— Itse on kyllin viisas arvaamaan arvoituksia, — vastasi mänty.

Kukkais-prinssi mietiskeli. — Sinä et ehkä ole niin väärässä, mäntyvaari. Tuokaa tänne lapio!

Kukkais-prinssi sai lapion ja rupesi kaivamaan. Alussa kävi työ kömpelösti, sillä hän ei ollut tällaiseen tottunut. Ensin tuli siihen kuoppa, ja sitte kalteva kouru. Mutta Kukkais-prinssi oli oppivainen ja työ alkoi häntä huvittaa. Hän otti nuoran, veti sillä suoran tien rannasta mereen, määräsi leveyden ja syvyyden kaikkialla tasan, kaivoi reippaasti ja sai kanavan illaksi valmiiksi. Ainoastaan kapea hiekkapenger jätettiin kaivamatta metsäjärven rannalle. Sinne asetettiin Kukkais-prinssin uskollisin karhu vahtimaan. Hänen piti raappia pengere pois, että kanava täytyisi vedellä juuri sillä hetkellä, kun Kukkais-prinssi antaisi merkki-huudon jahtitorvellaan.

— Nyt menen Unda Marinaa odottamaan, — huudahti Kukkais-prinssi iloisena ja pyyhki tyytyväisenä hien otsaltaan. Kylläpä hän olikin tehnyt aika työn!

* * * * *

Oli juhannus-ilta. Sinä tiedät, millainen se on; se on ilta, jolla ei ole pimeyttä, ilta, jolla ei ole yötä, uinaileva ilta, joka loppuu valoisaan aamuun. Niin kauvas kuin nähdä voi, lepäsi suuri, aava meri aivan kirkkaana kuin hopeatarjotin, aina sumeaan taivaanrantaan asti, missä Höyhensaaret häämöittivät taivaan ja maan välillä. Meri oli tyyni, mutta ei aivan tasainen, ei aivan äänetön: tuolla kohoili mainingin pitkiä, kuultavia vyöryjä, jotka vaipuivat rantaan; ja kun ne laskeusivat piikiville, kuului salaperäinen kohina, aivan kuin kaukaisen ukkosen jyminä. Laskeutuva aurinko pisarteli kultaa ja ruusuja meren hopeoihin. Sen suuri, punainen pallo vierii epäillen vedenkalvoa pitkin, aivan kuin nuori tyttö, joka pelkää heittäytyä viileään kylpyyn ja sanoo: joko mä kastelen itseni? Onkohan tuo liian syvää? Vihdoin päätti aurinkokin kastella itsensä, hitaasti, varovasti, ensin jaloin, sitte käsivarsin ja vihdoin kokonaan. Plums, laskeusi koko suuri kultainen pallo alas säihkyviin aaltoihin, niin että säkenet sirsivät veden

pinnalla. Sinne laskeusi päivän ruhtinatar, mutta hetkiseksi vaan, niinkuin vedessä pulikoiva lapsi nenäänsä nipistäen pistää päänsä veden alle, mutta nostaa sen heti nauraen ylös kosteakiharaisena. Niin, löytyypä meriä, ylempänä pohjoisessa, missä päivän ruhtinatar pyörii kuin kiekko vedenkalvolla, eikä uskalla kastella itseään ollenkaan. Siellä lienee varmaankin liian syvää.

Maan puolella lepäsi metsä kuin suuri, uinuva linnunpesä. Kirkas valo heijasti oksilla ja latvoissa, kaikki lehdet näyttivät läpikuultavilta, kaikki varvut olivat kullalla kirjaillut, mutta yö ja varjo oli kätkeynyt kuusien neulasten alle. Metsäkään ei ollut aivan hiljaa. Laulurastas visersi kauniita laulujaan, ja kun hän lepuutti nokkaansa, kuului ruisrääkän käheä ääni ruispellon ojasta. Jos hänkin oli hiljaa, sekautui meren kaukaiseen kohinaan hiljainen suhina, aivan kuin tuulen kuiske nuorena lehdikossa. Mutta se ei ollut tuuli, sillä tuuli oli painautunut nahkasien alle nukkumaan. Se oli miljoonien ja jälleen miljoonien hyttysten tanssi puiden lomassa, jossa he itse soittelivatkin huvikseen. Miksi eivät he tanssisi? Olihan heillä vaan yksi päivä elettävänä, mutta se oli pitkä, pitkä päivä, millä ei yötä ollut. Olihan heillä aikaa iloita elämästä.

Kukkais-prinssi istui kalliolla järven rantamalla. Jokaisessa keinuvassa mainingissa, joka vierii rantaan, luuli hän näkevänsä Unda Marinan valkoisen olkapään kohoavan aalloista; mutta se ei ollut hän, oli vaan kevyttä, valkoista vaahtoa, joka keräytyi rannalle pikku kivien ympärille. Nuori prinssi rupesi väsymään odotukseensa, leikkasi itselleen ruohopillin ja puhalsi pitkän kirkkaan sävelen, joka kiiti meren yli ja näytti jättävän jäljen vedenkalvoon.

Silloin tuli maininki, korkeampi kuin edelliset; sen väikkyvä harja oli häikäisevän valkoinen: tämä ei ollutkaan katoavaa vaahtoa, tämä oli meren nuori, ihmeen ihana prinsessa, joka kohotti olkapäätänsä aallon keinuavassa hopeassa. Hänen pitkät, kullankeltaiset suortuvansa keinuivat vedenkalvossa, hän ui yhdellä kädellä ja toisella heitti hän lentosuukoksen rannikolle. Pian oli hän siellä. Taaskin kohisi vuoksi rannikon piikiviä vastaan, mutta nyt ei tuonut mukanaan vaahtoa, vaan nyt saapui sen kanssa iloisin, ihanin kymmen-, tai kaksitoistavuotias lapsi Kukkais-prinssin jalkojen juureen.

— Sinä paha tyttö! — torui Kukkais-prinssi, ja puristeli nauraen veden hänen pitkistä kiharoistaan. — Olen odottanut niin kauvan, että olen ehtinyt laskea kymmenentuhatta askelesi jälkeä hiekassa, täällä satujen rannikolla.

— Eikö sinulla ole mitään parempaa tehtävää? — kysyi Unda Marina hurmaavan iloisesti. — Opi minulta viisautta! Minä tulen Antillien saarilta ja kuulin sinun soittosi Itämerelle. Uskotkos, Kukkais-prinssi? Minä olen tuominut erään asian isäni valtakunnassa. — Ja Unda Marina kertoi sadun *orjakauppiasta*, joka on tässäkin kirjassa kirjoitettuna.

— Nyt täytyy sinun kertoa minulle satu, — jatkoi hän ja nojasi kostean päänsä Kukkais-prinssin polveen. — Minä olen väsynyt, olen uinut niin pitkän matkan tänään. Ja kun minä kuuntelen sinua, luulen kuulevani metsän huminaa.

— Kun minä kuulen sinua, — sanoi Kukkais-prinssi ja silitti hänen hiuksiansa kädellään, — luulen kuulevani aaltojen laulavan. Miksi lempivät meri ja metsä toisiansa ja asuvat kuitenkin ainaisesti erillään?

— Siksi, että enimmän lempii sitä, jota enimmän kaipaa, — vastasi Unda Marina luoden ylös ihanan katseen, kuin unessa.

Kukkais-prinssi taittoi ajatuksissaan rikki ruohopillinsä. Senjälkeen tarttui hän prinsessan käteen ja kertoi sadun *koivusta*, joka myöskin on tässä kirjassa. Kun hän oli lopettanut, oli Unda Marina nukkunut hänen polveansa vasten.

Kukkais-prinssi hymyili. — Olenpa minä aika narri, joka satuja kertomalla vaivutan pikku tyttösiä uneen? Herää, sinä pieni, väsynyt mustikkasilmä! Nyt on minulla jotain hauskaa sinua varten! Nouse purteeni!

— Enkö saa mieluummin uida? — — kysyi Unda Marina puolihereillä.

— Oletko koskaan kuullut, että joku prinsessa tulee uiden kuninkaalliseen linnaan? Älä pelkää kulkea purressani. Se on valkoinen kuin lumi, ja siinä on sininen raita kuin taivas ja meri.

— Sillä on Suomen värit! — keskeytti Unda Marina.

He soutelivat kuivan kanavan suulle, sen kanavan, jonka Kukkais-prinssi oli omin käsin kaivanut ja joka oli taottanut hänelle niin paljon harmia. — Nyt saat nähdä linnani tuolla metsässä!

— Ei, kiitoksia paljo! Minä en matkusta koskaan maata myöten, — nauroi Unda Marina.

— Ei, mutta huomaapas! — Ja Kukkais-prinssi puhalsi jahtitorveensa antaakseen sovitun merkin.

Hän oli luullut, että kanava silmänräpäyksessä täyttyisi vedellä, mutta karhu tarvitsi aikaa, saadakseen kourun koverretuksi. Kun he olivat odottaneet kauvan aikaa, alkoi muutamia vesipisaroita ilmestyä kanavan pohjaan.

— Pitääkö minun uida tuossa? — kysyi Unda Marina ilkamoiden.

Prinssi tuli kärsimättömäksi ja puhalteli puhaltamistaan jahtitorveen. Vihdoinkin muodostui kanavaan pieni puro. — Soutakaamme nyt, — sanoi Kukkais-prinssi.

Poika parka! Hän oli unohtanut, miten jyrkkä rinne oli korkealla vuorella olevasta metsäjärvestä alas mereen. Se pieni kouru, jonka karhu oli kaivanut hiekkapenkereeseen, oli levinnyt, alussa hitaammin mutta vähitellen yhä nopeammin. Vesi alkoi rientää siitä alas ja painoi aukon yhä leveämmäksi ja syvemmäksi. Vihdoin vyöryi koko hiekkapenger rikki...

Vaivoin oli Kukkais-prinssi saanut venheen sauvotuksi vähän matkaa ylöspäin puroa pitkin, kun puro yht'äkkiä muuttui joeeksi, joki virraksi ja virta kuohuvaksi koskeksi, joka kiskoi mukaansa maata, kiviä, puita ja suuria palasia rannikoitaan. Kuohuva pyörre heitteli kaikki sinne, tänne; se kuljetti alas puolet metsämäkeä, muurahais-tiet, myyränkolot, mäyrän-pellot, puolukanvarret, variksenmarjat, mustikat, kanervat, uteliaat kukkaset ja juoruavat katajapensaat. Kukkais-prinssillä ei ollut muuta neuvoa kuin pelastaa itsensä miten parhaiten taisi, ja kuljettaa pieni prinsessansa pois tästä kauheasta koskesta. Mutta nyt oli Kukkais-prinssi oudolla alalla, yhtä oudolla kuin prinsessa oli ollessaan kuivalla kankaalla. Virta heitti hänet pitkälleen, ja peitti hänet oman kuusen-oksia-majansa jätteillä, jotka tulivat kohisten alas kosken mukana. Hän olisi joutunut aivan hukkaan, prinssi parka, ellei Unda Marina, joka oli vedessä kotonaan, olisi tarttunut kädellään hänen liehuvaan tukkaansa ja uinut vasemmalla kädellään eteenpäin, vieden hänet satujen rannikolle.

— Myönnä, että minun isäni meri on voimallisempi kuin sinun isäsi metsä, — sanoi Unda Marina, kun he jälleen istuivat kalliolla.

— Ja kuitenkin voittaa minun isäni sinun isältäsi joka kahdeskymmenes vuosi kokonaisen kreivikunnan Suomessa, — vastasi Kukkais-prinssi.

He väittelivät joskus keskenään, mutta rakastivat kuitenkin toisiaan yhä edelleen. Aurinko oli jälleen noussut lyhyestä kylvystänsä palavissa aalloissa. Juhannusilta oli huomaamatta muuttunut juhannusaamuksi, ja sen riemu kuvastui kahdessa iloisessa silmäparissa, jotka loistivat lapsuuden täydellisestä onnesta.

Kun he erosivat, meni Kukkais-prinssi katsomaan sitä ennen niin ihanata nientä, jonne hän oli havumajansa rakentanut, metsäjärven rannalle. Hän tuli oudolle seudulle, jossa kaikki oli toisenlaista. Niemi oli poissa, maja poissa, rannikko liejuisena ja järvi kadonnut. Ainoastaan kaikista syvin patama oli enää jäljellä. Kanavasta ei näkynyt enää jälkeäkään hävitetyllä metsämäellä.

Kukkais-prinssi ajatteli suruissaan sitä hauskaa hämmästystä, jonka hän oli aikonut tuottaa rakkaalle Unda Marinalleen ja joka oli päättynyt niin onnettomasti. — Se oli merenkuninkaan petos! — huudahti hän ja polki vihastuneena jalkaansa maahan.

— Olkaa hyvä, älkääkä polkeko viimeistäkin elämäni hituista kuoliaaksi, — voivotteli juoruava katajapensas prinssin jalkojen alla. Se makasi siellä saven seassa, juuret ylöspäin. — Teidän korkeutenne on oikeassa, se oli katala petos! Jos minä olisin teidän korkeutenne sijassa, kostaisin minä siten, että kuivaisin koko meren.

— Mutta missä minun morsiameni sitte asuisi?

— Kylläkai kuivallakin maalla aina olisi joku sammakkojen lätäkkö, — arveli katajapensas.

Vanha, rosoinen mänty, joka tiesi, että itse on paras palvelija, seisoi vielä paikoillaan entisellä metsänrinteellä. Hän oli iskenyt juurensa niin lujasti kallioon, ettei virta ollut voinut viedä häntä muassaan. Taaskin kuului jotain mutinaa hänen takkuisissa oksissaan, ja prinssi tahtoi tietää, mitä hänellä olisi sanottavaa.

— Miten vuoteen valmistaa, siten siinä levon saa, — mutisi mänty.

— Vai niin. Sinähän juuri olit se, joka neuvoit minua kaivamaan.

— Niin, itse.

— Minä ymmärrän. Itse teki oikein kun kaivoi, mutta Itse oli tyhmä, kun kaivoi kanavansa mäenrinteelle!

— Itse oli lapsi.

— Kiitoksia paljo! Täst'edes on Itse oleva viisaampi. Tämä on oleva hänen viimeinen vallattomuutensa!

KOULU ISOISÄN AIKANA.

Evert ja Reinhold tulivat kotia koulusta. Molemmat olivat he pahalla tuulella. Evert oli sen näköinen, kuin olisi hän myynyt voin ja kadottanut rahat. Reinhold vihelteli, potkaisi kissan syrjään, paukutti ovia ja oli niin vihaisen näköinen, kuin olisi hän tahtonut purra.

— Mikä nyt on? — kysyi vanha isoisä.

— Eipä juuri mikään, — vastasi Evert itkemäisillään. — Minä sain vaan muistutuksen päiväkirjaan siitä, että olen tullut kaksi kertaa kouluun neljänneksen yli kahdeksan.

— Ja minä, — vastasi Reinhold, — sain jälkeenistuntoa kaksi tuntia tänään lauantaina siitä, että satuin vähän polkemaan jalkojani laattiaan, kun maisteri meni luokasta. Muka!

— Poika parat! — sanoi isoisä. — Hirveästipä siellä koulussa nyt liehutaankin. Sehän on kärsimätöntä julmuutta!

Pojat katselivat vähä epäillen häntä. Hänellä ei ollut juuri tapana surkutella heitä pienien vastoinkäymisten tähden.

— Onko teillä läksyjä luettavana? — kysyi isoisä.

— Ei meillä nyt ole, — sanoivat pojat. — Nyt on lauantai.

— No, istukaapas tänne, niin kerron teille tässä illallista odottaessa, millaista koulussa oli minun aikoinani noin vähä yli viisikymmentä vuotta takaperin.

Pojat istuutuivat.

— Koululla tarkoitettiin siihen aikaan vaan poikien koulua. Tytöt saivat lukea katkismusta vanhojen tätien luona, ommella merkitsemisliinoja ja kirjoittaa kaavakirjasta, mutta kaikki julkiset koulut olivat poikia varten. Mitäs tytöt enempi tarvitsivatkaan? No, niin! Ajatelkaa nyt että tulemme kouluun maanantai aamuna kello kuusi.

— Kello kuusi!

— Niin, kello kuusi. Opetus alkoi minun aikoinani kello seitsemän, mutta meidän vanha vahtimestarimme arveli tuota liialliseksi lellittelemiseksi nuorisolle. Ainoastaan muutamia vuosia aikasemmin oli lukeminen alkanut kello kuusi, jonkavuoksi joka luokan ostiarion [valvojan] ja järjestäjän täytyi olla koulussa kello viisi. Heidän piti lämmittää huoneet talvella ja siivota luokat, sentähden täytyi heidän tulla kouluun tuntia ennen kuin toiset.

— Mutta mitä vahtimestari silloin teki?

— Hän kantoi puut sisään, lakaisi pihan, täytti ruukut ja pullot vedellä. Siihenhän meni kokonaisia saavillisia vettä. Kaiken muun siivoamisen kouluhuoneissa toimittivat pojat itse.

— Pesivätkö he myöskin kouluhuoneet?

— Ei, eivät he pesneet. Mutta lakasivat ja pyyhkivät tomun. Niinkuin sanoin, meitä lelliteltiin; tulimmehan kello kuusi, silloin kuin meidän oli siivottava ja lämmitettävä. Toiset tulivat parhaastaan kello puoli seitsemän ennättääkseen vähä telmiä ja kopistella lumen jaloistaan. Kaikki olimme sarkavaatteissa. Olisittepas nähneet hemmoitellun pojan, joka tuli kouluun kalossit jalassa! Poika parka, hänelle annettiin aika löyly, ja kalossit paistettiin hiljaisella tulella, että ne tulisivat oikein murakoiksi. Kello puoli seitsemän maanantaiaamuna piti myöskin järjestäjän jättää saataviin luokan tavallinen määrä talikynttilöitä ja kämmenvitsoja.

— Kämmenvitsoja? Mitä ne olivat?

— Kas, sitä voidaan meidän aikanamme kysyä! Kämmenvitsat olivat koivunoksia, joiden tyvipuoli oli palmikoitu ja latvapuoli irtaallaan. Muutamat opettajat pitivät enempi palmikoidusta puolesta, toiset höllemmästä. Joskus koetettiin molempia päitä. Koulupojat eivät juuri pitäneet kumpasestakaan päästä, mutta jos he saivat valita, ottivat he mieluummin paksumman pään, sillä latvapuoli kiersi sormien ympäri niinkuin tulikylypy. Jokaisen pojan kolmella alimmalla luokalla täytyi vuorostaan tuoda kouluun kaksi semmoista kämmenvitsaa lukukaudessa, samoin kuin hänen piti tuoda kaksi talikynttilää. Järjestäjä piti tarkan vaarin tästä, ja joka maanantai-aamu oli määrätty luku kämmenvitsoja ja kynttilöitä yhdellä pöydällä luokkahuoneessa, valmiina kukin tavallaan valoa edistämään.

— Mutta, isoisä, sehän oli suorastaan orjuutta, kun piti itse tuoda kämmenvitsat!

— Oliko? Ehkä. Vapaita miehiähän meistä on tullut kuitenkin. Hauskaa se tosin ei ollut. Tunti alkoi, ja silloin olisitte saaneet tietää mihin kämmenvitsoja käytettiin. — — Grönroos, mitä on 11 kertaa 12?

— Grönroos on vaiti, hikoilee, eikä saa laskua valmiiksi. Kämmenvitsat esille, paksumpi pää!

— Pettersson, mitä on 11 kertaa 12? — Pettersson on juuri huomannut miten vaarallista vaitiolo on ja sanoa paukauttaa: 99. — Kämmenvitsat esille, latvapuoli!

— Meyer, mitä on 11 kertaa 12? — Meyer-paralla on huonoin laskupää koko luokassa, hän mutisee jotain, jota ei kukaan käsitä, saapi kämmenilleen ensin paksummalla sitte ohuemmalla päällä, ja pannaan sen jälkeen huoneportaiden ylipäähän tynesti miettimään tämän vaikean pulman selitystä.

— Sellaista julmuutta! — huudahti Evert.

— Sellaista häpeää! — huudahti Reinhold.

— Minä en sitä kiitä, kerron vaan. Ja kuitenkin tunnen yhden laskuopin professorin, joka on kasvatettu sellaisessa koulussa. Mutta latinankielessä oli meillä rehtori, joka osasi joskus tehdä hauskaa vaihtelua ainaisista koivunvitsoista. Latina oli koulun ylpeys, ja onneton se, joka ei osannut lasketella kaikkia poikkeuksia Strelingin kieliopissa. Sattui joskus että luokka osasi hyvin, ja rehtori pyöritteli levottomasti paksua, myhkyräistä keppiänsä, joka oli aina valmiina hänen tuolinsa vieressä. Mutta sitte sai hän vihdoon kiinni yhden. — Ahlfelt, käännä tämä paikka Virgiliuksesta: *juvat indulgere labori*. — Työnteko on huvini, — vastasi Ahlfelt. — Oikein. Mutta otaksukaamme, että olet ennen ollut ahkera, mutta nyt olet laiska, — mitenkäs sen sanoisit latinaksi? — *Juvavit indulgere labori*, — vastasi Ahlfelt pahalla hetkellä. — Mitä? *Juvavit?* Sellainen *asinus!* — huusi rehtori. — On osaavinaan latinaa, eikä tiedä, että *juvat* tällaisessa tapauksessa on taipumaton. Niin, eikä edes tiedä, ettei tämä sana ole milloinkaan maailmassa ollut *juvavit*, vaan *juvo*, *juvi*, *jutum*, *juvare!* Tahdonpa opettaa sinulle kyökkilatinaa! — Sen jälkeen kumarsi rehtori rikollisen pään alas ja sahasi hänen niskaansa aikalailla myhkyräisellä kepillään, että niska tuli punaiseksi kuin keitetty krapu. Tämän teki hyväntahtoinen rehtori leikillensä, sillä tämä oli hänen rakkaimpia huvituksiaan; hän ei ollut vähääkään suuttunut, vaan nauroi koko ajan, sillä Ahlfelt oli hänen parhaimpia suosikkiaan. Vaan jollain piti koulumiehenkin huvitella! Mutta se, josta tämä viatoin leikki ei ollut kovinkaan hauskaa, oli poika, joka sangen usein, joskus joka viikkokin, sai kunnian olla rehtorin sahapölkkyä.

— Siihen aikaan oli koulussa monenlaisia rangaistuksia, joista toinen oli toistansa kekseliäämpi: pitkät hiukset ja punaset korvat olivat aina vaarassa. "Luunappia" nenään, "luunappia" päähän, tuuppaus selkään, nipistyksiä, nurkassa seisomista ja kaikellaisia konstia, jotka vaihtelivat sopivasti vanhan ajan selkäsaunan kanssa. Tämä koski parhaasta päästä läksyjä. Mutta opettajan huonosta kunnioittamisesta sai heti paikalla korvapuustin. Tämä oli tavallinen tapa siihen aikaan, eikä kukaan epäillyt, että opettajat aina tarkoittivat oppilastensa parasta. No, mitä luulette pojat? Koska teidän koulunne nyt on niin kauhean kova ja ankara, koska Evert on saanut muistutuksen siitä, että hän on tullut kouluun neljänneksen yli kahdeksan, ja Reinhold saanut kaksi tuntia jälkeentuntoa siitä, että on polkenut jalkaa opettajalle, niin eikö olisi syytä kaikkien poikien yhdessä kirjoittaa anomus kouluylihallitukseen, hartaalla pyynnöllä, saada vanha koulujärjestys jälleen kouluun takaisin? — Ehkä se onnistuu. Ehkä anoo kouluylihallitus hänen majesteetiltansa tätä, ja niin saamme me ensi lukukaudella jälleen kämmenvitsat!

Pojat nauroivat vähä hämillään, eikä heitä näyttänyt haluttavan vaivata kouluylihallitusta.

— Niin, sitte en tiedä muuta keinoa, — arveli isoisä, — kuin että emme tästälähin polje jalkaa, emmekä tule liian myöhään. Ehkenpä se auttaa!

LEIKKEJÄ.

SALAMETSÄSTÄJÄT.

Kesäleikki.

HENKILÖT:

Matti, Paavo ja Pupu.

(Matti ja Paavo kohtaavat toisensa metsässä.)

PAAVO. Minne sinä menet?

MATTI. Metsästämään.

PAAVO. Mutta sinulla ei ole pyssyä.

MATTI. Minulla on hyvä keppi.

PAAVO. Minäkin etsin itselleni hyvän kepin. Mitä sinä aijot ampua?

MATTI. Minä ammun pupun paistiksi äidille.

(Pupu tulee hyppien heidän selkänsä takana.)

PUPU. Mitä ne sanovat? Aikovatko ampua minut? Uh, tuollaiset metsästäjät! Onpa toki onni, että niillä on selkänsä tänne päin. Menenpä piiloon tänne pensaaseen taakse ja kuuntelen, mitä ne sanovat. (Menes, piiloon.)

MATTI. Minä olen salametsästäjä.

PAAVO. Minä olen myöskin salametsästäjä. Mikä mies on salametsästäjä oikeastaan?

MATTI. Salametsästäjä on ampuja, joka ryömii vatsallaan metsässä.

PAAVO. Sepä oli omituista. Miksi ryömii hän vatsallaan?

MATTI. Että pupu luulisi häntä hirreksi.

PAAVO. Ohoh! Onko pupu niin tyhmä?

MATTI. On, hän on niin tyhmä, tiedätkös, että kun hän pistää päänsä pensaaseen, luulee hän, ettei kukaan häntä näe.

PUPU (Pensaassa.) Se minun tulee muistaa.

MATTI. Ja sitte on hän niin hirveän pelkuri! Kun pupu näkee variksen, niin luulee se sitä sudeksi.

PUPU. Tokkohan?

PAAVO. Minä en yhtään pelkäisi sutta.

MATTI. Ja minä ottaisin karhua kauluksesta.

PUPU. No, mutta äläpäs! Nyt ne rupeavat kerskailemaan! Ne eivät olekaan mitään vaarallisia metsästäjiä.

PAAVO. Minne me panemme pupun, kun olemme sen ampuneet?

MATTI. Minä pistän hänet "kantajaani".

PAAVO. Mutta sehän on voileipiä täynnä.

MATTI. Sen vuoksi syön minä heti voileipäni, että pupu mahtuu "kantajaan". (Molemmat syövät.)
Mutta jos pupu ei mahdukaan "kantajaan"; jos sen jalat jäävät ulos?

MATTI. Silloin leikkaamme käpälät poikki ja pyyhimme niillä taulujamme.

PUPU. Kiitoksia paljo!

MATTI. Sitte laitamme pupupaistia, ja syömme sitä kurkkujen kanssa.

PUPU. Hyvää ruokahalua!

PAAVO. Ei, tiedätkös, minä pidän paljo enempi puolukkahillosta ja paistetuista perunoista.

MATTI. No niin, ja vohvelia jälkiruoaksi. Kyllä äiti pitää meille aika kemit, kun tuomme hänelle pupupaistin!

PUPU. Niin, ajatelkaas, miten iloiseksi äiti tulee!

PAAVO. Mutta, rakas Matti, mitä me teemme pupu-pienen nahkalla? Eihän sen nahkaa tavallisesti paisteta.

PUPU. Ei, sillä minun nahkani tarttuisi pikku herrojen kurkkuun.

MATTI. Niin, mitäs me teemme nahkalla? Mahtaneekohan porsas syödä sitä?

PUPU (Nauraa.) Oho-ho-ho! Porsas? Tämä rupeaa hauskaksi.

PAAVO. Joll'ei porsas sitä tahdo, kelpaa se Liinalle tomunpyyhkeeksi.

MATTI. Eipäs, mutta me myymme nahkan ja ostamme rahoilla nekkuja.

PAAVO (Syöden.) Sen teemme. Mutta miten me nyt voimme menetellä, että saamme ampua pupua?

MATTI (Syöden.) Salametsästäjillä on niin monta keinoa. Säikäyttäkäämme häntä siten, että luemme sataan. Yks, kaks, kolme, neljä...

PAAVO. Kuustoista, seitsemäntoista, kahdeksantoista, yhdeksäntoista...

MATTI. Kaksikymmentäseitsemän, kaksikymmentäkahdeksan, kaksikymmentäyhdeksän, kaksikymmentäkymmenen...

PAAVO. Kaksikymmentäyksitoista, kaksikymmentä kaksitoista...

PUPU. Nyt ne sotkeutuvat.

MATTI. Kaksikymmentäyhdeksäntoista, kaksikymmentäkaksikymmentä, kaksikymmentäkaksikymmentäyks...

PAAVO. Ei, tiedätkös, nyt se menee hullusti!

MATTI (Alkaa syödä uutta voileipää.) Odotapas, niin aloitamme taas alusta! Yks, kaks...

(He laskevat taas ja tulevat lukuun kaksikymmentä kaksikymmentäkaksikymmentä.)

PUPU. Mitä metsämiehiä sellaiset ovat, jotka eivät osaa laskea kolmeenkymmeneen? Tahdonpa opettaa heitä sanomaan minua tyhmäksi!

(Pupu hypähtää pensaasta ja laukkaa Paavon ja Matin jalkojen välitse. He heittäytyvät vatsalleen.)

PAAVO (Huutaen.) Auttakaa! Auttakaa! Susi!

MATTI (Voileipä kurkussa.) Ka... ka... ka... karhu!

PUPU (Nauraan.) Ei, ainoastaan pieni jänöpupu, joka on ampunut kaksi salametsästäjää. Uhu-hu-huh! Nyt olen nauranut suuni halki!

JENNYN KEHOITUKSET.

Kamarileikki.

HENKILÖT:

Jenny.
Pihakoira Vahti.
Tippi, nukke.
Ääni.

Näyttämö: kamari. Jenny tulee sisälle yksin eikä huomaa Tippiä, joka makaa laattialla oikea käsi ja molemmat jalat katkenneina.

JENNY. Tänään on vapunpäivä ja meillä on lupa. Nyt minä olen siisti ja sileätukkainen kuin prinsessa, ja nyt on minulla puhdas, silitetty esiliina ja punaiset sukat ja uuden uutukaiset kengät. Oi, kuinka olen hieno, minä olen niin erittäin hienos... hienos... mitenkäs äiti sanoikaan? — hienostettu! Ja se olen vaan sentähden, että olen niin peräti järjestystä rakastava. Aina iltaisin, maata mennessäni, panen vaatteeni kauniisti käännettynä tuolille, ja aamusilla tiedän aina, missä ne ovat. Kaikki tavarani ja nukkeni ovat tavattoman hyvässä järjestyksessä. Eikös olekin suuri häpeä, miten Lotta Lilja antaa nukkiensa maata laattialla päälle tallattavana! Sellainen tytönreuhka! Enkö minä ole sanonut hänelle monta kertaa: Lotta, Lotta, miten sinä hoidat lapsiasi? Ajattelepäs, Lotta, miten sinä annat niiden väristä paitasillaan! Nukenhame retkottaa sylkilaatikossa, hattu ja kengät ovat nukkekaapin alla hiirensyöminä. Täytyy olla huolellinen, katsos! Tippi on aina niin siisti ja hieno; joka ilta riisutaan häneltä vaatteet ja hänet pannaan kätkyeen nukkumaan ja joka aamu puetaan hänen päällensä. Kunhan tulet meille vappuna, saat nähdä miten hieno hän on!

(Koiran haukuntaa kuuluu ulkoa.)

No, nyt haukkuu Vahti portilla. Se on varmaankin Lotta, joka tulee. (Katsoo ikkunaan.) Ei, se on ryssä, joka tarjoaa jäätelöä. (Ulkoa kuuluu): Oosche maroosche! — ostaisinko 25 pennin edestä jäätelöä? — Tiedän, että äiti tarjoaa simaa ja tippaleipiä, mutta tuttelituu, olispa jäätelö sentään mainiota!

(Hän juoksee pöydän luo etsimään säästölaatikkoaan, mutta astuu Tipin päälle. Krats!)

Mikä se oli? Tippi? Minun Tippini! (Itkien.) Minun Tippini laattialla, kädetöinnä, jalatoinna; uhu-huhu! minun Tippi raukkani, oma Tippini! Kuka on tehnyt sinulle noin pahaa? (Kiivaasti ja suuttuneena.) Varmaankin Vahti. Ei kukaan muu ole voinut noin tehdä, kuin Vahti. Vahti on susi, joka syö pienet lapseni. Vahti, Vahti!... Ei, hän ei tule, jos hän kuulee, että olen hänelle vihainen. (Viekoitellen.) Vahti! Vahti! Se, mies! (Vahti tulee. Jenny ottaa kepin.)

JENNY. Tunnusta, että sinä olet syönyt Tipin käsivarret ja sääret! Näetkös kepin, Vahti? Tokkos tunnustat? Vai niin, sinä et tunnusta? Siis täytyy sinun saada sellainen selkäsauna, että turkissa tuntuu!

ÄÄNI (Puhuu näkymätöinnä koirankielellä.) Älä lyö minua, prinsessa, olen viatoin!

JENNY (Hämmästyen.) Mitä? Osaatkos sinä puhua?

ÄÄNI. Täytyyhän minun vastata, kun sinä kysyt.

JENNY. Kas sitä! Sepä oli merkillistä! Tosin olen lukenut sellaista saduissa, mutta en ole koskaan uskonut, että koirat osaisivat puhua.

ÄÄNI. Miksi eivät koirat puhuisi kieltänsä, niinkuin sinäkin puhut omaasi? Se tarvitsee vaan suomentaa. Enkö minä ole isän ja äidin uskollinen palvelija, joka yöt ja päivät vartioitsen taloa varkailta? Enkö minä saa nähdä nälkää ja vilua? Ja enkö ole ollut sinunkin ystäväsi aina siitä asti kun olit niin pieni, että osasit vaan kontata? Silloin konttasit sinä minun luokseni ja revit minua korvista ja kiskoit karvoja pehmeästä turkistani.

Olinko minä vihainen silloin? Miksi tahdot nyt lyödä minua?

JENNY. Siksi että olet syönyt Tipin käsivarret ja sääret! Hyi, Vahti, hyi! Suuri häpeä! Kuinka sinä voit tehdä noin pahaa näin pienelle lapselle? Tippi-raukka ei ole koskaan tehnyt pahaa kellenkään, ja kuitenkin voit sinä olla noin julma! Pieniä lapsia vastaan tulee aina olla kiltti! Niitä täytyy varjella kuin posliininukkia, niitä täytyy kohdella hyvästi ja siivosti, Vahti! — Hyi, miten paha sinä olet, Vahti! Sinun täytyy saada selkääsi.

ÄÄNI. Kuules, prinsessa, en ymmärrä mitä sinä sanot. Minähän olen maannut koko yön vartioitsemassa ulkona portaiden vieressä, ja vasta nyt aamusilla sain yhden luun kyökissä. Ei suinkaan

se voinut olla Tipin sääriluu? Se maistoi aivan härän sääriluulta. —

JENNY. Mutta tuossa nyt näet miten Tippi-raukka on sääretöinnä. Jos Tippi olisi ollut lintu, voisin uskoa että tämä olisi Mirrin työtä, mutta en ole koskaan kuullut, että Mirrit söisivät nukkeja. Ei, se täytyy sittekin olla sinun työtäsi, Vahti, ja senvuoksi täytyy sinun saada vitsaa!

VAHTI. Vou, vou!

JENNY. Kas, nyt sinä itse myönnät, että se oli sinun syysi. Alas, Vahti! Laskeudu maahan kiltisti, niin en lyö kovin kovasti.

ÄÄNI. Etkös ymmärrä koirankieltä? Kun minä sanon; vou, vou, merkitsee se: täällä tulee joku, huomaa! Ja kas, nyt tulee keppi minua lyömään, ja minä sanon: seis, keppi, älä rankaise viatonta! Kysy Tipiltä! Hän varmaankin tietää parhaiten, kuka hänen säarensä on syönyt!

JENNY. Kuuletkos Tippi, mitä ilkeä Vahti sanoo? Pikku Tippi raukka! Jos sinä osaisit puhua, niin kertoisit kyllä, kuka on ollut noin julma sinua kohtaan.

ÄÄNI (Puhuen nukenkieltä.) Minun äitini on ollut julma.

JENNY (Hämmästyen.) Häinkin osaa puhua! Mitä sinä sanot, Tippi? Minähän olen sinun äitisi.

ÄÄNI. Niin, minun äitini etsi eilen oman äitinsä sormitinta, jonka hän oli hukannut jonnekin, ja sitte löysi hän sen minun kätkeyssäni. Minun äidilläni oli hirveän kiire, sillä hänen äitinsä tarvitsi heti sormitinta, ja silloin heitti minun äitini minut ja kaikki vaatteet etsiessään kätkeystä laattialle. Minun äitini on aika hotikko, kun hänellä on kiire. Joskus puhdistaa hän minut erinomaisen hienoksi ja siistiksi, mutta toiste lentää hän luotani kuin pyryilma, ja jättää minut vaatteitta ja kampaamatta niinkuin nytkin. Katsopas vaan, millaiselta tukkani näyttää! Ja se on kuitenkin oikeata tukkaa. Minä olen maksanut kolme markkaa Fontellin puodissa.

JENNY (Hyvin hämillään.) Mutta, rakas Tippi... kuka voisi uskoa, että Fontellin puodin nuket osaavat puhua?... Niin, Tippi, kyllä se on totta, että etsin sormitinta, mutta enkös minä pannut sinua takaisin kätkeyseen?

ÄÄNI. Sinä *ajattelit* panna minut sinne, mutta sinä unohdit aikomuksesi ja jätit minut laattialle. Sitte tuli pimeä, ja sitte tulla tassutteli Loviisa ja astui minun päälleni. Rats! Yksi jalkani meni rikki! Sitte tuli Roope, ratsastaen keppihevoseella, ja rats, toinen jalkani meni rikki! Vähän aikaa sitte tuli itse pikkunen äitini selvällä päivällä, ja rats, silloin meni käsivarteni rikki! Hyvästi! pikku äiti! Kun ensi kerran rasahtaa, menee päänikin rikki!

JENNY (Lyö kätensä yhteen hämmästyksestä.) Tippi, Tippi, onko sinulla sellainen huolimaton äiti! Mitähän sinun äitisi äiti siitä sanoo? Mene ulos, Vahti, mene ulos! Saat puolet tippaleivästäni tänään, jollet kerro, että minä olen astunut Tipin päälle. Mihin sitä nyt joutuukaan, kun kaikki koirat ja nuket osaavat puhua?

(Vahti juoksee ulos, ja heti sen jälkeen alkaa sen haukunta kuulua: vou, vou!)

JENNY. Nyt siellä tulee Lotta Lilja. (Hän kokoaa Tipin palaset.) Hän ei saa nähdä hirveää huolimattomuuttani. Oi, miten minä häpeän! Hän on huolellisempi kuin minä; Hänen Kunigundansa ei ole koskaan vielä ollut palasina laattialla. (Mietti.) Ei... minä en tahdo näyttää paremmalta, kuin olen! Viekastella, hyi! Lotta saa nähdä, miten tyhmä olen ollut. Mutta kaikki te, pienet pojat ja tytöt siellä, minulla on jotain teille sanottavaa. (Kuiskaten.) Kenenkään ei pidä luulla itseään toistansa paremmaksi. Aina on olemassa joku Vahti tahi Tippi, joka kertoo meidän tyhmyytemme, ja silloin saamme me hävetä!

SYLVESTERIN PYSÄKKI.

Uuden vuoden leikki.

Henkilöitä voi olla niin useita kuin tilaisuus myöntää.

Tähdekäs 1891, nykyajan kuningas.
Almanakka, kuningatar,

Tähdekäs 1892, tulevaisuuden kuningas.
Tuntematon, hänen hoitajansa.
Elektriki ja Painetti, kuninkaan adjutantteja.
Telegraafi, Pikakirjuri, Telefooni ja Fonograafi, kuninkaan juoksupoikia.
Kaksitoista kuukautta ja seitsemän viikonpäivää, kuninkaan seurue.
Slipilekku, asemapäällikkö.
Rouva Maissi Omenansydän, ravintoloitsija.
Neitsy Sissi Mansikankukka, siivoaja.
Isä ja Äiti sekä heidän lapsensa: Kalle Muinainen, Lotta,
Ressu n:o 1 ja 2.

Paitsi näitä yksi herra, yksi eukko, ääniä, matkustajoina, piletinmyyjä, tavaranottaja, asemakäki, eläköön-huutajoina ja äänettämiä ihmisiä.

Näyttämönä on pysäkin odotussali, jota koristaa suuri kukkuva kello. Perällä ovi. Oikealla pilettiluukku ja tavarapöytä. Vasemmalla ravintola — On iltamyöhä ja lamput sytytetty. Junaa ei näy, mutta sen vihellys, soitto ja jyminä kuuluu.

Käki kukkuu kello 11.

ROUVA MAISSI (Ravintolan luona. Hänellä on sininen nauha olkapäällä.)
Sissi!

SISSI (Ulkona.) Niin, rouva!

MAISSI. Mutta joudu nyt! Kiire on.

SISSI (Ulkona.) Heti paikalla, rouva.

MAISSI. Heti ja heti, mitä tämä heti merkitsee? (Huutaa.) Sissi!

SISSI (Tulee sisään; tiuskaten.) No, mitä nyt taas? Minulla on muutakin tekemistä.

MAISSI. Kello löi 11. Juna maasta tulee puoli 12 ja juna auringosta täsmälleen kello 12. Laita kuntoon teetä, kahvia, suklaata, sokeria, kermaa, vehnäleipää, voileipiä, pihviä, perunoita, silliä, lohta, kinkkua, juustoa, rosollia, kilohailia, kieltä, makkaraa, torttuita, paistia, selttieriä ja kaikkea muuta, joka kuuluu komeaan illalliseen. Ei mitään juovuttamia juomia, tiedäthän sen! Kaikki pitää olla kunnossa puolessa tunnissa.

SISSI (Levottomasti huonekaluja tomuttaen.) Potaattia, silliä, lohta... niin, niin, kunhan saan aikaa.

MAISSI. Aikaa? Tässä on ajan sarana. Etkös tiedä, että tässä on maailman reuna? Sinulla tulee olla aikaa kaikkeen. Etkös ole kihloissa ratavahti Seisauksen kanssa? Sinun tulee ajatella morsiusvarustuksiasi, Sissi!

SISSI (Itkien.) Sitä nyt vielä, sellaisella palkalla! Täällähän maksetaan kaikki ajalla. Hyi, sellaiset rahat eivät kelpaa pankkiin.

MAISSI. Vapaa ruoka ja kenkäpari vuodessa. Sinullehan on luvattu palkankoroitusta. Sinun toimenasi on pitää ajan saranaat kirkkaana. Rautatie kulkee Sylvesterin pysäkin kautta maailman ympäri. Ja nyt, katsos, nyt odotamme kuningasta. Ymmärräthän, että kaikki tulee olla hienoa!

SISSI (Pyyhkii kyyneleensä esiliinallaan.) Hyvänen aika, tuleeko kuningas? Minkä näköinen hän on?

MAISSI. Aivan sen näköinen kuin kuninkaan tulee olla nahkamyssy päässä ja matkaturkki päällä. (Askeleita kuuluu ulkoa.) Mutta minä kuulen jonkun tulevan.

SISSI (Itsekseen.) Ajatteles, jos se olisi kuningas! Nyt minun täytyy katsoa.

(Isä, äiti, Kalle, Lotta ja pikku pojat tulevat, kopistaen lumen jaloistaan. Heidän renkipoikansa kantaa sisään tavarat.)

ISÄ (Pojalle.) Anna hevosten levähtää, Matti. Älä säästä kaurasäkkiä! Hoida Kimoa; sillä on jalat hellänä ja ontuu senvuoksi vasemmalla takasellaan.

ÄITI. Hyvästi, Matti. Sano terveisiä Leenalle, ja käske hänen katsoa tulen perään. Minä unohdin Kallen sukat piironkini alimpaan laatikkoon. Leenan pitää lähettää ne seuraavalla junalla. (Matti menee.) Olemmeko tulleet ajoissa, isä?

ISÄ (Katsoo kelloa.) Niinpä luulisin eukkoseni. Kolmeneljännestä ennen kuin juna. Sinulla oli niin kiire että poltimme suomme kuumalla olutjuustolla, kun söimme päivällistä.

ÄITI. Mutta onko meillä nyt kaikki tavaramme muassa?

ISÄ (Laskee sormillaan.) Harmaa kirstu, ruskea kapsäkki, päällysvaatekäärö, kukkaisastia, kaksi sateenvarjoa, aikataulu, Kalle, Lotta, pikku pojat, keppihevosek, äiti, sukkapuikot, piippu, tupakkikukkaro, summa 17 kapinetta ja minä 18:sta. Kaikki on oikein.

ÄITI. Joudu nyt, osta piletit ja jätä sisään tavarat! Meillä ei ole enää aikaa panna hukkaan.

(Piletin-myyjä ja tavarainottaja asettuvat paikoilleen.
Matkustavaisia alkaa tulla kapineineen ja koppineen.)

KALLE, Ensi kerran minä itse kuljetan veturia, Lotta. Kunhan tulen viidennelle luokalle, rupean junankuljettajaksi.

LOTTA. Voi, sinua raukka! Kissaa sinä voit kuljettaa etkä ihmisiä.

KALLE. Kyllä, minä osaan. Minä ajan peninkulman minuutissa.

LOTTA. Niin, ja ajat varmaankin lätäkköön! Sen sinä kyllä osaat.

RESSU N:o 1. Hyvä äiti, voileipää!

RESSU N:o 2. Yvä äiti, oileipää!

ÄITI. Mutta, rakkaat lapset! Teillähän oli kuusi voileipää mukanaan kuomireessä.

RESSU N:o 1. Uhu...

RESSU N:o 2. Uhu...

ÄITI (Katsoo heidän takkiansa.) Mitä ihmettä! Oletteko te istuneet voileipien päällä? Tuolla on leivänmuruja yhdestä ja tuolla voita toisesta! Pojat, pojat! Mitä ihmettä äiti-raukan tulee sanoa, kun te tulette tuollaisina porsaina isoäitin luo uuden vuoden onnea toivottamaan?

MOLEMMAT RESSUT. Uhuu...

ÄITI. Lotta, osta niille pari voileipää.

LOTTA (Ravintolan luona.) Olkaa hyvä, neljä voileipää. Kyllä ne tulevat syödyiksi.

MAISSI. Viisi minuuttia kappale, pikku neiti. Tekee kaksikymmentä minuuttia.

LOTTA. Mitä? Kaksikymmentä minuuttia?

MAISSI. Niin, tietäähän pikku neiti, että aika on rahaa. Jollei ole pientä, niin voin vaihettaa päivän tunneiksi ja tunnin minuuteiksi.

ISÄ (Pilettiluukulla.) Viikko piletistä! Sehän on hävitöntä! Kalle, tule auttamaan tavaroita! (He panevat tavarat sisään.)

SISSI (Itsekseen.) Nyt minun tulee katsoa. (Niiaten.) Armollinen majesteetti, minä pyytäisin nöyrimmästi vähän palkankoroitusta. Minä liehun täällä tomuharjan kanssa seitsemän päivää viikossa, paitsi teetä ja kahvia ja rouvaa ja pihviä ja voileipiä ja...

(Juna viheltää. Kiirettä ja juoksua.)

ISÄ. Pois tieltä, ihminen! Onko minulla aikaa olla majesteetillinen kun on 18 tavarakääröä sisään annettavana? Olkaa hyvä ja antakaa kuitti! Vai niin, ylipainoa? No, se vielä puuttui!

SIIPILEKKU (Ryntää sisään.) Juna n:o 365. Syyttäkää lyhdyt! Viheriä lippu! Kaikki valmiina hänen majesteettiansa vastaanottamaan!

Hän panee seinälle taulun, jossa on suurilla kirjaimilla: "Eläköön nykyajan kuningas, suurivaltias Tähdekäs 1891, tuhat vuotta!"

(Kuuluu kuinka juna saapuu jyristen ja pysähtyy.)

ÄÄNI ULKONA. Sylvesterin pysäkki, puoli tuntia! Kaikki matkustajat muuttavat junaa.

SISSI (Itsekseen.) Nyt minun täytyy katsoa!

(Matkustajia ryntää sisään ja kiirehtivät ravintolaan.)

SEKANAISIA ÄÄNIÄ. Kuppi teetä... Veitsi... Olkaa hyvä ja ojentakaa minulle leipäpala... Enempi voita!... Saisinko juustoa?... Rakas veli, lainaa minulle kahveli!

ERÄS HERRA. Saanko yhden pihvin ja puoli pulloa olutta, mutta ei liiaksi paistettuna!

MAISSI. Meillä ei ole paistettua olutta.

HERRA. No, nopeasti lasi viiniä!

MAISSI. Täällä ei myydä viiniä.

HERRA. Luulin, että viiniä olisi maailman lopussakin!

ERÄS EUKKO. Olkaa hyvä ja antakaa minulle kuppi kahvia!

MAISSI. No, vaikka neljatoista, jos niin haluatte. Siinä herra kuulee; kahvi se on, jota löytyy maailman lopussakin!

EUKKO. Hyvän aika! mitä olisikaan maailma ilman kahvia?

SIIPILEKKU (Taaskin sisälle rynnäten.) Tehkää tilaa hänen majesteetilleen, joka on nähnyt hyväksi tarkastaa radan ja saapuu heti tänne! Poliisi Voimakas, selvitä äänesi, huomaa, kun minä annan merkin eläköön huutoon!

(Kuningas Tähdekäs 1891 astuu sisään; hänen muassaan on kuningatar, seurue ja juoksupojat. Hän on hyvin vanha, yskivä herra, jolla on päällä nahkaturkki. Hän nojautuu yhden adjutanttinsa käsivarteen.)

SIIPILEKKU. Hei, hei, eläköön!

KAIKKI. Eläköön!

FONOGRAAFI (Käheällä äänellä matkien.) — Hei, hei, eläköön!

KUNINGAS (Armollisesti.) Hyvä, hyvä, ystäväni, hyvin hyvä! Mutta säästäkää toki korviani! Rata on kunnossa. Kuinka käy tämän maailman, jos minä menen radalta? Adjutantti Elektriki, minä panen höyryn viralta pois ja asetan sinut veturin kuljettajaksi. (Huomaa taulun.) Mitä mä näen? Uskolliset alamaiseni toivovat, että eläisin tuhat vuotta! (Liikutettuna.) Oi, ystäväni, minä en ole kuolematoin, alan jo vanheta, enkä ole ehtinyt tehdä puoltakaan siitä, mitä olen halunnut. Pikakirjuri, hovihanheni, mitä minä olen tehnyt?

PIKAKIRJURI (Yhä kirjoittaen.) Äärettömän paljo, teidän majesteettinne, (itseksseen) eli toisin sanoen, ei juuri mitään. (Ääneen.) Teidän majesteettinne on elänyt.

KUNINGAS. Niin, ystäväni, minä olen elänyt. Ei kukaan voi uskoa, miten vaivaloista kuninkaan on elää.

PIKAKIRJURI. Elänyt ja hallinnut.

KUNINGAS. Olenko minä myöskin hallinnut? Voi, kissa sentään! Mitäs ministerini siitä sanovat?

PIKAKIRJURI. Elänyt ja hallinnut rauhassa. Paitsi pieniä sotia.

KUNINGAS. Adjutantti Painetti! Tuo mies sanoo, että minä olen hallinnut rauhassa! Kuinka monta sotilasta minulla nyt on Euroopassa?

PAINETTI (Tehden kunniaa.) Neljatoista miljoonaa, teidän majesteettinne.

KUNINGAS. Ja sitä sanotaan rauhaksi! — Kenen tulee maksaa ne?

PAINETTI. Teidän majesteettinne seuraajain.

KUNINGAS. Pane se muistoon, hovihanhi: minun seuraajaini. (Pikakirjuri kirjoittaa muistoon.) Eikö maailma siis koskaan saa tietää minusta muuta, kuin että olen elänyt ja hallinnut rauhassa? Puh, se on vähän, se. Mitä sitte merkitsevät sotamieheni, joita on neljatoista miljoonaa? Toivoisinpa, että minulla olisi hyvä rymymestari.

LOTTA. Kalle, kuningas kutsuu sinua. Hän tahtoo itselleen rymymestarin.

KALLE (Tulee esiin ja kumartaa.) Minuako herra kuningas tarkoitti?

ÄITI (Säikähtyen.) Kalle, etkös häpeä!

FONOGRAAFI. Kalle, etkös häpeä!

KUNINGAS (Kallelle.) Mikä mukura sinä olet?

KALLE. Minä olen Kalle Muinainen ja osaan kaikkea.

KUNINGAS. Se on tietty! Meidän aikanamme osaavat pojat kaikkea. (Rykii.) No, tee minulle Eiffeltorni nekuista! Minun ääneni on sortunut; minä olen vilustanut itseni matkalla. Miksi annoin sataa ropistaa puolen kesää?

SISSI (Itsekseen.) Nyt minun täytyy katsoa. (Niiaten.) Armollinen herra kuningas, pyytäisin nöyrimmästi pientä, palkankoroitusta. Minä liehun täällä tomuharjan kanssa seitsemän päivää viikossa, paitsi teetä ja kahvia ja rouvaa...

(Lähtevä juna soittaa ensi kerran.)

KUNINGAS. Mitä? Junan kello soi! Ja minulla on vielä niin paljo tekemättä maailmassa!

ÄITI. Missä ovat pojat? Juna lähtee. Onko kukaan nähnyt poikiani?

FONOGRAAFI. Onko kukaan nähnyt poikiani?

ISÄ. Ei ole mitään hätää, äiti. Oletko sinä ällistynyt? Junahan menee aurinkoon.

ÄITI. Sitä ei voi kukaan niin tarkoin tietää. Pojat! Pojat!

MAISSI (Sissille.) Sissi, tuolla juoksee eräs herra, joka ei ole maksanut.

(Sissi ottaa hänet kiinni. Juna soittaa toisen kerran.)

KUNINGAS. Mutta minä en matkusta, ennenkuin olen nähnyt seuraajani. Telegraafi, seisauta juna! Telefooni, huuda hoi! Painetti, pistä pysäkin päällikkö kuoliijaaksi!

(Tuleva juna viheltää.)

SIIPILEKKU (Kovalla äänellä.) Juna n:o 1 tulee auringosta!
(Itsekseen.) Onpa jo aika kääntää taulu.

(Hän Mäntää taulun, jonka toisella puolen seisoo:)

"Eläköön tulevaisuuden kuningas, suurivaltias
'Tähdekäs 1892' tuhannen vuotta!"

KALLE (Kuninkaalle.) Katsokaapas, herra kuningas, mitä tuolla seisoo?
Hyi, miten suuri häpeä on noin ilkeästi pettää uskollisuudenvalansa!

KUNINGAS. Oi, mikä inhottava kiittämättömyys! Elektriki, lennä nuolen nopeudella ja räjähdytä tuleva juna ilmaan.

SIIPILEKKU (Tarttuu Elektrikin kaulukseen.) Pysytkös hiljaisena, räisky varsa! Etkös huomaa, että kaikki jättävät vanhan kuninkaan, palvellaksensa uutta?

(Koko seurue kääntää vanhalle kuninkaalle selkänsä.)

KUNINGAS. Tämä on petosta! Missä ovat minun neljätoista miljoonaa sotilastani? Mars tänne, pyssyjien ja rumpujen kanssa! Almanakka, kuningattareni, aijotko sinäkin olla minulle uskotoin?

ALMANAKKA (Pyörähtäen kantapäällään.) Minä olen ollut naimisissa 349 kertaa tätä ennen!

KUNINGAS. Äläpäs vaan, sitä povari-akkaa! Kaksitoista kuukautta on hän valhetellut minusta 20 pennin maksua vastaan. Mutta (Huokaa) hän on oikeassa! Sellainen on maailman meno! Kansani kunnioittaa nousevaa aurinkoa, ja minä, — minä olen enää vaan historian oma! Tule, Kalle Muinainen, sinä ainoa, joka olet jäänyt minulle uskolliseksi, sinä saat kuljettaa minun junaani, sinä saat olla viimeinen rymymestariini.

(Lähtevä juna soittaa kolmannen kerran. Käki kukkuu kaksitoista kertaa. Kuningas nojautuu Kallen käsivarteen ja menee rykien ulos. Väliaika. Kuuluu, miten juna vierii pois.)

ÄITI (Huutaen.) Kalle! Missä on Kalle?

SIIPILEKKU. Tyyntykää, rouvaseni! Hän matkusti juuri entisen majesteetimme kanssa aurinkoon.

ÄITI. Minun Kalleni, minun onneton Kalleni!

LOTTA. Älä ole pahoillasi äiti. Ei Kalle kauvan auringossa pysy! Hän tulee takaisin ensi junalla.

ISÄ (Nuuskaten.) No, kyllä minun täytyy se sanoa, että lähinnä tyttöjä en tiedä mitään juonikkaampaa kuin pojat! Mutta katsos, äiti, tuossahan sinun Ressusit ovat!

(Pienet pojat kömpivät esille tavarakääröjen takaa.)

ÄITI (Huudahtaen ilosta.) Ressuseni! Minun omat, omat poikaseni!
(Miettii.) Mutta vitsaa teidän pitäisi saada..

RESSUT. Uhuu...

(Tuleva juna jyrisee ja pysähtyy.)

ÄÄNI ULKONA. Sylvesterin pysäkki, 15 minuuttia!

SIIPILEKKU. Tehkää sijaa hänen majesteetillensa, tulevaisuuden kuninkaalle Tähdekäs 1892:lle!

(Tuntematon kantaa sisään uutta kuningasta, joka vielä on kapalolapsi; kuningasta tervehditään yleisellä eläköön-huudolla.)

MAISSI. Sissi, mene lypsämään paras lehmämme ja tuo lämmintä maitoa pikku simasuun maitosarveen!

SISSI (Itsekseen.) Ei, mutta nyt minun täytyy katsoa! Vai niin, hän on vaan tuollainen pieni nallikka; minun täytyy puhua niin, että hän käsittää. (Niiaten.) Suloinen, pieni, herttainen kultamuru, ole niin äärettömän armollinen ja erinomainen ja anna minulle pieni palkankoroitus! Minä liehun täällä seitsemän päivää viikossa...

FONOGBAAFI. Suloinen, pieni, herttainen kultamuru, vaan pieni, pieni palkankoroitus...

TUNTEMATOIN (Istahtaa, huntuu silmillä, lapsi sylissään valtaistuimelle. Fonograafille.) Hiljaa, papukaija! (Sissille.) Voi sinua tyttö-riepu! Jos suuri kuningas, joka asuu tuolla ylhäällä tahtois antaa sekä sinulle että meille sellaisen palkan kuin olemme ansainneet, mitä saamme silloin?... Ja sinä pyydät koroitusta?

RESSU N:o 1. Äiti, kuka tuo on?

RESSU N:o 2. Äiti, tuta tuo on?

ÄITI. Hiljaa, hiljaa rakkaat lapset. Se on eräs, joka tekee teidät päätänne pitemmäksi, jos olette kiltit?

LOTTA. Se on eräs, joka tulee ratsastamaan maailman ympäri keppihevoseella, niin että nurkat räiskää!

ISÄ. Se on ajan pieni ressu, jota te syötte aamiaiseksi ja me äidin kanssa illalliseksi.

ÄITI. Älä nyt rupata, isä. Laittautukaamme kuntoon! Juna lähtee tuossa tuokiossa. Ei ole mikään hassumpaa kuin myöhästyä junasta. Voi, Kalle, Kalle! Miksi matkustit luotamme aurinkoon!

TELEGRAAFI (Kirjelmä kädessä.) Tässä on sähkösanoma aamutähdestä! Juna n:o 365 on suistunut radalta ja sattunut Venus-tähteen. Kukaan ei ole vahingoittunut, mutta seitsemän vaunua on palanut sydelle. Onnettomuus on tapahtunut sentähden, että eräs nuori veturinkuljettaja, nimeltä Kalle Muinais, on ajanut valon nopeudella kaksi miljoonaa peninkulmaa minutissa.

LOTTA. Niin, kyllä hän osaa ajaa!

ÄITI. Mutta sehän on hirveätä! Saapas vaan nähdä, eivätkö paista Kallea tulikouralla auringossa.

RESSUT. Uhuu...

ISÄ. Paista tulikouralla? Ei, äiti, ei meidän aikanamme paisteta edistyksen tähden, ei suinkaan! Siitä saa päinvastoin kunniarahan!

(Juna soittaa ensi herran.)

SIIPILEKKU. Juna n:o 1 lähtee maahan.

Kuukaudet esiintyvät.

TAMMIKUU (Valkoinen.)

Mä vuoden vanhin laps' sua tervehdin
Nyt jäisin aaloin, tähdin kiiltävin;
— Aurinko nosta alta lumenkin!

HELMIKUU (Valkoinen.)

Oo tervetullut meille vihdoin!
Sun kanssa lähdemme nyt riemuhun,
Sä tunnet mäenlaskun, luistelun!

MAALISKUU (Tummansininen.)

Pois suru katsehesi tieltä, pois!
Aurinko iloasi katselkoon,
Ja leivo onneksesi laulelkoon!

HUHTIKUU (Kirjava.)

Jos uskoton oon minä, sinuhun
Kiinnittäköhön huomionsa maa,
Ett' jalot aatthet siell' sijan saa!

TOUKOKUU (Viheriäinen.)

Ja kun sä kevät-aaloin purjehdit
Ja maata puet vienoon vihantaan,
Sä kylvä siemeniä hyveen vaan!

KESÄKUU (Viheriäinen.)

Mut silloin kun sä olet ihanin,
Oo myöskin hellä, hyvä, voimakas
Ja terve, raitis, jalo, urhokas!

HEINÄKUU (Punanen.)

Ja parhaillansa kukoistaessas
Äl' elä toimetoinna milloinkaan
Vaan pyri parhaimpaan ja jaloimpaan.

ELOKUU (keltainen, tähkäpäillä koristettu.)

Mit kylvänyt oot, sen mä korjaan pois.
Suo leipää, hedelmiä parhaita,
Ain hyvyyttä, puhtautta, totuutta.

SYYSKUU (Kirjava.)

Ja syksyn lehdet kellastuneetkin
Meit vievät aatoksien iloihin —
Hedelmistänsä puun mä tunnenkin.

LOKAKUU (Harmaa.)

Tee työtä, kuningas! Työ voimaa on!
Mit synkemmäks' käy polku elosi,
Sit' enemp' valo loistaa sielusi.

MARRASKUU (Musta, hopealla koristettu.)

Oi, ällös sano, elo lopuss' on!
Kiinnitä luistin nopsaan jalkahas
Ja riennä kohti sun päämaalias.

JOULUKUU (Valkoinen, joulukynttilöillä koristettu.)

Sun joulus saapuu! Siitä iloitse!
Mut kuule Jumalasi kutsua!
Sytytä silloin tuli taivainen,
Maan aurinko kun alkaa sammua.

SUNNUNTAI MUIDEN VIIKONPÄIVIEN KANSSA.

Työpäivää kuusi saat sä perinnöks.
Yks' päivä Herrallesi pyhitä!
Mut kaikki ovat Herranpäiviä.

TUNTEMATON.

Täss' ajan nuorin lapsi nukahtaa.
Tään vuosisadan viimekymmeneen,
Mi voittoisana, madonkaivamana
Ja valoisana maata hallitsee,
Hän saapuu, nuorna, tuntemattomana.
Hän puhu ei, ei vielä vastaakaan,
Vaan uneksii jo tulevaisuuttaan.

KYÖKKIPIIKA.

Kenpä keittäjän vaivat maksais!
Hellin ääressä yhtenäin
Paistaa, maistaa, vaikk'ei jaksais,
Polttaa pellissä kynsiään.
Kun käy haltijat nukkumaan,
Touhua hällä on parhaillaan,
Huolta on vielä vehnäsistä:
Uunihin paistumaan ne pistä!

Ennen herralle kelpas puuro,
Kaisa Varg sanoi "otetaan";
Nyt jos Hagdahl'ille oot kuuro,
Rouvan nokka on norpallaan.
Nyt on ohjeena M. Langlet;
Nyt on tehtävä frikassée
Vaikkapa kengän anturoista,
Vohvelit sienistä kuivakoista.

[Kaisa Varg on kirjoittanut vanhimman kokkikirjan, tohtori Hagdahl ja Mathilda Langlet ovat tehneet uusimmat ja muodikkaammat keittokirjat.]

Vaikka ma kirjaa käyttää koitin,
Voita ei tullut tarpeheks',
Nuori maisteri soppaa moitti,
Pihviä sätti nahkaiseks.
Lehmässä ol' vaan nahka ja luu;
Milläpä moinen murjentuu!
Enkö mä lyökkiä pannut paistiin?
Mistä mä arvaan kaikkein maistin?

— "Fiia, vieraita saapuu meille,
Kello kolmeksi herraa viis!
Hieno atria laita heille!"
— Kaks' on kello jo. Mitäs siis?
Meill' on pernuja, silakkaa,
Marjasoppaa... "Ei, parempaa?"

Paistia laita ja hyydykkeitä!" —
— Herranen aika, auta meitä!

Mistä ihmeestä herkut ottaa?
Enhän Ranssua paistaa voi!
Enkä hilloksi keittää Lottaa!
Tästäpä syntyy juoksua, oi!
Lainata hiukan siellä, täällä,
Saada haukkuja kaupan päällä.
Jos nyt hiuksia liemessä uivi,
Harmahiks' huolestain ne kuivi.

Pestä, pyhkiä, kantaa puita,
Kunnes jalkoja säilöittää,
Itse syömättä syöttää muita,
Köksä raukan on elämää.
Viel' on köksän huolena työ,
Että läävässä lehmä syö,
Että se onnella vasikoipi...
Pyörälle pääni jo tulla voipi.

Talon puolesta vaan oon visu,
Joskus lasken leikkiäkin,
Leivottaissa kun lapsia nisu
Kiusaa ja joutuvat jauhoihin:
Pikku kultuni, ruususuu,
Leipomaan nisupulla tuu!
Leivo kakkuja hohtavia,
Hyvänä pitäös vanha Fiia!

KIRJAKAUPPIAS.

Ei muurahaisilla ahkerampaa
Kuin meill' on kurjilla touhinaa,
Kun liepeissä liikkuu
Ja kintuilla kiikkuu
Pappoja, mammoja jout'aikana!

— Herra Hyllberg, yks' kirjanen Valjollen
— Kuva kiiltävä katsokaa Elmalleni
— Minullen sotioita!
— Minullen elukoita!
— Minullen kuvakorttia kukkasineen!

— Mitäs kirjaa rouva nyt saada sois?
— Kai hauska ja sukkela parhain ois,
Jos on tekijä tuttu...
Tuo entinen juttu,
Tuo tiikerin metsästys, pankaa pois!

Tuli nokkela neiti: — ma vaihtaisin
Jo toisehen pois tämän romaanin
— Mut on lehdissä likaa,
On jo rauskanki vikaa!
Kai ehti jo kierrellä kaupungin!

Tuo nyrpyssä suin meni, koht' elamoi
Läjä lapsia, kirkuen: — myymäri hoi!
Yks' kynä, penaali!
Yks' gummi, linjaali!
Yks' vihko! se kirja, kun kantelo soi!

Maanukko nyt alnakkaa haluais,
Kun viidellä pennillä halvennettais.
— Tuo tienneekö ilmat
Ja kuumat ja kylmät?
Valehdella se viimeisvuotinen tais.

Vaan eukkopa pyysi: — no, näyttäkää
Se virskirja uus! Miltä kuuluu tää?
Vai Jumalan kansa
Siin' on veisaavinansa!
Enhän tässä *tainkaltoja* ollenkaan nää!

Pääs' vihdoin yks' pienoinen tiedusteloon
Sitä kirjaa, mi kaikista kaunein on
— Nimi suustasi suista?
— No en nimeä muista!
Kai Perjantai on se, tai Robinson.

Kukot ottelevat, kana kaakottaa
Ja kirjoissa valkia leimuaa,
Ja kannet ne läikkyy,
Yhä kirkkaammin väikkyy,
Vaan viisastummeko? arvatkaa!

Kiireesti ne kirjat nyt unhotetaan,
Paras eilinen kelpaa nyt hiirille vaan,
Vaan kirjainsa työhön
On aamusta yöhön
Herra Hyllberg kiintynyt ainiaan.

KIRJANSITOJA.

Mit' ompi ihminen vaattehitta?
Sään kylmän kynsissä suojuksitta,
Pyy parka värjyvä höyhenittä,
Vaan uiva aave ja saunamies.
Mi kirja kansitta? Rauska takki,
Tai pystykorvainen ruma rakki,
Uros jonka päästä jäi rautalakki,
Varkaiden murtama kotilies.

Kas siks' oon luotu ma mestariksi,
Kuin nuoltu, vuoltu, ma räätäliksi,
Teen kirjat kaikki takillisiksi
Ja portit varkailta salpajan.
Kirjailjat, laihat on teillä aatteet:
Ma uuteen kuosiin teen niille vaatteet,
Mult' ehta-pariisin housut saatte,
Ma kultaa selkiinne kirjoitan.

Täss' pöydän ääressä liimaellen,
Kiristän, kynttäen, leikeskellen
Teen kielioppeja maistereillen
Ja maalaan kukkoja aapisiin.
Jos vitsa seljässä joskus paukkuu,
Ei luista kiel'oppi, maister haukkuu,
Suo namut suihin taas kukon maukku;
Sen viran hälle mä säätelin.

No, minkä kunnian tästä saisin?
Täss' seisoo kirjoja kaikin laisin,

Kuin sotajoukkoa sarjottaisin,
Ja *minun* työtäin on kaikki tää!
Hikipäin kun kaunista laittaa koittaa,
Niin niukkaa mainetta sillä voittaa,
Kirjailijoista vain mailma soittaa.
Hyi, kiittämättömät hävetkää!

Jos kirjanvyyttäjä ottais eron,
Pian hukka perisi opin, neron,
Ja koulun toimi sais takaperon,
Kun kirjat kansitta oisi näin! —
Vaan niinpä nurja on mailman kanta:
Se laiskureille vaan arvon antaa,
Ken päivän helteen ja kuorman kantaa,
Jää tyhjin suin... se on hulluin päin!

LEIPURIPOIKA.

Vehnäisiä rinkuloita
Persopekka mauskuttaa,
Viiltää päälle paksuun voita,
Voiss' on kakku kauttaaltaan;
Ja kun Kaisa keittolassa
Korppujaan on leipomassa,
Leipomaan käy Pekkakin,
Joutuakseen jauhoihin.

Mitä leipur'poika raiska
Kärsii, sit'et arvaakaan.
Mestar' ärjyy: Ylös laiska,
Taikina on kuohullaan! —
Nukuin hyvin turkin alla;
Nyt saan seista arinalla,
Jotta Pekka aikasin
Kystä sais — no herraakin!

Kuumuuteensa liesi halkee,
Ilma velloo hillona;
Höyryhyn mun tappaa valkee,
Ellen hikeen liukoa.
Sällit unteloisna häärii,
Paidanhihans' ylös käärii,
Sotkee, kaulaa taikinan,
Torkkuissaan saa tillikan.

Näin mä maireeks' pullan paistan
Kellerrän ja voidellun;
Haitaks' vaan niin tuoksun haistan,
Että tää jo täyttää mun.
Oi, jos Persopekka oisin,
Leivän kanssa kermaa joisin,
Lihoisinpa leivilläin,
Oisin oikein mielissään!

Miepä ruokin maan ja kansan. —
Jos ei enää leivottais,
Eipä mailma mahdillansa
Mistään leipäpalaa sais.
Kaiken muun voi laimin lyödä,
Paitsi syödä, syödä, syödä
Tahtoo köyhät, rikkahat.

Leivän laittaa leipojat.

Näljissään kun mailma huokaa,
Mull' on kaura kaunaton,
Mit' on elo ilman ruokaa,
Ruoka leivättä mit' on?
Jos en leipää paistaa huoli,
Kuninkaankin naukuu suoli;
Ell'en leipää kypsensä,
Urho nälän uhriks' jäis.

Leipur hänpä raivaa rataa,
Hän on mailman valtias.
Mikä kaukalossa mataa?
Hyi, tuo ruma turilas!
Pekka, virkas anna mulle!
Mailman vallan heitän sulle,
Kun ma täysin vatsoin vaan
Kello kuuteen maata saan.

PIKKU PRINSSI.

(Lähtee ajelulle kasvattajansa kanssa.)

Nyt luettu on;
Siis ajelohon;
Ylhäisyydellenne
Se raitista on.
— Jos astella voisi,
Se hauskempi oisi.
— Jalan astelemaan?
Oi, ylhäisyytenne,
Mitä hourittekaan!
Mit' arvelis kansa
Suurruhtinaastansa,
Jok' itsekseen loikkii
Maanteitä ja voi
Jalkansakin poikki
Viel' astua — oi!
Aja vaunut, lakeija,
Esihin! Pöly leijaa;
Siis viittanne päälle!
Jo kaikki sain säälle;
Siis vaunuihin, herra,
Nyt istukaa!
Ja niin ajellaan
Me puistohon kohta.
Kuink' ilmassa hohtaa
Ja maa vihannoi!
Ja lintujen laulu
Puun oksilla soi.
Oi, armas on taulu:
Joka heinässä helmi,
Sade sinne ne loi.
Kas poikia telmiä,
Aroll' ilakoi!
Ken reimasti koitti,
Se kilpansa voitti.
Kas tuota, kun karkaa...
Vaan niskaansa sai

Hän pallon — hyi arkaa! —
Punestui, huus' "ai!"...
Ah, poikain luo päästä
Mua juoksemaan!
— Ei, ylhäisyys säästää
Nyt arvoaan!
Vai moukkain kanss' juosta!
Jo kauhistun tuosta.
Ajur', ohitse suista,
Ann' luistaa, ann' luistaa!...
Kas siin' kävelyllään,
Puvut silkkiset yllään,
Hovinaisia käy,
Iäkkäitä ja nuoria.
Nepä vast' ovat suoria
Tervehtiessään.
Me vastaten armossa
Tervehditään.
Prins' kavahtakaa!
Teki vahti "smirnaa";
Kas' ylös! kas niin
Sama toistamisiin!

Tuo porvarismuori
Noin niuunsa suori.
No, nyökätkää tälle,
Se mieleen on hälle,
Sitt' Armolle koittaa
Hän kiitosta soittaa.
Kyll' iloita saa
Vaan prinssi, kun näkee
Noin nöyränä eessänsä
Pienoista väkee.
Aja lentoon, mies, pois!
Kotiin prinssimme sois.

Siis retkest' ei suur'
Apu ollutkaan juur'.
Voi prinssiä rukkaa!
Hän arvonsa hukkaa,
Jos juoksee kuin Jukka
Tai Matti hän vaan
Ja on ilossaan.
Pois pienestä virma!
Hän taivutellaan
Haukottelemaan,
Kun muut nuoret kirmaa.
Jos joukossa juosta
Sais paljahin säärin,
Ah, voi ylenmäärin,
Iloitsis hän tuosta!...

Mut vait! arvaas, mi
Mun riemastutti,
Kun kotia päästiin!
Ma huomasin, että
Ol' pihaamme vettä
Yöll' lammikko tullut.
Sutii! kuin muut hullut
Ma lammessa loiskin;
Ves' ylhäälle roiski,
Se sukille pirskui
Ja kengistä tirsкуi!
Ja kolttukin kastui,
Olin märkä kuin lastu.

Kun leikitä saa
Näin vaan lammikolla
Ja prinssi saa olla —
Ei ihanampaa
Tässä mailmassa saa!

PEPPELI.

Ol' kerran herra kolmevuotinen,
Se Peppeli ol', poika iloinen.
Ja hyötyä jo teki pikku veikka:
Harakkaa hyppi, pyöri kuperkeikkaa.

Hän reipas oli poika pallukka,
Ja muuten kiltti, kelpo mallukka;
Mut eipä totellut hän mielellänsä,
Vaan usein piti Peppe oman päänsä.

Niin valvojanpa Peppe tavallaan
Sai näppärästä Elsa siskostaan.
Hän seitsemän ol' vuoden tienohissa;
Kun Peppe leikki hiirtä, hän ol' kissa.

S'ei ollut oikein mieliin Peppelin;
Kuink' ikävää, jos missä liikkuihin,
Ettei saa koskaan tehdä mielin määrin,
Saa katsoa, vaan koskea on väärin.

Kesällä kerran marjat punertaa
Jo alkoivat, kun Elsa tarkastaa
Ei muista hiirtään — Peppe veräjältä
Kuin tuhka tuuleen haihtui näkymästä.

Hän juosta julkuttelee riemuiten,
Karitsaa, koiraa, heppaa katsellen
Ja laihaa lehmää, puolan raakiloita
Ja ylvästellen nauroi vartioita.

Pian poika maata, metsää oudoksuu;
Taivaalta paistoi kirkas illan kuu,
Ja Pepen vatsa hämillään ei tiennyt,
Mik' iltapuuron hältä oli vienyt.

Hän huutaa vanhempiaan, siskoaan,
Ja huutoon vastaa metsän kaiku vaan.
Hän istuu mättähälle, itkee, huokaa;
Ah, arvoton on vapaus ilman ruokaa!

Niin tuli — sus'ko? — älä säikähdä!
Tul' akka rahjus, ryysyt yllänsä,
Ja pussi kainalossa; kaunihisti
Yht'äkkiä hän Pepen pussiin pisti.

Huus' poika, rehki, potki vihasta;
Ei potkienkaan pääse pussista.
Puks' pussi puhkui. Kissi paistin sieppas,
Ja haukka kanan iski, lentoon kieppas.

— Mut miss' on Peppe? — äiti kyselee.
— Kai veräjällä vielä leikitsee.
— Käy tuomaan ressu! — Elsa läksi hakoon,
Mut ota kiinni lintu, kun lens' pakoon!

Tää ilta senkin sekamelskan toi!
Jo kadunkulmissakin rumpu soi:
Ken Pepen harhateiltä opastaapi,
Viistoistatuhat nekkaa palkaks saapi.

Nyt kaikki persot lapset jalkeillaan
Ja kynttilöillä nurkat nuuskimaan;
Ne märin sorkin sotki allikoissa,
Mut eipä löydy poika, jok' on poissa.

Ja Elsa itkee, äiti nyyhkyttää.
- Voi Peppe parka, puuros sulta jää!
Näin isä huokaa, nyyhkii, nenää niistä:
Sun aamuherkukseen kai susi riistää.

Näin itkettäiss' tul' akka tupahan:
— Ostaisko herra multa porsahan?
Se röhki tuolla metsässä niin pahoin;
Ma korjasin sen pussiin lihoin, nahoin.

— Ei, muori, nyt on laita onneton,
Meilt' oma possu karkuun juossut on.
— Tää rasvakas on, koetelkaapas kaulaa!
Tää painaa kyllä kuusitoista naulaa.

Ja muksis! pussi maahan laskettiin,
Sen suulta nuora auki päästettiin;
Ja tössähdykseen heräs poika nassu,
Hän nukkunut oli pussiin, Peppe hassu!

— Kah! Peppe! Oothan pikku Peppeli! —
Vaan Peppe, tuntein itsens vapaaksi,
Iloisna marssi juteltaissa siellä
Ja katsoi, saisko puuroa hän vielä.

— Mut pussissa? — Niin millä pyydyksin
Sen muuten oisin saanut kotihin?
En muilla keinoin potkureita suista,
Vaan pussin perään annan herran luistaa!

— Vaan muori kulta, tehän saatteki
Nuo viistoist' tuhat löytäjäisiksi...
— Viistoista kahvikuppia antakaatte
Kernaammin! Kai nyt Pepen pitää saatte.

TYTTÖKOULU MUMMUN AIKANA.

Olinpa miekin pieni tyttö —
Kyll' on jo siitä aikoja —
Punottu tukka nauhoissa,
Taskussa sokerryynimyttö.
Sun laillas tulin välistä
Ma kotiin liepeet märkänä.

Ei Hanna tantti ollut hellä,
Kun kysyi huoneentaulua:
Kuin kynttilöinä suorina
Me luimme, käsi sydämmellä.
Ken salavihkaa naurahti,
Sen tukkaa tantti pörrötti.

Me kirjoitus ja yhteenlasku

Opittiin, että Pariisi
On Ranskan uljain kaupunki,
Niin Pietarista joku kasku,
Ja muut'; ei pitkä läksy, sen
Osata täytyi täsmällen.

Myös korko-ompeluun pit' olla
Ja neulomuksiin näppärä.
Se joll' ei oma tekemä
Hameensa ollut, hänpä nolla.
Ol' merkkuliina kullakin
Kirjaimin A:sta alkavin.

Mun oli sini-punervainen,
Kirjattu silkkiin — seinällään
Se riippuu vielä kehissään.
Kyll' teill' on koulu toisenlainen;
Vaan meiltä neula liukkaammin
Sujui ja Vapun-juoksukin.

KUKKAISPRINSSIN JA VELLAMON NEIDON SATUJA.

7. Kukkaisprinssi kertoo koivusta.

Näitkö koivujen suortuviaan sukivan,
Kuulit oksissa tuulosien suhinan?
Lehdet aamusen kasteella pestyähän,
Kevyesti ne näyttävät hengittävän.

Tuoll' lampesi vierellä kukkulallaan
Oli yks', lumivalkea vartaloltaan,
Kiharans' oli pehmeä, leht' vihannoi;
Koreampata ei saloss' ilmetä voi.

Ilokoivuni alla ma istuskelin,
Ja sen latvassa lauleli lintujakin:
Suvivirttänsä koivu se lauleli siell'...
Sata vuotta sa koivuni laulele viel'!

Tuli yövilu lehtiä jäytelemään;
Polosilta mun lämpöni suuteli jään.
Palo raivosi metsiä sortelevaan,
Sadevihmalla suojasin koivuni vaan.

Tuli mies, piti kirveellä pirstata puun,
Kivehen minä syrjäytin teränsuun;
Emänt' aikoili lehtiä lampahillen,
Verihaava sen vihlautui kätehen.

Sokee soittajakin tuli, pyyntönsä toi:
Sulokoivu, jok' aamusin tuulessa soit,
Jätä kylkesi kantelon aineheks' sie,
Paras laulaja sulta ei voittoa vie.

Käten' oikasin suojaksi armahallen;

Sanoi puu: nyt mä kaatua voin iloiten! —
Tuli kantelo siitä nyt oivallisin,
On maailman soitoista tää parahin.

8. Vellamon neito kertoilee orjakauppiaasta.

Joko merta sa soutelit aaltoavaa,
Jolla kuuvalo kultina vaan vilajaa?
Vedet kaartavi ääretön välkkyvä vyö,
Näet kalvolla kiiltoa, alla on yö.

Kun Antillien aaltoja iltasin uin,
Meri hohteli kuin hopeoin sulatuin,
Alus Afrikan rannalta matkoa loi,
Ja se orjia viissataa kuormana toi.

Sidotuit' oli miehiä, naisia siin',
Emon helmasta vietyjä lapsiakin,
Hätä, ahtaus, nälk' oli valloillaan —
Tyly ihmisten ryöstäjä naureli vaan.

Sukelsin hopeoituhun Ahtolahain,
Isältäin kopan kalliita helmiä sain,
Kurotin kopan laivasen laitetuille:
Mulle myy tavaras, hinta täss' ota, heh!

Tuli laivuri ylpeä laitehellen,
Meren kultia tähtävi vaan himoten.
Sanoi: — Keijukka, olkohon menneeksi nuot,
Meren täydeltä jos mulle kultoa tuot! —

Kohos riutta korallihampahillaan,
Meri huuhteli tuot' ikivaahdoissaan;
Sinne työnsin mä laivan, ja kiinni se ui,
Kumohon rymähtäin meni, murskautui.

Jopa aaltojen kullassa on vilinää,
Joka laineella ui musta villainen pää;
Mutta rantojen turvahan nuo pelastin,
Vapahiksi ne voitin ja vein kotihin.

Näkyvistäni vaan himokas voro jäi;
Kivinen sydän tuon meren pohjahan vei.
Janokas ikävöityä herkkua joi,
Meren täydeltä kultia, joit' ihannoi.

9. Vellamon neito kertoo helmestä.

Joko Pohjolan koski sun nähtyjäs lie?
Sydänyön valon näitkö Kajaanissa sie?
Lohen loiskivan kuohussa kirmaillen,
Padon päässä uron väijyvän siimoineen?

Vesissä on hopeaa, puna taivahall' on,
Vajotessa sen äärelle auringon;
Tämä yön ovet hiljakseen sivuaa,
Sävähtää, tulen välkkyvä, luo valoaan.

Rukouksen on hiljuus, ei hyminää;
Luonto nuortunut nous', Jumalaa ylistää;
Tuhat lintuakin heräs oksillaan
Ilorinnoin aamua laulelemaan.

Ivalonjoen rannalla huuhtelevan
Soraa kimmeltävää näin ahnastajain.
Vilu vaivasi kurjia, nälkä ja työ,
Ketun luolissa maattava ol' moni yö.

Eräs sulhonen myös tuli kaivelemaan;
Yhä lempien muisteli morsiantaan,
Haki, kaiveli aarretta, mieliessään
Kodin laatia — mutt' eipä löytänytkään.

Joess' simpsukka ryömivi hiljakseen,
Unohdettu ja harmaja, liejuinen,
Ja ne muut ruman potkivat pois mutahan,
Kylän poialle heitin mä simpsukan,

Tämä naurahti: mulleko tuo kala vai? —
Minä kuiskasin: etsi! Hän etsi ja sai,
Mitä luulette? Kuoren kun aukasi hän,
Ivalonjoen helmistä hempeimmän.

Majan valmisti hän, kävi kaskeamaan,
Haki neitoa katselemaan kotoaan,
Ja ne nai, ja niill' on koti hauska ja uus',
Pari vuohta ja lehmä ja peuroa kuus.

Mutta poikapa väitti, ja totta se on:
Kodin pohjaksi kulta on kelpaamaton.
Usko, rakkaus, työ kodin valmistavat;
Siten saa koti helmensä kallihimmat.

TUHKIMO.

(Kolmen seikkaelman pituinen satuleikki.)

Ensimmäinen seikkaelma.

HENKILÖT:

Thora, | maastaan pakosalla olevia Burgundin prinsessoja.
Superba. |
Trilla, näiden kamarineito.
Dina, eli toisella nimellä Tuhkimo, köyhä tyttö, heidän
kasvattisisarensa.
Barbra, hanhipiika.

Köyhänlanta tupa, siinä iso takka.

Thora ja Superba pukeutuvat tanssikemuihin. Trilla auttelee heitä. Dina istuu takalla kutoen sukkaa, paljain jaloin, harmaa retuinen nuttu yllään, tanu päässä.

THORA (katsellen pieneen hopeiseen käsipeiliin).

Trilla, mihin pannaan koru,
Olkapäähänkö vai tukkaan?
Lausu joku neuvon loru!

TRILLA.

Loru? Enpä neuvo hukkaan.
Pankaa olkaan! Siltä kohtaa

Ehkä kauniimmin se hohtaa.

THOEA.

Eikös tässä hiuksissain
Ois se sentään loistokkain?

TRILLA.

Pankaa koru vaikka minne,
Herrain silmä lentää sinne.
Verraten näin somiin narsiin
Vivahtaa muut kummajaisiin.
Sulosti nyt hymyilkää,
Ylpeästi silmäilkää,
Nyt se näyttää mainiolta!
Kallelle nyt vielä pää,
Hieman suipemmalle suu!
Nytkös herrat hullastuu.

(Thora sulostaa suutansa, sirostaa silmiänsä peilin edessä, Superba ottaa esiin vaatevakasta kirjavia pukimia, joita koetteeksi sitelee yllensä vöiksi.)

SUPERBA.

Trilla!

TRILLA.

Heti paikalla.

SUPERBA.

Onko nyky-kuosia
Sinervällä punainen,
Hienompaa kai keltainen?
Kultalangoin neulon sen...
Onneks sentään paetessamme
Tänne kurjaan hökkeliin,
Korkeasta linnastamme,
Jonka vaino paljaaks riisti,
Vaatteet mukaan korjattiin,
Garderoobi sangen siisti.

TRILLA.

Kultalankaa? Totta vie!
Uljaampaa ei mikään lie.
Silkkiin kultaa — joltain näyttää,
Sitä korkein muoti käyttää.
Neiti loistaa niinkuin valkee!
Naiset harmihinsa halkee,
Prinssin päätä pyörryttää.
Saisko neuvon antaa enää?
Nostelkaa myös hiukan nenää!
Nyt prinsessan näköinen
Ootte, joksi pääsetten.

SUPERBA.

Oi niin! Thora, mitähän
Prinssin luulet tykkäävän?

THORA (peilin ääressä).

Ett' oot hiukan pystynokka.

SUPERBA (äkäisesti).

Tylsä oli sanas kokka!
Min' oon suora, vino sie.

THORA.

Miten kunkin maku lie;
Vanhemp' oon ja viisaamp' mie.

SUPERBA.

Vanha? Saankos onnitella?

THORA.

Kruunuprinsessa ma oon.

SUPERBA.

Tyhjät nimes kuusikkoon!
Ruhtinaatar kruunua vailla —
Arvo laiha aikalailla!

THORA.

Minkä kaipaa, saada voi.

SUPERBA.

Toivot prinssiä! hohhoi!
Eipä kelmee lilja rukka
Tainne hälle kelvata,
Kun on ruusu tarjona.

THORA.

Häpeemätön hassatukka!

SUPERBA.

Taidat olla mustasukka.
Annas peili minullen!

THORA.

Enpä anna sinullen,
Se kun kerran minun lie.

(Kumpikin koettaa siepata peilin itselleen.)

TRILLA (itseksseen, laulaa).

Usein kahden riidellessä
Kolmas heiltä voiton vie.

DINA (laulaa).

Villalankaa puikkohon
Kääriessä karttuu;
Puikko sylivauva on,
Aimo tytöks varttuu.
Siitä jalkaan sukan saan,
Enkä tuhkaa poljekaani;
Kun saan kengät jalkaan,
Tanssi mulle alkaa.

SUPERBA.

Älä siellä vingu, makaa!
Napita hameeni takaa!

(Dina napittaa Superban hametta.)

THORA.

Kehtaat armoleipää syödä,
Työsi, laiska, laiminlyödä!
Sido kengänrihmani!

(Dina sitoo kengänrihmaa.)

Tiedäs, linnan salissa
Tanssit on tän' iltana;
Nyt me kutsut saatuamme
Sinne ajaa karautamme.
Meidät kaksi kutsua
Täytyi, kun me hienointa
Täällä oomme herrasväkee.

SUPERBA.

Prinssikin nyt meidät näkee!

TRILLA.

Niin, ja morsianta vielä
Kuuluu puuhailevan siellä,
Prinsein tapaa noudattain.
Mutta ketä muuta neittä,
Ellei arvoaan hän heitä.
Paitsi, neiti kullat, teitä,
Vaimokseen hän pyytää vois?
Eipä onni karkaa pois.
Jos hän Thora neidin ottaa,
Niin Superban hän kadottaa;
Jos Superban valikoi,
Ei hän Thora ottaa voi.
Siis, jos neuvoa ma saan,
Kumpaakin hän kosikaan!

SUPERBA.

Paremmiin hän älyää.

THORA.

Kuules vaan! No, pystyyn pää!

DINA.

Oisin miekin tanssiin tullut.

THOEA.

Tuhkaturpa, ootko hullu?
Hahhah! siekö ihmisiin?
Kysys peililt' itsekin!

(Pitää peiliä tytön edessä.)

Sanos, mitä peili vastas?
Jolsa, mölsä...

SUPERBA.

Pussisuu,
Kierosilmä, kalpee kuu,
Laiha niinkuin nälkärastas...

TRILLA.

Noessa naama, nuttu nurja,
Rähjys, rahjus,
Nuhjus, nahjus,
Täydellinen homssantuu!

DINA.

Peili vastas: köyhä kurja!

SUPERBA.

Thora, pois nyt ajamaan
Aika laukkaa herralaan!
Vaunuissamme viepi meitä
Aasipari varis-teitä.
Vatsaan ei oo leivän muru
Tänään tullut, tuntuu puru.
Riemun tieltä väistyy suru.

THOEA.

Söinpä sentään makkaran,
Ett' ois punaa poskellan'.
Trilla, yllein viitta heitä,
Linnan pihaan saata meitä.
Hyvästi nyt, tuhkilas!
Parahinta hauskuuttas
Nauti takka-kullallas!
Taikka hyppele ja tanssaa
Hanhien ja oinaan kanssa!

(Thora, Superba ja Trilla lähtevät. Dina yksinään, katselee varoen ympärilleen, menee vaatearkulle; ottaa esiin ja koettaa päällensä sisarten pukuja, osottelee heidän kasvon-eleitään, nauraa, hyppelee ja laulaa):

Rikas oon ma hohoi!
Saliss' oon kuninkaan,
Sävel neljänä soi...
Minä tanssia saan.
Koree verhoni on,
Mulla sulhokin on,
Ehkä kuulumaton...

(Tanssii maalaamattoman lavitsan kanssa.)

Sinäpäs oletkin mun rakkahin prinssini, sinun vieressä minä tanssin pyörteessä hyörin. Etkös häpee olla noin puumainen ja kankurajalkainen? Tanssikoon ken taitaa tuollaisen kontaktintun kanssa! Oletko sinä prinssi ja kehtaat nelin ryömin rähmiä? Mene oppiin, prinssi raukka, tee niinkuin minä, vaikk'en koskaan ole koulua käynyt! Tyhmäpä oletkin aikalailla! Seiso tuolla loukossa ja häpee, niin seiso ja poraa! Jos minä olisin prinssi, niin puolustaisinpa miekallani kaikkia köyhiä ja hyljätyitä, jotka palelevat ja itkevät. Mutta (nauraen) puhu tuolle! Uh, sitäkin pökkelöä!

(Hän tanssii taas yksin, polkee peiliä, ottaa sen ylös, katselee kuvaansa ääneti ja muuttaa muodon näkyä.)

Köyhä, köyhä ja unohdettu!

(Hän laskeiksen nyyhkien takalle. Hanhipiika Barbra astuu sisään ja katselee Tuhkimoa.)

BARBRA.

Maata kylmää kyynelillä
Kastaa tuska tuhansilla.
Kun ne ovat tulvillansa,
Tulee Herra armollansa.
Miks' hän muuten meille sois
Lahjan pyyhkiä ne pois?

(Hän menee ja koskee Dinaan.)

Älä itke, Burgundin prinsessa! Nouse etsimään kruunuasi!

DINA (ikäänkuin heräten unesta). Sinäkö se olet, Barbra? Ann' anteeks, kun unohdin että mulla vielä on ystävä.

BARBRA. Sitä et saisi unohtaa, Dina. Jumala on lähettänyt minut sinulle suojelushengeksi. Minä olen suojellut sinun turvatonta lapsuuttasi, olen seurannut sinua maanpakoon ja ruvennut hanhipiika raukaksi saadakseni olla lähellä sinua ja yhäti suojella sinua kaikelta pahalta ruumiin ja sielun puolesta. Sinä olet vanhemmiltasi perinyt kuuman veren ja ylpeän sisun. Olen antanut sinun kasvaa suuressa köyhyydessä ja monen nöyrytyksen alla, jotta oppisit olemaan hyvä, nöyrä ja kärsivällinen. Nyt tahdon sinua tutkia, tahdon nähdä mitä olet oppinut.

DINA. Miksi minua prinsessaksi nimität? Tiedäthän, että olen köyhä isätön ja äiditön lapsi, jonka Burgundin kuningatar löysi metsästä sinne heitettyä ja kasvatutti omain tytärtensä kanssa.

BARBRA. Ovatko he sinulle hyviä?

DINA. Saanhan syödä kissan kanssa eikä minun tarvitse nukkua metsässä. Mutta en tiedä, miksi minua aina viluttaa. Istun mieluummin lämpimällä takkakivellä ja siitä sanovat minua Tuhkimoksi.

BARBRA. Sinua viluttaa rakkauden puute. Thoralla ja Superballa on syynsä vartioida sinua niinkuin kissan poikaansa. Tänään täytät viisitoista vuotta. On jo aika sanoa kuka sinä olet.

DINA. Kuka minä olen?

BARBRA. Sinä olet kuninkaanlinnassa syntynyt ja kultakehdossa nukkunut. Isäsi oli Ditrik toinen, Burgundin kuningas, ja äitisi Heloisa, Austrasian prinsessa. Äitisi kuoli kun olit vuoden ikäinen, ja isäsi meni toisiin naimisiin; hän nai voittamaltansa rosvopäälliköltä jääneen kauniin ja tylyn lesken. Tällä oli edellisistä naimisistaan kaksi tytärtä, Thora ja Superba, mutta hänen avioliittonsa isäsi kanssa jäi lapsettomaksi. Silloin äitipuolesi ryöstäti sinut pois, kun olit pieni, ja sanoi isällesi, että susi oli sinun syönyt. Isäsi uskoi sen ja otti vaimonsa tyttäret ikäänkuin omikseen. Sinua hoiti köyhä paimen; mutta kun isäsi kaatui sotaan, otti äitipuolesi sinun luokseen voidakseen paremmin vartioida sinua. Kuollessaan varotti hän Thoraa ja Superbaa milloinkaan ilmoittamasta sinulle tai kellekään muulle sinun syntyperääsi. Kuinkahan rosvon tytärten kävisikään, jos ihmisille tulisi tiedoksi että sinä olet oikea kuninkaantytär? Ymmärrätkö nyt kuka olet?

DINA (surullisesti nyökyttäen). Ymmärrän.

BARBRA. Annatko anteeksi ottosiskoillesi?

DINA. Annan, Barbra. Ovathan he antaneet minun elää. Mutta minun on vilu, vilu siitä ettei kukaan minua lemmi... ei kukaan muu kuin sinä.

BARBRA. Jumala sinua rakastaa siitä että saatat anteeksi antaa. Olet onnettomuuden kestänyt; nyt tahtoo Jumala nähdä, kykenetkö yhtä nöyrästi onnea kestäämään. Varustau valmiiksi menemään kuninkaan tanssijaisiin!

DINA. Minä?... Minä?

BARBRA. Sinä. Minä toimitan sinulle sopivan puvun.

DINA. Ei, Barbra, siitä ei lähde mitään. Minä joka olen niin jolsa, tolloinen ja typerä...

BARBRA. Ole hyvä ja nöyrä, niin minä sinulle muut asiat opetan.
Hiljaa nyt!

(Kohottaa taikasauvaa.)

Arigi davolna
Miranda gidó,
Farenga chitona spumante adó.

Dina infima, mutaris in regiam!
Transflgurata fueris.
Salve, regina!
Fix!

(Sanoessaan fix koskee hän Dinaan taikasauvalla. Harmaa nuttu ja tanu katoovat. Dina seisoo yllään kuninkaallinen puku, kultanauha otsalla, mutta edelleen avoin jaloin.)

BARBRA. Terve, Dina, Burgundin prinsessa!

DINA (katselee uutta pukuaan ja nauraa nähdessään jalkansa).
Prinsessa avojalka!

BARBRA. Istu! Ei sinun tarvitse hävetä. (Hän vetää Dinan jalkoihin silkkisukat ja valkoiset silkkikengät.) Alastomat jalkasi muistuttavat alhaisuuttasi ja nämä kengät kehottavat sinua nöyryyteen. Muista että milloin vaan ylpeä ajatus nousee sieluusi tai paha sana huulillesi, silloin minä varotellen kohotan sormeni. Jos heti parannat vikasi, ei sen enempää tapahdu, mutta jos et varotuksestani huoli, olet ensikerralla hukkaava toisen kenkäsi ja toisella kertaa seisova paljain jaloin kuninkaallisessa puvussasi.

DINA. Barbra, pelkään, pelkään kovin! Älä usko, että minä aina olen hyvä ja hurskas, Barbra. Saatan väliin olla oikein ilkeä sydämessäni, vaikk'en tohdi sitä näyttää.

BARBRA. Sen tiedän; juuri siksi olen antanut sinun kasvaa halpuudessa ja köyhydessä. Sinä olet tyttö etkä voi miekalla sotia, mutta sinä voit sankarin uljuudella sotia kaikkia sydämessäsi asuvia vihollisia vastaan.

DINA. Opetä minulle semmoinen sankarinmieli! Barbra, Barbra, hölmöksi taidan joutua, pelkään pahasti. Mutta... oletko sinä Barbra? Kuka olet?

BARBRA. Minä olen haltiatar Keristane, sinun sylikummisi. Älä pelkää, säilytä lapsenmielesi, ole se mikä olet, ole Tuhkimo, mutta ymmärrykseltään ylenneenä, paranneena, ole se villalanka josta on aika tyttö kasvanut, joka tanssii omissa kengissään. Minä saatan sinua. Sinä, vaan ei kukaan muu, saat nähdä minun. Tule!

(Lähtevät. Ensi seikkaelman loppu.)

Toinen seikkaelma.

HENKILÖT:

Lothar, Frankinmaan kuningas.
Brunhilda, hänen puolisonsa.
Prinssi Hildebert, heidän poikansa.
Grim, hovimarsalkka.
Mumma, ylihovimestarinna.
Pippe, kuninkaan lempikääpiö.
Puppa, kuningattaren naiskääpiö.
Eräs trubaduuri.
Thora, Superba ja Dina.
Haltiatar Keristane (Barbra), näkymätönä.

Puhumattomia henkilöitä: Parisin kreivi ja kreivinna, Roman ruhtinatar, Itämeren ruhtinas, Saharan ruhtinatar, prinssit Amundus ja Florestan, prinsessat Florinna ja Ruusukki, ritari Siniparta, Liukaskinttu, ynnä muita, joita mielellään näkee uudestaan.

Lisäksi lentelee päivänkorentoja, leijuu virvatulia ja aarnivalkeita; hovi saattaa olla suuri tai pieni, kunhan vaan on kyllin komea.

Linnan valtaistuin-sali. Kuningas ja kuningatar istuimillaan vastaanottavat vieraita. Lähinnä heitä prinssi ja sitten hovi. Grim ja Mumma esittävät vieraita, jotka astuvat esiin mikäli heitä nimeltään huudetaan, osottavat kunnioituksensa kuninkaallisille ja jäävät sitten syrjään. Pippe ja Puppa supattavat kuuluvasti nurkassa.

GRIM. Hänen armonsä Parisin kreivi.

MUMMA. Hänen armonsä Parisin kreivinna.

GRIM. Hänen korkeutensa Itämeren ruhtinas.

MUMMA. Hänen korkeutensa Roman ruhtinatar.

PIPPE. Eikös keisarillinen korkeus?

PUPPA. Hänkö? Hänen isänsä on survonut latinaa koulupoikain päähän ja siitä tytär on saanut nimen Roman ruhtinatar.

MUMMA. Hänen korkeutensa Saharan ruhtinatar.

PIPPE. Kas sitä kameelia!

PUPPA. Etkös häpee? Hän on yhtä rikas kuin musta.

GRIM. Hänen kuninkaallinen korkeutensa prinssi Florestan.

PIPPE. Se oli hän joka raivasi tien lumottuun linnaan.

MUMMA. Hänen kuninkaallinen korkeutensa prinsessa Ruusukki.

PUPPA. Se oli hän joka nukkui sata vuotta.

GRIM. Hänen kuninkaallinen korkeutensa prinssi Amundus.

PIPPE. Se oli hän joka muutettiin Sinilinnuksi.

MUMMA. Hänen kuninkaallinen korkeutensa prinsessa Florinna.

PUPPA. Se oli hän joka lauloi: Oi, lennä luokseni, sinilintu kaunoni!

GRIM. Jalosukuinen ritari Siniparta.

PIPPE. No hännätöntä häpeää! Mihin hän on jättänyt seitsemän vaimoansa?

PUPPA. Niiltä on hän päät silponut.

GRIM. Hänen urheutensa pikajuoksun Liukaskinttu.

PUPPA. Ei, nyt alkaa tästä tulla pelkkää roskaväkeä. Missäs on Bumburriefeks. Taitaapa tänne kohta, jos onni on hyvä, ilmaantua Mylly-Matit, pikku-Lassit ja Jyry-Jukat ja tiesi mitkä syltysukat.

PIPPE. Varros vähän, tässä tulee kaksi jotka ovat haljeta pöyhkeyteensä ja koreuteensa.

MUMMA. Hänen kuninkaallinen korkeutensa prinsessa Thora Burgundista.

PIPPE. Tuo on mailmaan tullut riikinkukonmunasta.

MUMMA. Hänen kuninkaallinen korkeutensa prinsessa Superba Burgundista.

PUPPA. Ja tuo kalkkunanmunasta.

PIPPE. Tulleeeko tässä muitakin kanoja?

PUPPA. Ei, ne muut esitellään tanssisalissa?

KUNINGAS.

Jalot herrat, sorjat naiset,
Kiitän teitä kunniasta,
Tänne meille tulemasta.
Jos nyt ollaan suostuvaiset
Hyppelyyn, niin sopii koittaa!
Grim, sä johda vieraitamme,
Mumma, tarjoo namujamme!
Antaa soittokunnan soittaa!

(Herrat taluttavat naisia käsikynkästä. Prinssi tarjoo käsivartensa Thoralle, joka riemuitsee voitostaan, samalla kun Superba ei saa

salatuksi kateuttansa. Kaikki lähtevät, paitsi kuningas, kuningatar, Pippe ja Puppa. Soittoa.)

KUNINGAS.

Puolisoin, nyt vaatinee
Maamme hyöty, että vaimon
Poikasemme saa ja aimon;
Sen nyt tehkoon alukseen!
Oisko näistä neitististä
Sulle minjää mielellistä?

KUNINGATAR.

Onnee soisin pojallen.
En Florinnan vertaisia
Tiedä, en niin herttaisia,
Eikä onnee ylempää
Ruusukaisen löytämää
Kuolevainen löytää vois.

KUNINGAS.

Kyllä niin, vaan taru niitten
Päättyi häihin aikaa sitten.
Kuinka Rooman impi ois?

KUNINGATAR.

Kysy paavilt'!

KUNINGAS.

Ole vai'!
Mut Sahaaran kulta kai
Kelpaa, vaikk' on musta impi.

KUNINGATAR.

Syän on kultaa kallihimpi,
Mustuus ei ois häpeää.

KUNINGAS.

Eipä sitten ketään jää
Pait' nuo kaksi Burgundista.
Onkos niissä moittimista?

KUNINGATAR.

Nepä näkyy osaavan
Prameilla ja keimailla.

KUNINGAS.

Ei saa tyllyst' arvostella.
Suvulle on kuninkaan
Köyhyys, pako kovaa kestää.
Isäns' ol mun heimomies;
Heistä toinen siis — mik' estää?

KUNINGATAR,

Eivät syntyään kenties
Olekaan niin korkeoita.
Kansassa käy tarinoita...

PUPPA.

Määrännetkö perhosille
Ruusustossa liehuville:
Tuota kukkaa hyväilkää;
Minua se miellyttää?

PIPPE.

Päänsä pitää velikulta,
Kysymättä lupaa sulta.

KUNINGATAR.

Kuuletkos sa, herra, noita?

KUNINGAS.

Poika saakoon valikoita!

MUMMA (syösten sisään).

Mokomaako nähty on!
Saliin astuu kutsutonna
Outo, ilmoittamaton
Hahmo, siivo vaatteiltaan,
Mutta varmaan noita konna.
Kun ma kaiken hoitaa saan,
Huusin noitaa poistumaan.
Vaan kas kummaa! taiallansa
Noita hurmaa hovikansaa,
Ihannoimaan suloansa.
Prinssi hurmoksissa hyörii,
Noidan kanssa tanssiin pyörii.
Voi ma sytyn raivohon,
Kuolen... oi ma onneton!

KUNINGAS.

Pippe, kaada eukon niskaan
Nappo vettä!

(Pippe valaa karafiinillisen vettä pyörtyneen Mumman päälle.)

MUMMA (karahtaa ylös.)

Hui, se priskaa!

KUNINGAS.

Kai nyt polttos sammuu kohta. —
Kuinkas uus' se tähti hohtaa?

(Ovet lentävät auki. Dina astuu sisään prinsin käsivarren nojassa. Heidän perässään hovi, vieraat ja taikahaltiatar Keristane, kaikille näkymätönnä, paitsi Dinalle ja katselijoille. Dina tekee polvikumarruksen kuninkaallisille.)

KUNINGAS.

Tervetullut keskellemme
Neiti kaunis! Vierastemme
Arvollisten rinnalla
Kaikki jalo tilan saa.

MUMMA (äreästi).

Saisko tietää titteleitä,
Esitelläkseni teitä?

DINA.

Majesteetti suvainnee
Pitää minua ruohonanne,
Joka teidän askeltanne
Poljettuna suutelee.
Aamutuuleks sanokaa,
Joka tullen kauko-vuolta
Lohduttaa yön kolkon huolta,
Otsan kuuman vilvottaa.

(Hiljaa Keristanelle): Oliko se oikein, kummitäti?
(Keristane nyökkää.)

KUNINGAS.

Puheen laatu teill' on jalo;
Muut' ei vaadikaan tää talo.

PRINSSI (kuningattarelle).

Äiti, multa lumoa
Silmät, korvat hän, en muuta
Kuule, näe kuin häntä vaan.

MUMMA.

Kiitos kaunis lausutaan!
Nosta nyt jo noidan luuta,
Lennä sillä hiitolaan!

(Dina kääntyy häneen selin. Keristane uhkaa sormella.)

DINA (Mummalle).

Taitamaton olenkin,
Outo hovitapoihin.
Puutteeni kun oikaisette,
Kiitoksen mult' ansainnette.

(Hiljaa): Näinkö oikein, kummitäti? (Keristane nyökkää.)

THORA (Dinalle).

Neiti Outonen vai kuin,
Kuulinko vai jostain luin,
Isäs olleen soittajan?

SUPERBA.

Eikös rahanvoittajan?
Kai tuo hyvät rahat haali,
Koruihin kun teidät vaali?
Liekö vanhaa tavaraa?
Ehkä pantiks' antamaa...

DINA (kiivaasti).

Mi' lie isän virka ollut,
Hän ei ryöstäjäksi vaan tullut.

THORA.

Kuules kisaa!

SUPERBA.

Sylkäisee!

PIPPE.

Katsos, Puppa, kuinka haukat
Iskee prinsin neitehen!

DINA (nähdessään Keristanen uhkaavan).

Anteeks suokaa orvollen
Mielipaha, orpo raukat!
Jäikö yhtään ystävää,
Huoltanne ku lievittää?

(Hiljaa): Sanoinko oikein nyt, kummitäti? (Keristane nyökkää.)

SUPERBA.

Teilt' en kaipaa säälin sanaa!

THORA.

Jäihän pikku nokikana
Lieden tuhkaa karhimaan,
Pihallamme rapsimaan,
Kaakottamaan auki suu;
Ei oo kaunis muoto muu.

KUNINGAS.

Grim, nyt anna laulun soida,
Ilokielten kilkamoida,
Ilovirtten viserrellä,
Ilolintuin liverrellä!
Tanhuilemaan tänne suista
Virvaliekit metsän puista!
Kutsu tänne kaikkialta
Ilo, kisa ilman alta,
Sinisirkat leijumaan
Hohtelevaan hopiaan!

(Trubaduuri astuu esiin ja laulaa kantelella säestellen. Muut liittyvät laulamaan loppusäkeistä. Laulettaissa tanssii pieniä päivänkorentoja ja virvatulia.)

Päiväkorentojen hyppely.

Tarun valtias asuu täällä linnassaan,
Porttins' aukaisee hän pilviin nousevan.
Pilven päältä katsoo maahan kalpee kuu,
Tähtitaivas lammen kalvoon kuvastuu,
Auterissa aamu päilyy punervissa.
Hirmuhiidet usvapilvest' irvistää,
Musta susi valkovuonaa kiristää.
Tarun valtias asuu täällä linnassaan,
Porttins' aukaisee hän pilviin nousevan.
Pilven päältä katsoo maahan kalpee kuu,
Tähtitaivas lammen kalvoon kuvastuu,
Auterissa aamu päilyy punervissa.

Hei nyt, keltasirkka, kultaas helkytä!
Hei nyt, virvaliekki, tultas välkytä!
Kaunokeijut kuutamolla kirmailee,
Valkoveijut peikon peitsin pistelee.
Enkeleillä Luoja köyhää suojaa.
Tullos, taru, lapsen mielin hilpein!
Luoja laupias on, elo armahin
Hei nyt, keltasirkka, kultaas helkytä!
Hei nyt, virvaliekki, tultas välkytä!
Kaunokeijut kuutamolla kirmailee,

Valkoveijut peikon peitsin pistelee,
Enkeleillä Luoja köyhää suojaa.

KUNINGAS.

Kiitän linnunlauluas.
Täss' on palkka vaivastas!

(Riipustaa kultavitjat trubaduurin kaulaan.)

Sääskillen myös suuhun muru,
Kisast' oli niillä suru.

(Pirottelee konvehtia, jota päiväkorennot ja liekit ahnaasti siepaltelevat.)

Puoliso, nyt salissamme
Kisaa hetken katselkaamme!

(Kuninkaalliset ja kaikki, paitsi Keristane, Pippe ja Puppa, menevät. Dina prinssin talutuksessa.)

PUPPA (silmäillen prinssiä ja Dinaa.)

Joll'ei noill' oo yksi tie,
Niin ei tuulta tiedä viiri,
Kissalle ei kelpaa hiiri,
Enkä minä Puppa lie.

PIPPE.

Tyhjää lemmen lorinaa!
Jos ne toinen toisens' saa,
Syntyy kultaa kuutamoista,
Ranskaa pääskyn pakinoista,
Mummaa kreivi rakastaa,
Pipen päässä kruunu loistaa.

PUPPA.

Lyökäämmepä vetoa!

PIPPE.

Mitä? Kaista ketoa?

PUPPA.

Nenästäs! Jos pari noista
Syntyy, toinen naiپی toista,
Niin sun nokkas mitalleen
Venyy pitkän kappaleen.

PIPPE.

Topp! Mut ellei toistaan nai ne.
Etpä moittia sa tainne,
Vaikka kolme kyynärää
Venähtäis sun kärsäs pää,
Mulle entiselleen jää
Tää mun nenä sievänlainen.

PUPPA.

Olkoon niin! Ken poikki lyö?

(He oikaisevat kätensä toisilleen. Keristane näkymätönnä lyö poikki).

PIPPE.

Paukkis! Kenen ol' se työ?

KERISTANE.

Sen ken vedon määrät täyttää,
Pitkän nokan sulle näyttää.

PIPPE.

Täällä kummittelee, hui!

PUPPA.

Sota tulee! hui, ui, ui!

DINA (Karkaa sisään paeten, vasen jalka kengättä).

Kummitäti, auta mua!

KERISTANE.

Tule!

(He katoovat seinän läpi.)

PIPPE.

Tuota noitaa! Kun ei estä
Seinä läpi lentämästä!

PUPPA.

Näitkös lemmon lentävän?
Liekö mennyt metsähän!

PIPPE.

Lensihän kuin kalalokka.
Puppa, jokos kiusaa nokka?

(Prinssi karkaa sisään, valkoinen silkkikenkä kädessään.
Hänen perässään vieraita ja hovia.)

PRINSSI.

Minne haihduit, armas impi?
Miksi kirpoi jalkimes?
Kell' on kenkä kaunihimpi!
Jalaltaan ken vertaises!

(Suutelee kenkää.)

Kenkä, kaunis jalkases
On mun lemmittyni oma.
Jospa löytyis impi soma!

(Nämä sanat kuullessaan kaikki naimattomat vallasnaiset salaa pujahuttavat piiloon vasemman jalkansa kengän. Kuningas ja kuningatar tulevat sisään.)

KUNINGAS.

Johan kaikki juoksevat
Hovissain kuin lampahat!
Vai vei lempilinnun hukka?
Kiltti kerttu! Tyttö rukka!
Kenkänsäkö pudotti?
Hengestään kai pantiksi?
Etsikää nyt omistaja!

Löydön maksaa rahapaja:
Sata kultarahaa saa,
Kadonneen ken paluuttaa.

MUMMA.

Hei nyt, luuta ratsunaan,
Noitaa yöllä ajamaan!

PRINSSI.

Kenkä, missä jalkas viipy?

KUNINGATAR (hiljaa kuninkaalle).

Kas, kun moni neiti hiipii
Sukkasillaan täällä vaan!

KUNINGAS (Grimille).

Koetas, kelle jalkahan
Kenkä sopii!

(Grim koetuttaa kenkää sukkajalkaisilla).

PIPPE.

Pappa, kuin ne yrittää
Varpaat yhteen nipistää!

PUPPA.

Sääli, että monella
Kyntens' ovat kiusana!

GBIM.

Jalkaa en niin pientä nää,
Johon sopis kenkä tää.

KUNINGAS.

Etsitäänpäs! Julistamme
Tiedoks' valtakunnassamme:
Vasemmasta jalastaan
Immet mittaa antakaan
Grimille, ja kenen jalkaan
Kenkä käy kuin alust' alkain
Valettuna, impi se
Jääpi meidän prinssille,
Niin myös pitää perimän
Valtaistuimen, kuin hän.
Grim, se kohta huuda julki!

MUMMA.

Mut' jos mieron tietä kulki,
Muilta armoleipää sai?
Töllin tyttö...

GRIM (hiljaa Mummolle).

Ole vai!

KUNINGAS.

Nimet, kullat kilisee
Tyhjää, houkan viettelee.

Ellei sull' oo kunniaa,
Sydäntä ja jumalaa,
Oot sa köyhä; mutta nuo
Köyhän töllin rikkaaks' luo.

KAIKKI.

Terve herran!

SUPERBA.

Suuta soita!
Loukkaa meitä prinsessoita!

PRINSSI (polvistuu kuninkaan eteen)

Kuninkaani, isäni,
Aivan totta puhuitki!
Sydäntäin en salaa sulta:
Siellä asuu tyttö kulta.

PIPPE.

Puppa, kuink' on nokkas laita?

PUPPA.

Kuink' on omas? Kasvaa taitaa!
(Toisen seikkaelman loppu.)

Kolmas seikkaelma.

HENKILÖT:

Prinssi, Grim, Trubaduuri, Thora, Superba, Dina, Trilla,
Barbra (Keristane), Pippe, hoviväkeä ja vartioita.

(Edellinen tupa. Dina istuu jälleen Tuhkimona yksin takkakivellä.)

DINA (puhaltaa hiiltä laulaen).

Pieni kurja kipinä
Tuhkahiilustalla,
Milloin luonet lämpöä,
Loistain ilman alla?
Viel' oot outo kaikillen,
Unhotettu, alhainen.
Yönlö varjoon vainen
Sammu, kipunainen?

(Nousee mietiskellen.)

Siskot vielä nukkuvat.
Aamusiivot täytyy laittaa,
Muuten nuhteet ankarat
Tavattaissa tulla taitaa.

(Lakaisee lattiaa, pysähtyy, lakaisee uudelleen.)

Ihmeellistä untani!
Kuninkaan ma selvästi
Linnassaan näin loistavassa,
Näin myös prinssin tanssimassa.
Prinsessana astuin mä
Käsi käissä prinssin kanssa,

Hän ol' mulle hellänä;
Siskot tämän nähdessä
Sättivät mua kiukuissansa...
Tuota kun ma paheksin,
Kenkäni ma kadotin,
Kotona taas heräsin...
Unelmat on ihanoita,
Unelmat on kavalaita.
Siivoo köyhää huonettas,
Älä usko unias!

(Löytää laastessaan valkoisen silkkikengän.)

Mikäs silkkikengä se?
Jalkaaniko mahtunee?

(Koettelee kenkää jalkaansa.)

Mahtuu? Mutta paris .. missä? (Etsii.)
Sekös onkin katehissa?

BARBRA (tulee).

Virkku päivä varhain herää.

DINA.

Barbra, sano toden perää,
Lumootkos?

BARBRA.

Mua naurattaa.
Hanhipiika lumoa!

DINA.

Liehuin siis vaan unten mailla;
Hauskaa ol' se aikalaille!
Appeni ol' kuningas,
Sinä loihduit sauvallas;
Superba mua kuristi,
Thora kovaa puristi.
Kun ma siitä käräjöin,
Viuhkasella heitä löin,
Jouduin kotiin kengäti...
Kenen lie tää kenkä soma?

BARBRA.

Ehkä on se Thoran oma.

(Itsekseen).

Jos nyt prinssi Dinan jätti,
Luulkoon uneks' vaan, mi petti.

DINA.

Niin, mä lyhytjärkinen!
Thora eilen jätti sen,
Niinkuin aina retuperään.

(Thora tulee sisään unisena, haukotellen, väsyneenä, papiljotteja hiuksissa. Hänen perässään Superba yhtä surkeana.)

THORA.

Mistä tuulee tällä erää?

SUPERBA.

Barbra, seljateetä keitä!
Onko hanhet hyvillään?

(Barbra lähtee).

THORA.

Tanssittiko oinas teitä?...
Prinssi vei mua vieressään.

SUPERBA.

Entäs tuota! hellyyttään
Ei hän tarkoittanut sulle.

THORA.

Kohteljas hän oli mulle,
Kun yht'äkkiä noita, hyi!
Kiusaksemme ilmestyi...

SUPERBA.

Ikävä, ei yhtään hauska,
Ruma niinkuin pieksu rauska,
Vino, viekas, nyrppäsuu,
Jäykkä niinkuin kangaspuu.

DINA (takan luona.)

Unta näin...

THOEA.

Nyt hälistiin.
Kengät sitte hukkas niin,
Että paljain jaloin astui,
Niinkuin lehmä, varpaat kastui.

DINA.

Hukkasko hän toisen vaan?

THORA.

Vasemman, niin...

SUPERBA.

Annas, kerron!
Melu nousi monin verroin
Suuremp' itse asiaa.
Herrat piti parrastansa,
Noita lensi matkallansa.

THORA.

Prinssi, kenkä kädessään,
Tuli.. (Matkii) Miss' on kenkä toinen?
Missä neito? Perähän
Kuuluttakaa!... Prinssi moinen!

SUPERBA.

Mua ei tulla pettämään!

DINA.

Miltäs sitte kenkä näytti?

THORA.

Silkist' oli, valkoinen.

DINA.

En siis unta nähnyt, en.

SUPERBA.

Neljä meidän jalkaa täytti
Tossun tasan.

DINA.

Unta näin.

THORA.

Mutta minne Trilla jäi?

TRILLA (kiireesti sisään).

Neiti kulta, kiirehtäin
Puku kuntoon, kampa tukkaan!
Taivaan ihme! Että näin
Aikaa hullutuksiin hukkaa
Kaksi herraa korkeaa!
Juur' kuin alla polttais maa,
Täällä juostaan, melutaan,
Huuto lyöpi korvat lumpeen.
Prinssi on vaan puuhissaan,
Eikä tyynny, ennenkun
Löytää kengän kaivatun;
Hyppää valtakuntans' umpeen,
Mitaten nyt Grimmiseen
Joka jalkaa suurta, pientä,
Meillekin pian taitaa rientää.
Nytkos neidit hädissänsä!
Kuusi kuuluu leikanneen
Isonvarpaan itseltänsä,
Neljä vielä kantapäänsä,
Jotta kenkä mahtuis vaan.
Kohta meitäi mitataan!
Voi jos mulle sopis tossu!

THORA (hätäisesti).

Kampaa, kampaa, Tuhkapossu!

(Dina kampaa Thoran tukkaa.)

SUPERBA.

Nouda kirves, laiska renttu,
Ota mitta jalastain!
Puolet jalkaa menköön vain,
Kun saan olla prinssin henttu!

(Kolkutetaan ovea. Hämmästyttä, kiirettä.)

TRILLA.

Ken siellä?

GRIM (ulkoa).

Kuninkaan nimessä!

TRILLA.

Anteeks... hiukan vartokaa!

Lukko paha kangertaa.

(Hiljaa)

Joutuun!

THORA.

Tänne kenkäni!

DINA (oijentaa kenkää).

Täss' ois toinen, luulteni.

THORA (viskaa kengän hänelle vasten silmiä).

Pieksus mäntyyn! tanssiloissa

Kengiss' astun punervoissa.

DINA.

En mä unta nähnyt, en.

(Ovi työnnetään auki, Grim käy sisään vartioineen, hoviherra mukanaan, joka kantaa jakkaraa. Kuvaelma.)

GRIM.

Kruununmiest' ei estää saa.

Kuningas näin julistaa:

Vasemmasta jalastaan

Joka neito antakaan

Mittaa mielisuosiolla

Tällä kruunun jakkaralla!

Neidolle, ken mitat täyttää,

Suuren armon prinssi näyttää.

Tänne!

THORA.

Het'... mua varistaa!

GRIM (mittaa Thoran jalkaa prinssin kengällä).

Hanhenjalka... menkää! Muita!

SUPERBA.

Kuningasten heimoja

Julkeette noin kohdella!

GRIM

Täss' ei kuulla suurisuita!

Jalka tänne!

(Superba kinnaa vastaan ja mitataan.)

Variksen

On se, mars! Uus' esillen!

TRILLA.

Oi jos minä sopisin!

GRIM (mittaa).

Kissanjalka... Kämpelistä
Emme huoli kynsivistä.
Mikäs sitte? Varmaankin
Porsaanjalka. Tännes pistä!

DINA.

Tässä.

(Jalka mitataan.)

GRIM.

Äläs!... alallas!

THORA. SUPERBA. TRILLA.

Porsas, pidä puolias!

GRIM.

Annas, mittaan uudelleen!
Pituus... levyys... kantapää...
Varpaat sopii täsmälleen!
Eihän näköharhaa tää?

SUPERBA.

Nauraa voisi kuollakseen!
Omin kengin Tuhkimo
Viel' ei käynyt, ja nyt jo
Pitää prinssinkengiss' olla!

THORA.

Mutta onkos Tuhkimolla
Kengälle myös paria?
Se täss' on pääasia.

DINA (antaa esiin löytyneen kenkensä).

Täss'! (Itsekseen) Olinpa valveilla.

(Prinssi tulee, seurassaan trubaduuri ja muutamia hovilaisia.)

TRILLA.

Taivas, prinssi!

(Kuvaelma.)

PRINSSI,

Kuinkas käy?
Kiihko ryöstää rauhan multa.
Joko löytyi armas kulta?
Poisko lens' eik' enää näy?

GRIM.

Täss' on hän, oi prinssi suuri!

PRINSSI (tarttuu Dinan käteen).

Käsi, silmät samat juuri!
Köyhyydessään rikas vaan...
Pysy luonain ainiaan!

DINA.

Tuollaisna hän unessain
Näkyi mulle, kummitäti.

(Barbra seisoo Dinan takana taikahaltiattarena.)

KERISTANE. Hildebart, sa Frankinmaan prinssi, tervehdi morsiantasi, Dinaa, Burgundin prinsessaa! Hänen köyhyytensä on vaan koettelus. Hän on sinun arvosi mukainen; hänen ainoa hairauksensa oli, että vastasi solvaukseen. Tästä viasta on hän rangaistu ja se on anteeksi annettu. Hän saa takasin oikean hahmonsaa, mutta muistoksi ja varotukseksi täytyy hänen käydä avoin jaloin hääpäivään asti.

(Haltiatar riisuu Dinalta mekon ja päätanun. Dina seisoo kuninkaallisessa puvussa, mutta jalat paljaina.)

PRINSSI.

Niin, sun tunnen. Sieluni
Osa parhain oletki;
Nöyryytes mun viehätti.
Sitä tahdon aina muistaa,
Kun mua ylpeys harhaan suistaa.

DINA.

Niinpä, sinut nähtyän,
Uunna kipinäni näin:
Ei se kyde tuhan alla;
Liekillään se kirkkahalla
Sydäntäni lämmittää.
Pois nyt sulii talven jää.

SUPERBA. Prinssi, sinua petetään. Tämä noitaämmä on meidän vanha hanhipaimenemme, Barbra, ja tämän ryysyläisen olemme me prinsessat armeliaisuudesta korjanneet metsästä.

THORA. Nyt palkitsee hän hyvyttämme sillä että kutsumatonna hiipii kuninkaan tanssikemuihin ja luikertelee ylhäisten suosioon. Eikös se ole totta, Trilla?

TRILLA. On. Voin todistaa, että kaikki ovat nimitelleet häntä Tuhkimoksi. (Hiljaa Dinalle.) Anna minun päästä kamarineitsyeksi sinulle, niin saatan todistaa että sisaresi ovat antaneet sinun syödä kissan kanssa samasta kupista.

KERISTANE. Rosvon leski varasti kuninkaantyttären kehdestä. Rosvon tyttäret, jotka nimittävät itseään prinsessoiksi, varastivat kuninkaantyttäreiltä hänen isänsä perinnön ja hänen valtakuntansa kruunun. Heidän aikansa on mennyt, rankaisu tulee. Thora, sinä ylpeilet ja koreilet: muutan muutosi riikinkukoksi. Superba sinä ylpeilet ja koreilet, eikä siinä kyllä, olet vielä kade ja vaikertelet: muutan sinut korpiksi. Ja sinä, Trilla, sinä olet vilpillisin ja kavalin teistä kaikista, sillä sinä petät niitä, joiden leipää syöt; sinut muutan lavertelevaksi harakaksi.

(Kohottaa taikasauvaa.)

Arigi davolna,
Farenga gidó...

DINA (polvillaan.) Armoa! Armoa kasvinsiskoilleni! He antoivat minun elää...

SUPERBA. Niin, se on Thoran syy, ja nyt se tuottaa meille onnettomuuden.

KERISTANE. Se tuottaa teille pelastuksen. Kasvinsiskonne tähden saatte pitää ihmismuotonne ja palvella päiväpalkasta vieraalla maalla. Mutta muotonne muunto on jo alkanut. En voi enää siihen mitään, että saatte pitää linnunkynnet sormienne päissä elinikäne.

(Thora, Superba ja Trilla katselevat sormiansa, joiden päistä pistää esiin pitkät linnunkynnet.)

SUPERBA. Saammehan sitte edes keinot kynsiä sua!

TRILLA. Niin, kyllä me kynsimme, tiedä se!

THORA (itkien). Anna minulle anteeksi, Tuhkimo! Meidän rankaisumme on oikeudenmukainen. Olen ollut kova sinulle, mutta uskotkos, että sinun tähtesi on omatuntoni aina ollut kipeä.

DINA (syleilee Thora). Minä annan anteeksi sinulle, jopa teille kaikillekin. Sinä, Thora, olit kumminkin välisti ystävällinen minulle. Sinun pitää asua minun luonani ja aina olla minun sisareni, ja joka aamu minä leikkaan poikki nuo rumat kynnet, niin ettei kukaan niitä näe.

THORA. Kiitos! Sinä olet oppinut enemmän takalla tuhassa, kuin minä purppuravaatteissa.

SUPERBA. Lähdetään pois, Trilla! Miksei se noita luonut meille siipiä kynsien mukana? Soisin että olisimme lohikärmeitä. On kai vielä jälellä joku satu, jossa saamme raadella tyhmiä prinsessoja.

TRILLA. Niin mennäänpä! Mutta sen vaan sanonkin sulle, että piikanasi en enää aio olla. Nyt ollaan ihan yhdenvertaisia.

SUPERBA. Vai et aio? Kyllä minä sun opetan! kynsin sua!

(Trilla pakenee, Superba perässä, ja niin juoksevat he pois.)

PRINSSI. Rientäkäämme linnaan. Kuningas ja puolisonsa odottavat maltittomasti löytynyttä tytärtään. Mutta mitäs näenkään? Pippe! Ja minkä näköisenä!

(Pippe tulee sisään, nenä riippuen tavattoman pitkänä, ja kirkaisee joka kerta kun sysää sen seinään tai ihmisiin.)

PIPPE. Kuussataaseitsemänkuudetta jalkaa on mitattu, eikä yksikään sopinut kenkään. Tanssinoita — au! — on lentänyt tipotiehen vai liekö litistynyt kuoliaaksi seinään. Minä voitin vedon. Sen seitsemän seeramaa — au! — kuinka Pupan nenä nyt lieneekään venynyt! Onkos häntä nähnyt kukaan — au, au! — että saisin häntä nauraa?

GRIM. Puppa jää koreasti entistä pientä typpänenänsä pitämään. Mutta sinunpa nenäsi näkyikin oikein karangoksi kasvaneen, laivan kokkapuuksi.

PIPPE. Mitä lajia? Minun omakätinen kuninkaallinen nenäni! Au! kuka rohkenee sysätä kuninkaan Pippeä? Nenäni? Au!... (tunnustelee nenäänsä eikä tunne sen päätä.) Mutta sehän ulottuu tästä Pariisiin asti! Kylläpä minä olen kaunis; rahasta minua voidaan näytellä, kuningas saa hyvät tulot! Kokkapuuksi, sanotte — au! — Kuljen merta tuulen väessä. Nyt ei mulla muuta tehtävää kuin — au! — löytää Amerikka.

(Juoksee pois.)

PRINSSI (Dinalle).

Tullos! Nautin autuuttaan!
Ollen kade onnestamme
Oon ma yhä pelossain,
Ettei meidän liittoamme
Outo valta sorra vain.

DINA.

Viel' on velvollisuus — Oi!
Sä kun soit ain' apus mulle,
Palkita sua en mä voi.
Kiitokset vaan hartaat sulle!

(Suutelee Keristanen kättä.)

KERiSTANE.

Hälle nouskoon kiitoksesi,
Joka murheet lieventää,
Kynnensilmät pyyhkiää!
Hänpä näki kyynesesi.

DINA.

Yhtä vielä tiedustaa,
Prinssi kallis, sallikaa!
Näinkö unta? Eikö vielä
Mieleni lie unten tiellä?
Todellako löysin sun?
Ootko oikein sulho mun?
Huomenna taas herätessä
Enkö liene yksinäin,
Viluisena pesällän,
Kaipaus vaan sydämmessä?

PRINSSI.

Mitäs onnen unelmista!
Etsi syämmen uskoa!
Siin' on onnen perusta,
Jok' ei horju lainehista.
Eläkäämme satuamme!
Niin on pitkält' elämää;
Emme pety toiveissamme.
Soikoon loppuun laulu tää!

Loppulaulu. (Trubaduurin esittämä.)

("Minä seisoin korkealla vuorella...")

Nytpä aurinko pirttihin pilkottaa,
Kulta-koi pesän hiilustaan,
Poski vaaleakin puna-ruusut saa.
Kuka ois enää viluissaan?

Silkkikengissä villa parka tanssaelee,
Hyvyys on vaan nyt rikkahana.
Satu onnelan rantahan raukenee,
Kuten aurinko illalla.

(Ryhmä. Keristane haltiattarenpuvussa pitää myrttiseppeltä prinssin ja Dinan päiden päällä.)

PRINSESSA RUUSUSEN NÄYTELMÄN ALKUNÄYTÖS.

(Kts, 4:ttä kirjaa Lukemisia Lapsille.)

Taustana punertava aamurusko. Korotetulla lavakkeella istuu puoliympyrässä haltiat Sulotar, Koitar, Päivätär, Tähdetär, Kuutar,kehräten värttinöillä, joista kultalankoja lähtee yhtyen Valottareen, joka istuu vähän alempana puoliympyrän keskikohdalla Lähinnä taustaa istuu Tuonetar vaipuneena lukemaan avattua Kohtalon kirjaa.

VALOTAR.

Kotomme on tarun maailmoissa
Ja Untoloissa,
Keväisen taivahan hattaroissa,
Kotoisen onnelan valkamoissa.
Olemme luonnon sulottareita,
Kukattareita,
Suvettareita.
Ikuinen meillä on nuoruutemme,
Me liitelemme
Ja laulemme
Vaan iloksemme.
Majamme loitoll' on sinisalo
Ja ikivalo.

Ja harvoin sieltä
Haluttaa mieltä
Maan päälle tulla,
Miss' ihmisviisaus pilkkasuulla
Häväisee kaiken, mik' oudoksuttaa,
Elämän tenholla kirkastuttaa.
Mut missä viihtyvi joku vielä
Jumalan mailmassa lapsen miellä,
Siell' ilon suomme
Ja valon tuomme
Ja kuvat korkeat lialle luomme,
Syviä syntyjä uhkuvat,
Joit' eivät ymmärrä viisahat...
Viluhun luovat ne lämpimän,
Valoa yöhönkin synkkähän.

Kuin kesäpäivä länteen laskiessaan
Säteistä kehrää kultarihmoja
Ylhäällä maasta pilvein purppuraan,
Niin mekin kultalangoiin kehräämme
Armoisat antimmemme ihmisille.
Yks saamiensa mainii sattumaks,
Voitoksi toinen, kolmas ansioksi;
Me, joita ikivoipa sallimus
Sääs elon menoa langoill' ohjaamaan
Hienoilla, joit' ei tunne, ei näe silmä,
Tiedämme: joka olion onni kiintyy
Ylä-ilman vienon valosäikeihin.
Jos lanka katkeis, avaruuden kaarros
Ja luonnon sointu, hyvän elinvoima,
Totuuden yhdysside, oikeuden
Tie suora, kauneuden aaltoviivat,
Maailman pylväät kaikki raukeis, kaikki
Kotiinsa ylhäiseen taas palajais.
Siks kehräilemme ajan alust' asti
Me lakkaamatta ajan loppuhun
Kultaista lankaa synkän siskon vieress',
Jok' osakseen sai hirmuvallat yön.
Nyt, valottaret, seisköön kehrinpyörä
Sen tuokion, min merten lasipinta
Säteillen keinuu alla auringon,
Ja sanokaatte, mitä kehräilette?

SULOTAR.

Mä kehrään oikeutta.

KOITAR.

Mä kehrään totuutta.

PÄIVÄTÄR.

Mä kehrään kauneutta.

KUUTAR.

Mä kehrään voimaa.

TÄHDETÄR.

Mä kehrään elämää.

VALOTAR.

Ja lankanne ne liittyvät kaikk' yhteen

Minussa, joka kehään rakkautta.
Jos päällä maan ois olentoa, johon
Hyvyyden maisen kaikki langat yhtyis,
Kuin virrat mereen, oi kuin lähell' oisi
Hän perikuvaa, alkulähdettänsä,
Ylintä hyvää, täydellisyyttä,
Jost' tääll' on kaikki paljas heijastus!

TUONETAR (katsahtamatta ylös.) Turhuutta vaan!

VALOTAR. Vaan eikös ihminen oo Luojan kuva?

TUONETAR (kuten ennen.) On — irvikuva!

VALOTAR.

Useissa rinnoiss' elää yksitellen
Lahjamme. Lausukaatte, valon lapset.
Moniko maan pääll' lempii oikeutta?

SULOTAR. Viissataatuhatta.

VALOTAR. Moniko totuutta?

KOITAR. Kakssataatuhatta.

VALOTAR. Moniko kauneutta?

PÄIVÄTÄR. Pian sata miljoonaa.

VALOTAR. Moniko voimaa?

KUUTAR. Viissataa miljoonaa.

VALOTAR. Ja elämää? Ne voitko laskea?

TÄHDETÄR. Kakstuhat miljoonaa... oi kaikki! kaikki!

VALOTAR.

Siis elon sai ja eloa rakastaa
Kakstuhat miljoonaa — no näistä nyt,
Niin laskin, elää satatuhatta
Rakastain ihan ilman itsekkyyttä.
Yön synkän tyttö, kuuletkos sa sen?
Ykssatatuhat itsekkyydettä!
Nyt oivallatko, millainen se oisi,
Ken omikseen sais *kaikki* lahjamme?

TUONETAR (katsahtaa ylös.)

Jos valo-antimenne kaikki mahtuis
Samahan rintaan, sotisivat varmaan,
Kuin ristituulet samall' ulapalla.
Näin *oikeus* ruhjois *rakkauden* rikki,
Elämää hurja *voima* vainois, *totuus*
Pois pyyhkis *kauneudelt'* ihomaalin.
Sodassa luonnon vallat riehuvat,
Ei hengen lahjat sovi keskenään.
On sota eikä sopu tomumaassa.

VALOTAR.

Todellisuus tään riidan ratkaiskoon.
Maan taimist' ottakaamme hennoin, nuorin,
Jon viattomuutt' ei samentanut vielä
Oo vajavuuden tomunhiukekaan,
Laps' elon taisteluun juur' syntynyt.

TUONETAR.

Laps' ompi taivaan. Laps' on rauhoitettu.
Sit' ei saa luonnon voimat koskettaa,
Ei tuli polttaa saa, ei vahingoittaa
Saa ilma, vesi, maa.

VALOTAR.

Ei vahingoittaa,
Vaan äidin hellyydellä hoidella
Sit' elpymään.

TUONETAR.

Kielletty meilt' on kaikki,
Mi tähdätä vois näihin luomiston
Ja korkeamman vallan valikoimiin.

VALOTAR (selailien Kohtalonkirjaa).

Ma muistan hämärästi, että kerran
Tapahtuu poikkeus... Täss' on se, yötär!
Täss' oikealla, sivu seitsemäs
Näin sanoo: prinsessa tän' yönä syntyy,
Jost' elämän ja kuolon vallat käyvät
Keskensä kiistaa. Kaikk' on ennustettu.
Alussa aikain korkeampi valta
Tään taistelumme nähden ennalta
Koitteeksi sääsi ihmislapsen meille.
Tään lapsen kohtaan koetelkaamme
Siis yhtyneinä lahjojamme!

TUONETAR (tarkastaen kirjaa).

Syntyikö kerran mykäst' yöstäkin
Siis ihmislapsi, jot' ei voita tuoni,
Ei ylhäisinten lahjain viettelys?
Niin kirjoitettu on... No koettakaamme!
Mut taistelutta en mä väisty suinkaan;
Jos väistynkin, niin väistyn aiaks' vain.
Ja palaan taas, kun joutuu hetkeni.
Miss' on se valikoitu, yöllä luotu,
Tuo kaiken saapa, kun muut osan saa?

VALOTAR.

Kuninkaan linnass' — täält' ei kaukana.
Kun aurinko nyt nousee ulapalta
Ja tähtisoihdut sammun taivahalla
Ja toivollisna syntyy aamuhetki,
Niin Ruusukille alkaa elon retki.
Siis toimeen, luonnon immet armiaat!
Lahjanne parhaat hälle laatikaat!
Nyt aistimailma vaihtuu tarun-taikaan
Ja ikihenget astuu alas aikaan,
Pimeys ja valo alkaa taistelun;
Vakainen yö ja päivä huoleton
Ne kohtaavat nyt toisensa
Tään Ruusulapsen kehdolla.

LUCIAN NUMEROT.

Joululeikki.

HENKILÖT:

Nanna, N:o 1.
Hanna, N:o 2.
Anna, N:o 3.
Märta, N:o 4.
Berta, N:o 5.
Melicerta, N:o 6.
Noora, N:o 7.
Doora, N:o 8.
Floora, N:o 9.
Maisteri Taulunen, heidän opettajansa.
Tuomas, tuntematon ukko.
Lucia, hänen nuori eukkonsa, eräs haltiatar.
Koulunvahtimestari.
Ääniä ulkopuolella.

Kouluhuone pulpetteineen ja nurkassa iso laskutaulu. Vasemmalla ovi, oikealla ikkuna. Maisteri Taulunen tyttöineen.

TAULUNEN. Niin, siihen ei nyt voi mitään. Yksi osa ahkeruutta, vähennettynä kahdesta osasta laiskuutta, jää jäljelle yksi osa laiskuutta. Se on minus, ymmärrättekö. Niiden, jotka ovat olleet laiskoja laskennossa, täytyy kertoa kurssi vieläpä Lucianpäivänä.

FLOORA. Hyvä maisteri, me tahdomme olla kovin ahkeria joulunaikana, jos nyt saamme viettää Luciaa.

KAIKKI TYTÖT. Maisteri kulta, me tahdomme olla niin, niin ahkeria.

TAULUNEN. Ahkeria joulunaikana! Kylläpä se on uskottavaa. Te olette niin, niin ahkerat mäenlaskussa kelkkamäellä ja edistytte niin erinomaisesti piirihypyssä joulukuusen ympärillä. Mitäs muuta tarvitaan? Vieläpä että suurella ahkeruudella massuttelette herkkuja. Ja täten luulette voivanne oppia jalon laskutaidon! Katsokaapas, aritmetiikka on kaikista viisauksista suurin. Numerot ne hallitsevat mailmaa, ja me olemme kaikki numeroita, — yksikköjä, ymmärrättekö? Laske yhteen yksiköt, vähennä ne, kerro ne, ja'a ne, se on elon summa. Se joka osaa laskea, hän osaa kaikki ja tietää kaikki. (Nanna, Märta ja Noora viittaavat.) No, mikäs nyt on? Saatte kysyä.

NANNA. Osaako hän laskea, minkälainen ilma huomenna tulee?

MÄRTA. Osaako hän laskea ajatuksia?

NOORA. Osaako hän laskea, onko hän onnellinen?

TAULUNEN. Osaa tietysti. Hän osaa kaikkia. Numerot ovat mailman kuninkaat, he läpituokevat kaiken ja hallitsevat kaiken. Mutta nyt kerromme päässälaskun.

Toinen kohtaus.

(Tuomas astuu sisään kääriytyneenä avaraan kaappuun.)

TGOMAS. Hyvä herra, antakaa minulle rahapenni jouluksi!

TAULUNEN. Ken siellä? Kukas te olette?

TUOMAS. Mun nimeni on Tuomas, ja muijani nimi on Lucia. Minä olen köyhä pyhiinvaeltaja, joka kuljen ympäri mailmaa ja etsin kilttiä lapsia. Herrallapa onkin monta lasta.

TAULUNEN. Menkää tiehenne, te häiritsette meitä. Ettekö näe, että täällä on koulu?

TUOMAS. Senpätähden tulinkin tänne. Minä luulin, että koulussa opitaan olemaan hyvä köyhille.

KOULUTYTÖT. Maisteri kulta...

TAULUNEN. No, tässä on, koska he rukoilevat teidän puolestanne.

(Hän panee hopearahan ukon hattuun.)

NANNA. Saammeko mekin antaa jotakin?

TAULUNEN. Saatte, saatte, mutta se tapahtukoon pian. Me laimiinlyömme laskennon.

(Tytöt tuovat Tuomaalle piparkakkuja,
pumpernikkeliä ja muuta hyvää.)

TUOMAS. Suuri kiitos! Palkinnoksi sanon teille jotakin. Tänään on Lucia, muijani nimipäivä, ja se on merkkipäivä. Se joka tänäpäivänä toivoo jotakin ja sanoo prosit ("onneksi") hän saa heti toivonsa täytetyksi.

TAULUNEN. Onko meillä nyt aikaa teidän merkkipäiviinne? Menkää tiehenne!

TUOMAS. Enkö saa vähän aikaa kuunnella noita kilttiä pikkuneitosia?

TAULUNEN (itseksseen.) Tuostapa miehestä ei nyt ikinä saa eroa. (Ääneen.) No kuunnelkaa sitten, niin saatte jotakin oppia... Yhteenlaskua! Nanna! (Nanna nousee.) Eilen sait äidiltäsi kuusi omenaa. (Nanna nyökkää päätään.) Tänään saat isältäsi vielä seitsemän.

NANNA. Voi, kuin hauskaa!

TAULUNEN. Kuinka monta omenaa sinulla silloin on?

NANNA. Seitsemän.

TAULUNEN. Ajatteleppas nyt! Eilen sait kuusi...

NANNA. Niin, mutta ne minä jo olen syönyt.

TAULUNEN. So, so; sinulla olisi kolmetoista omenaa... Istu ales! Melicerta! (Hän nousee.) Vähennyslaskua. Rohert löysi kadulta pussillisen pähkinöitä. Hän laski pähkinät, niitä oli 54. Hän kuori 14, mutta heitti pois ne, kun olivat madon syömiä. Kuinka monta pähkinää hänellä oli jäljellä pussissa?

MELICERTA. Hänen pussissaan ei ollut yhtään pähkinöitä jäljellä.

TAULUNEN. Mitä kummia? Eikö hänellä ollut mitään pähkinöitä.

MELICERTA. Ei, hän heitti ne pois, kun ne olivat kaikki madon syömiä. Mihin ne olisivat kelvanneet, jotka olivat maanneet kadulla?

TAULUNEN. Parannatko sinä minun esimerkkejäni? Hänellä oli 40 pähkinää jäljellä pussissaan... Istu... Doora! (Hän nousee.) Kertolaskua. Mitä tekee 70 kertaa 3?

DOORA (vikkellästi.) 73.

TAULUNEN (kiivaasti, mutta hilliten itseään.) Sinä olet se... Jaa, sinä olet 73 kertaa niin viisas kun kertomataulu. Kertomataulun mukaan siitä tulee 210. Istu! Te ette osaa ei yhteen-, ei vähennys- eikä kertolaskua. No, Hanna! (Hän nousee.) Koeta jakolaskua. Koivussa oli 2,000 lehteä, kun se kaadettiin metsässä. Viisi lammasta ja yksi pässi riitelivät lehdistä. — Mitäs siitä kannattaa riidellä? — sanoi pässi. — Minä syön puolet, te toiset tasaatte toisen puolen yhtä suuriin osiin. — Montako lehteä sai pässi ja montako lehteä kukin lammast?

HANNA. Pässi ei saanut mitään siksi että oli ahnas.

TAULUNEN. Mutta jos pässi nyt sai puolet, kuinka monta lehteä se sai?

HANNA. Ei se saanut mitään, siksi että se oli niin julman ahnas.

TAULUNEN (Karkaa ylös vihoissaan.) Villihulluksi sitä ihminen tulee teidän kanssanne! Tässä istun koko pitkän lukukauden ja syötän noita kanatipuja numeroiden kultajyväsillä, mutta kun kysyn mitä pässi saa, kas silloin pässi ei saa mitään siksi että se on niin julman ahnas! Sanotteko sitä laskemiseksi? Kerrotaanko satuja aritmetiikassa? Minä soisin että olisitte numeroita, numeroita (nuuskaa) eikä mitään muuta kuin numeroita (aivastaa). Prosit, sen päälle aivastin.

(Tuomas heittää yltään kaapun ja astuu esiin joulu-ukon
tunnetussa muodossa. Soittoa näyttämön takaa Tuomaan loihtuun:)

Yksiki, kaksiki, kolmeki.
Tretton femsjuttandedels ett, minus sex.
Autummi rigores
Mordite flores!

Sit ordo lex,
Dum fiat numerus omnium rex!

(Näyttämö pimenee, kaikki tytöt kyykistyvät pulpettiensa taakse ja nousevat taas pystyyn loihdun loputtua, jolloin näyttämö valkenee. Heidän kasvonsa ovat nyt vaaleat kun liitu [tätä tarkoitusta varten on joko hienonnettua liitua tai valkoisia naamaria, joissa on lävet silmiä ja suuta varten], heillä on kullakin kultakruunu päässään ja selvä numeronsa järjestään 1-9:ään Nannasta alkaen ylöspäin. He ovat posliininukkeja, jäsenet liikkuvia, he liikkuvat kankeasti ja konemaisesti sekä puhuvat harvaan ja kieliopillisesti, kasvojaan vähääkään muuttamatta. Näyttämö valkenee uudestaan.)

TAULUNEN. Mitä tämä on? Silmälasini on mahtaneet käydä hikisiksi. (Hän pyyhkii silmälasinsa huolellisesti, panee ne uudestaan nenälleen ja laskee hämmästyneenä numerot) 1, 2, 3, 4 j.n.e. Tämä on oikein. Lienenköhän nukahtanut kesken laskutuntia ja uneksinenko aritmetiikkaa? (Nipistää korvaansa.) Ei, kyllä olen valveella. (Osoittaa sormella kolmea oppilasta.) Floora! Melicerta! Nanna!

FLOORA. Minun nimeni ei ole Floora. Minä olen 9.

MELICERTA. Minä olen 6.

NANNA. Minä olen yksikkö.

TAULUNEN. Todellako? No, miksi teillä on kruunut päässänne?

FLOORA. Me olemme kuninkaanlapsia. Numerothan ne mailmaa hallitsevat.

TAULUNEN. Nöyrin palvelijanne! Tuo on ollut säkissä ennenkun pussiin tuli.

TUOMAS.

Oi laskumestar', mitä halusit,
Se arvaamatta on nyt toteen käynyt.
Kas, nuoret oppitaimet kukkivaiset
Sun tenhosanas onkin muuttanut
Nyt numeroiksi. Heilt' on ajatukset
Ja tunteen nuori lämpö hyytynyt
Aritmetiikaks' jäykäks. Kaikki muu
On heistä kuollut. Luvunlasku, lasku
Ja lasku vaan on heidän elämää.
Sydämen hehku, nuoruuden sekunnit
Luvuissa lasketaan nyt; ihmisarvo
Rahassa määrätään ja määrähintaan
Velvollisuudet myydään, omatunto
Ja isänmaa ja kunnia ja kunto. —
Nuo lähtevät nyt mailmaa johtamaan.
Koht' eipä mitään, jot' ei ostettais
Ja myytäis. Kaikk' on mittaa, painoa,
Lukuja, laskemista. — Mestari,
On taitos oiva, enkä sitä soimaa;
Ihmisen parhain palvelia on taitos,
Kun ihmist' ei vaan koeta hallita.
On rinnassas äärettömyyksiä,
Joit' eivät arvaa laskut, mitat määrää.
Sävelten ylhäisinten sulosoinnuss',
Autuuden, lemmen, rakkauden eessä
Sun laskutaitos äänetönnä on,
Kuin tähdet avaruuden aution.
Hyvästi!... Numeroitten kahlehia
Ei päästä taitos... Sen voi vaan Lucia.

(Kato.)

TAULUNEN. No, jos tuo ei ollut runoa, niin empä enää ikinä tahdo kahdeksan numeroa piirtää. Runous ja aritmetiikka (aivastaa) se on ikäänkuin tulitikkulaatikko vesilasissa. Mikä hiton mies tuo on? Hän kai kuljeksii kauppatorilla veisuja myymässä. Mutta kulkaapas nyt, armolliset prinsessat, jotka mailmaa hallitsette, ymmärrättekö nyt paremmin quatuor speciestä (4 laskutapaa)? Laatikaa yksi luku! Esimerkiksi 27... (Numerot järjestäytyvät komennon mukaan, ja esimerkkiä voi vaihdella mielin määrin.) Oikein! No, eteenpäin... 356... 4,785... 16,293... 175,482... 8,936,475... 81.639,574...

123,456,789... Täsmälleen oikein. Kas, nämät on kokonaislukuja. Te edistytte. No, eteenpäin... joku murtoluku, esimerkiksi 5/293 — (N:o 5 asettuu tuolille noiden kolmen muun yläpuolelle.) Sekin oikein... Laskekaa yhteen 57 ja 362. (Numerot laativat luvun 419)... Onko mokomaa nähty? Mainiosti! No, vähennä siitä 174! (Numerot asettavat luvun 245.) Myöskin oikein. Kerro tämä luku 3:lla! (Numerot näyttävät 735.) Täsmälleen! Pankkineiti ei voisi paremmin tehdä. No, ja'a 735 7:lläi (Numerot näyttävät epäröiden 15.) Ei, se on hullusti. Pitää olla 105.

FLOORA. Täällä ei ole yhtään nollaa.

TAULUNEN. Mitä? Ei yhtään nollaa? Ja nollathan ne juuri mailmaa hallitsevat. Annas tänne yksi nolla! Mitä aritmetiikka on nollitta?

FLOORA. Meitä on yhdeksän numeroa, sinä olet kymmenes. Siis sinä olet nolla.

TAULUNEN. Kuuleppas nyt, prinsessa, ensiksikään ei ole tapana sinutella opettajaansa ja toiseksi ei hän ole mikään nolla oppilaittensa edessä. Mutta minäpä tiedän keinon. Eikö kaupunkimme ja koko mailina vilise nollia? (Menee ikkunaan, huutaa ja paukuttaa käsiään.) Halloh, siellä! Kaikki nollat tänne!... Saammepa nähdä, kuinka pian saamme miljoonamme toimeen.

(Numerot tekevät piirin.)

TAULUNEN. Vai niin, te tuumitte että koko laskutaidon summa on nolla? (Nuuskaa.) Uskallanpa sanoa, niin paljon kuin kunnioitankin yhdeksää meduusaa, että jos tämä on pilaa niin se on hävytöntä pilaa... (Ulkoa päin kuuluu melua.) Mitä melua tämä on?

KOULUNVAHTIMESTARI. Herra maisteri! Herra maisteri!

TATJLUNEN. Mitä nyt?

VAHTIMESTARI. Koko etehinen, portaat, piha ja katu ovat täynnä ihmisiä. Tänne törmää yhä uusia, niin pitkältä kuin silmä kantaa.

TATJLUNEN. Minkälaista väkeä?

VAHTIMESTARI. Kaikenlaista, pieniä ja suuria... korkeita herroja... ylhäisiä rouvia ja neitejä... porvarillista ja huonompaa kansaa... Ne huutavat kaikki: laske meidät sisään, tarvitsemme vaan yhden numeron tullaksemme miljooneiksi!... Ei, kuulkaapas miten nuo kolistavat!

(Kovaa kolinaa ja ääniä ulkoopäin: miljooneja! miljooneja!)

TAULUNEN. Luulinpa, ettei täällä nollista puutetta tulisi, mutta nuo viheliäisen köyhät miljoonat, joilla ei ole numeroita edessään, käyvät jo liiankin julkeaksi. Käske niiden vaeltaa pankkiin!... Ei, lähetä ne rautatiehallitukseen! Me tarvitsemme miljooneja voidaksemme matkustaa Lapinmaahan.

(Vahtimestari menee. Uudestaan melua ulkona, sittemmin hiljaisuus.)

TAULUNEN. Tänään täytyy meidän tulla toimeen ilman nollia. Minä olen hyvin tyytyväinen teidän viimeiseen laskentoonne. Mikä onni, että muutuitte numeroiksi! Ja numerot eivät voi saada huonompaa arvosanaa laskennossa kuin... arvatkaas!

KAIKKI NUMEROT (kylmästi ja levollisesti). Kiitettävä.

TAULUNEN. Niin, jopa alleviivattuna. Eikö tämä ilahuta teitä niin monen vastuksen perästä? Oi rakkaat oppilaani, minä olen ylpeä teistä... te tulette menemään pitkälle... se onkin minun paras palkkani,... se liikuttaa minua kyyneliin asti.

(Hän itkee ja nuuskaa.)

FLOORA. Yksi kyynel painaa viisi seitsemättäosaa sentigrammaa.

TAULUNEN (kuten ennen). Minun ystävytyeni teitä kohtaan...

NOORA. Maksetaan 3:lla markkaa tunnilta.

TAULUNEN (kuten ennen). Sydämmeni tunteet...

MELICERTA. Sydän sykkii 80 kertaa minuutissa.

MÄRTA. Ei, se on eri tavalla. Rakkaudesta se sykkii 120, vihasta 130 kertaa ja raivosta aina 140:een asti.

TAULUNEN. Mitä kuulenkaan? Arvostatteko minun kyyneleitäni sentigrammoilla, ystävyyttäni rahoilla ja tunteitani suonenlyönneillä? Millä tavoin mittaattekaan kiitollisuuttanne koulua ja velvollisuuttanne isänmaata kohtaan, tai omantuntonne todistusta?

FLOORA (kylmästi ja päättävästi). Kaikki mitä ei voi punnita, mitata tai laskea, sitä ei ole olemassa.

TAULUNEN. Mitä? Ei ole olemassa? Onneton lapsi, sinä kauhistutat minua!

NOORA. Kauhu saattaa laskeutua 40 lyöntiin minuutissa.

TAULUNEN. Voi, kun ajattelen ihania, onnellisia nuoruutenne päiviä...

ANNA. [Repliikit sopii jakaa puheliainmille.] Päivä ja yö tekee laskettuna 24 tuntia. 1,440 minuuttia, 86,400 sekuntia ja 5 miljoonaa 184,000 tertsia.

HANNA. Kauniin päivän sademäärä lasketaan olevan 0,0 millimetriä.

NANNA. Onnellista päivää ei voi laskea, siis sitä ei ole olemassa.

TAULUNEN. Pois, pois! Tämähän on kamalaa, tämä. Numerot kummittelevat. Missä Tuomas on? Mitenkä saan taas nuo lapsiraukat ihmisiksi?

MELICERTA. Sinä olet toivonut kerran ja saanut kerran... Plus 1 minus 1 on yhtä kun nolla. Se on vähennyslaskua. Siitä ei tule mitään jäännöstä.

TAULUNEN. Oikein, mutta hirveää! Ottakaa koko laskutaitoni, mutta (nuuskaa) näyttäkää, että teissä on hiukankaan ihmistunnetta jäljellä!

NANNA (vitkaan ja katkonaisesti ikäänkuin unissaan). Minä soisin... 2 minus 2, on noll... Minä soisin... 12 kertaa 4 tekee 48... Minä soisin... 21, jaettuna 7:llä, tekee 3... Minä soisin... plus 9... että me jälleen tulisimme ihmisiksi.

TAULUNEN (aivastaa). Prosit!

(Iso taulu aukenee ja sen kehyksissä seisoo Lucia nuorena haltiattarena ojentaen valtikkaa. Soittoa. Pimeä.)

Lucian loihtuluku.

Aronda midó,
Calamba vitello!
Fugite, numeri!
Surgite, animae!
Harha kun haihtuvi, jää tosi vaan!
Aukene silmu jo loistelemaan!

(Kun näkymö valkenee, nähdään koulutyötöt taas entisen muotoisina, iloissaan taputellen käsiään. Numerot ja kruunut ovat kadonneet.)

LUCIA. Ei, pitäkää vaan kruununne! Eikös ihminen ole luomiston kruunu?

(Tytöt ottavat kruununsa jälleen.)

NANNA. Minä näin niin hassua unta... että olin numero.

FLOORA. Niin minäkin ja sielumme oli quatuor species.

TAULUNEN. Ei tuo ollut hullumpaa, lapsi kullat... mutta kohtuus kaikessa.

MELICEBTA. Ja minä näin unta että maisteri lupasi meille kiitettävän alleviivattuna.

TAULUNEN. Lupasinko? Taisinpa kyllä. Laskitte ehkä paremmin kuin minä. Mutta kun ajattelen, että kyyneleni painavat viisi seitsemännestä sentigrammaa, että rakkaus lasketaan suonen tykytyksissä ja ystävyys markoittain ja pennittäin... Huh, kiitos olkoon sulle, hyvä haltia, että teit nuo jääkimpaleet jälleen ihmisiksi!

VAHTIMESTARI (ovessa). Täällä on yksi nolla, joka väkisin pyrkii sisään.

TAULUNEN. Emme nyt ehdi nollista huolia. Kaikki on jo laskettu yhteen ja kaikki on plus.

TUOMAS (astuu sisään koppa kädessä). Paitsi minua. Pienet lapset laskevat minun arvoni

miljoonaksi. Suuret arvelevat ettei minua ole olemassakaan. Jos suuret ovat oikeassa olen minä nolla.

NANNA. Niinkuin emme tuntisi sinua, joulukuukko! Sinä olet enemmän arvoinen kuin kaikki numerot pantuina peräkkäin; sinä olet rikkaista rikkain, koska teet niin monta onnelliseksi.

TAULUNEN. Laskekoon summan siitä kuka osaa! Ja kuitenkin hän on todellisin todellisuus.

TUOMAS (Nannalle). Lasketko minun arvoni niin suureksi, herttaisain pikku ykköseni? No valitse kopastani kauniinta mitä löytää voit... sinä ja te muut numero raukat. (Hän tarjoaa koppeansa kaikille.) Emmekö nyt viettäisi muijani nimipäivää?

KOULUTYTÖT (kuten kappaleen alussa). Rakas maisteri...

TAULUNEN. Vai niin. Joko nyt taas soi tuo vanha laulu? Oli aika jolloin minua sinuteltiin ja sanottiin että olin nolla. Viettäkö Luciaa? Niin sen teemmekin niin että joulukuusi helisee. Kuinka ei noin mainiot numerot viettäisi Luciaa?

LUCIA HALTIA (sillä aikaa kuin tytöt ryhmittäytyvät numerojärjestykseen ja Tuomas viimeiseksi nollana).

Päivän kaartaa mittaamaan,
Pikku numro liittää,
Mit' ei kukaan arvaakaan
Etsimään se kiittää.
Sydämmenkin kehräämää
Kultalankaa mittais — tää
Numrolle ei aukee,
Laskut tyhjäksi raukea

Numro lausui lapsillen:
Taulun liituaisin,
Läksyn langat kerisin,
Kynää kuluttaisin?
Tullos numeroinen vaan,
Sinust' oivan piian saan,
Ketterämmän hiirtä,
Tauluun pilkut piirtää!

Mutta yhtä seikkaa en
Salata ma tainne:
Olen epäluokainen,
Niinkuin meren laine.
Laine leijuu vapaana,
Ei sen tietä mitata...
Vankeja nyt auta!
Murra kahleiden rauta!

(Lucian juhla alkaa esiriipun ollessa ylhällä ja joulukuukko jakelee lahjojaan.)

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK LUKEMISIA LAPSILLE 7 ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE

THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of

this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work

is provided to you 'AS-IS', WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.